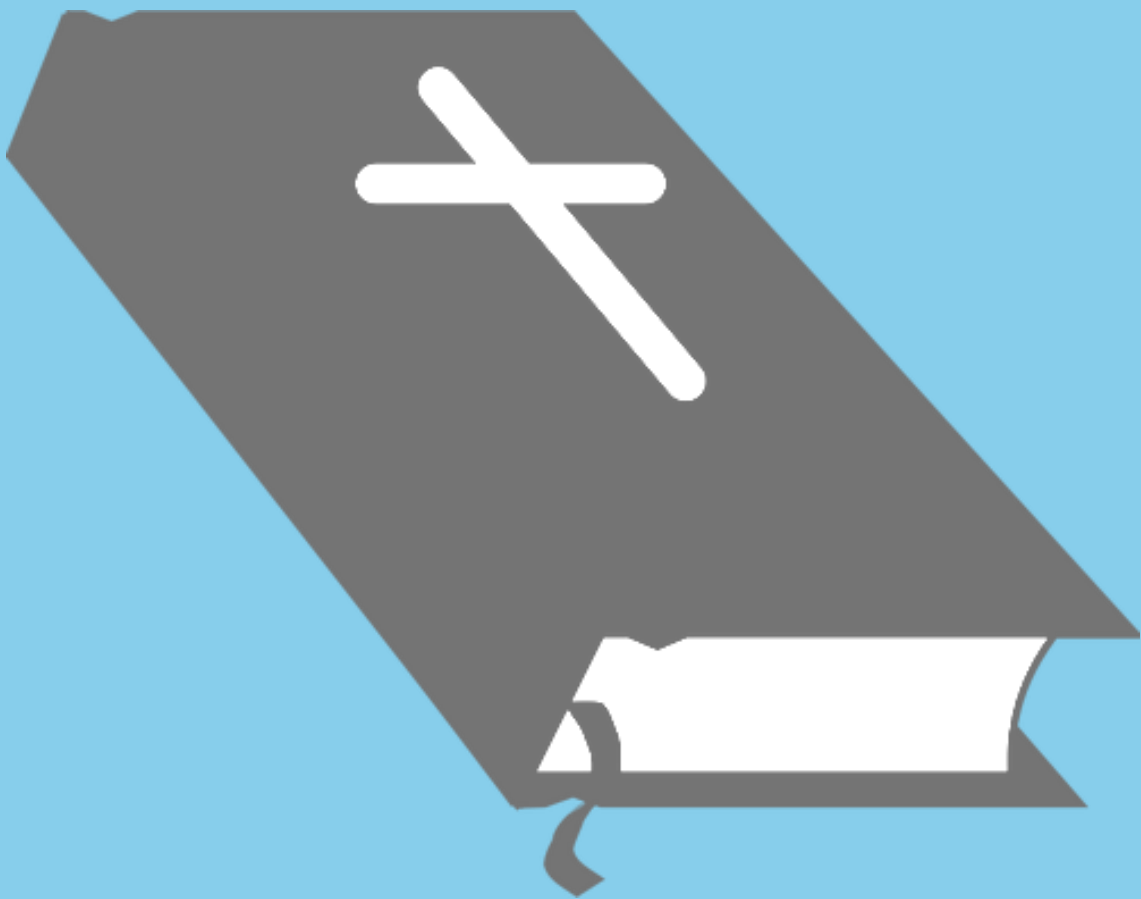

PAGHIBALO SA IMONG BIBLIA SA HUSTONG PAGKABAHIN-BAHIN

30 ka Mahinungdanong Pagtulon-an
sa Biblia nga Magahatag ug Tin-aw nga
mga Kalainan nga Gikinahanglan sa
Pagsabot sa Pulong sa Dios

TALAN SA MGA PAGTULON-AN

PAGTULON-AN 1	ANG BIBLIA	1
PAGTULON-AN 2	ANG DIOS	3
PAGTULON-AN 3	ANG GINOONG JESU-CRISTO	5
PAGTULON-AN 4	ANG ESPIRITU SANTO	8
PAGTULON-AN 5	ANG TAWO	10
PAGTULON-AN 6	ANG SILOT SA SALA	13
PAGTULON-AN 7	ANG KAMATAYON NI CRISTO	16
PAGTULON-AN 8	KALUWASAN PINAAG SA PAGTOO	19
PAGTULON-AN 9	WAY KATAPUSANG KASIGUROHAN (1)	23
PAGTULON-AN 10	WAY KATAPUSANG KASIGUROHAN (2)	26
PAGTULON-AN 11	MGA PANALANGIN	29
PAGTULON-AN 12	ANG SIRKUNSIYON	32
PAGTULON-AN 13	ANG BAUTISMO (1)	35
PAGTULON-AN 14	ANG BAUTISMO (2)	39
PAGTULON-AN 15	PAGTANDI	43
PAGTULON-AN 16	PAGSABOT SA BIBLIA	47
PAGTULON-AN 17	ANG SINUGDANAN	50
PAGTULON-AN 18	GINGHARIAN UG DAANG TUGON	55
PAGTULON-AN 19	MAAYONG BALITA SA GINGHARIAN (1)	60
PAGTULON-AN 20	MAAYONG BALITA SA GINGHARIAN (2)	64
PAGTULON-AN 21	PAKIGPULONG SA MGA APOSTOLES (1)	70
PAGTULON-AN 22	PAKIGPULONG SA MGA APOSTOLES (2)	75
PAGTULON-AN 23	ANG DISPENSASYON SA GRASYA (1)	79
PAGTULON-AN 24	ANG DISPENSASYON SA GRASYA (2)	83
PAGTULON-AN 25	ANG DISPENSASYON SA GRASYA (3)	87
PAGTULON-AN 26	ANG PANAHON NGA UMALABOT	92
PAGTULON-AN 27	ANG IGLESIA	96
PAGTULON-AN 28	ANG KAHIBALO SA KABUBUT-ON SA DIOS	100
PAGTULON-AN 29	ANG BAUTISMO SA TUBIG	105
PAGTULON-AN 30	ESPIRITUHANONG MGA GASA	110

TINUBDAN:

Tabon nga imahe: <https://freesvg.org/vector-drawing-of-closed-hardback-bible>

Kinatibuk-an nga libro: tan-awa sa

http://badnewsgoodnews.net/bible_course_know_ceb.php

Pagtulon-an 1 – Ang Biblia

Pasiuna

Ang pulong Biblia nagagikan sa Griyego nga pulong “biblia” nga nagakahulogan ug “mga libro.” Ang tanang mga libro diin ang Dios nagahatag ug mga pinadayag ngadto sa mga katawhan nasulod diha sa Biblia. Daghang mga ngalan ang gihatag sa Biblia sama sa “*Ang Balaang Kasulatan*,” “*Ang Pulong sa Dios*,” ug “*Ang Kasulatan sa Kamatuoran*.”

Adunay saysentay sayes (66) ka mga libro ang anaa sa Biblia. Ang unang bahin sa Biblia adunay trentay nuybe (39) ka mga libro nga gitawag ug Daang Tugon. Ang nabiling bayente siete (27) ka mga libro ginganlan ug Bag-ong Tugon.

Ang Biblia gisulat sa kadugayon nga sobra sa 1 ka libo ug 5 ka gatus (1500) ka mga katuigan sa kwarenta (40) ka mga magsusulat. Halos ang tibuok Daang Tugon, sa orihinal, nasulat sa Hebreohanon ug ang Bag-ong Tugon nasulat sa pinulongang Griyego. Adunay gamay nga bahin sa Daang Tugon nga nasulat sa Aramaic nga pinulongan.

Ang Pinadayag

Ang Biblia maoy pinadayag sa Dios ngadto sa tawo. Ang Dios nagpadayag sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang kabubut-on pinaagi sa Biblia. Si Pablo nga apostol nagsulat: “. . . *ingon sa ako nang gikadakit sa pagsulat, ang tinago gikapahibalo kanako pinaagi sa pinadayag*” (Efeso 3:3). Sa pagsulat niya, iyang gitug-an giunsa niya sa pagkadawat ang maayong balita. Si Pablo midugang sa pagpahayag, “*Kay wala ko kini dawata gikan ug tawo, ni gikatudloan ako mahitungod niini, kondili pinaagi sa pagpadayag gikan kang Jesu-Cristo*” (Galacia 1:12). Ang Dios nagpakita sa Iyang kaugalingon ug nagbutyag sa Iyang kabubut-on ngadto kang Pablo ug sa ubang mga magsusulat sa Biblia.

Giunsa ba sa Dios pagpadayag ang Iyang kaugalingon ug ang Iyang kabubut-on ngadto sa mga magsusulat sa Biblia? Siya nagapakigsulti kang Moises “*sa nawong ug nawong, maingon sa Iyang pagpakigsulti sa Iyang higala*.” Si Isaias nakadawat ug pananawon gikan ni Jehova. Ang mga tinun-an nga nagasunod sa Ginoong Jesu-Cristo nakakitag daghang mga ilhanan ug mga kahibulongan. Ang Ginoo nagasulti kang Pablo gikan sa langit. Ang Dios nagapadayag sa Iyang kaugalingon ug sa Iyang kabubut-on ngadto sa mga magsusulat sa Biblia sa nagkalainlaing paagi.

Ang Pagkatinuga

Importante kaayo nga masabtan ang pagkatinuga sa Biblia. “*Ang tibuok nga Kasulatan gituga sa Dios ug may kapuslanan alang sa pagpanudlo, alang sa pagpamadlong, alang sa pagpanul-id, ug alang sa pagpamatoto sa pagkamatarung*,” (2 Timoteo 3:16). Bantayi nga dili ang mga magsusulat ang gituga kondili ang mga pulong (ang kasulatan). Ang pulong pagtuga nagapasabot nga ang Dios adunay balaanong paggiya diha sa mga magsusulat sa Biblia aron ila gayud nga masulat ang mga pulong nga gipili sa Dios.

Adunay daghang mga dili husto nga hunahuna sa pagkatinuga sa Biblia. Ang uban nagatudlo nga mga bahin lamang sa Biblia ang tinuga apan ang 2Timoteo 3:16 nagaingon, “*Ang tibuok nga Kasulatan*.” Adunay uban nagaingon nga ang mga magsusulat sa Biblia gitugahan sa Dios sama sa ubang bantugan nga mga magsusulat sama kang Shakespeare, Milton, Homer, Confucius ug uban pa. Apan ang Biblia sa tinaw nagasulti nga kini gituga sa Dios ug tungod niana usa kini ka talagsaon nga libro. Aduna pay ubang nagatudlo nga ang Dios naghatag sa mga magsusulat ug usa ka espirituhanong panan-aw ug nga kining mga tawhana nagsulat ginamit ang ilang kaugalingon nga mga pulong. Apan kining mga tawhana nga nagatudlo niini nangasayop sila.

Ang Dios wala lamang nagahatag ug hunahuna o ideya; nagahatag gayud Siya ug mga pulong. Ang hustong pagsabot sa pagkatinuga sa Biblia usahay pagatawgon kini nga “tinuga nga dunay hingpit nga awtoridad” (plenary verbal inspiration). Ang buot ipasabot sa plenary “hingpit” ug “kompleto.” Ang tibuok Biblia gihatag kini ingon nga tinuga sa Dios, pinaagi sa mga pulong. Ang verbal nagapasabot ug “pinaagi sa pulong.” Ang Dios mihatag gayud ug tin-aw nga mga pulong, dili lamang ideya o hunahuna ra.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 1 – Ang Biblia

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang pahayag nga, *“Ingon sa ako nang gikadakit pagsulat, ang tinago gikapahibalo kanako pinaagi sa pinadayag,”* gisulat ni apostol Pedro.
2. Ang 2Timoteo 3:16 nagaingon, *“Ang tibuok nga Kasulatan gituga sa Dios.”*
3. Ang pulong Biblia nagagikan sa Griyego nga pulong nga nagakahulogan ug *“mga libro.”*
4. Ang mga magsusulat sa Biblia nagadawat sa hunahuna sa Dios ug misulat gamit ang ilang kaugalingong mga pulong.

Pili-pili

5. Si apostol Pablo nagasulti nga nadawat niya ang maayong balita pinaagi sa:
  - a. Pagbasa sa Daang Tugon.
  - b. Pakighinabi ni Pedro.
  - c. Pagpadayag ni Jesu-Cristo.
  - d. Pagpakigsulti sa Dios sa nawong ug nawong.
6. Ang pulong *“gituga”* nagkahulogan nga:
  - a. Ang Dios nagpili ug pipila ka mga pulong ug gisulat sa mga magsusulat sa Biblia.
  - b. Ang Dios nagpili sa matag pulong nga gisulat sa mga magsusulat sa Biblia.
  - c. Ang Dios nagdasig sa mga magsusulat sa Biblia ug nagahatag kanila ug ideya.
  - d. Ang Dios nagalamdag sa mga magsusulat sa Biblia aron sila makahibalo sa Iyang mga hunahuna.
7. Ang pinadayag sa Dios miabot sa tawo:
  - a. Pinaagi sa kinaiyahan.
  - b. Pinaagi sa mga milagro.
  - c. Pinaagi sa panan-awon.
  - d. Pinaagi sa nagkalainlaing mga paagi.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang lain nga ngalan sa Biblia mao ang _____.
9. _____ nga Kasulatan gituga sa Dios.
10. Ang Dios naghatag _____ ngadto sa mga magsusulat sa Biblia, dili lamang hunahuna o ideya.

badnewsgoodnews.net

Dugang nga Pagtuon:

2Tim. 3:16; Genesis 6:3; Exodus 4:1-2; Isaias 2:2; Mateo 10:5-6; Roma 11:13; 1 Pedro 1:21; Tito 1:2; 2Corinto 2:17; Pinadayag 19:13; Hebreohanon 4:12; Hebreohanon 7:25; Santiago 1:21; Buhat 17:31; Juan 12:48; Juan 3:12; Juan 17:17; Marcos 12:35-36; Buhat 1:16; Buhat 28:25; Hebreohanon 3:7.

Pagtulon-an 2 – Ang Dios

Ang Paglungtad Sa Dios

Ang Biblia wala magapaningkamot sa pagpamatuod nga adunay Dios. Ang unang bersikulo sa Biblia mabasa nga nagaingon: “*Sa sinugdan gibuhat sa Dios ang mga langit ug yuta,*” (Genesis 1:1). Wala na kinahanglana nga aduna pay mga lantugi mahitungod sa paglungtad sa Dios. Ang kaalam sa tawo dili gayud mohatud kaniya sa pagkahibalo sa Dios. Kini magaabot lamang pinaagi sa pagtoo.

Ang matag tawo gihatagan na ug duha ka tin-aw nga pagpamatuod mahitungod sa paglungtad sa Dios. Usa niining mao ang pagpamatuod nga ang kalibutan gibuhat sa Dios. Ang tanang tawo makasud-ong niining dayag nga pagpamatuod. Ang laing pagpamatuod mao ang konsiyensya nga Iyang gibutang sa sulod sa matag tawo. Ang Biblia sa tin-aw nagahisgot nga ang tawo mosalikway niining mga pamatuod: “*Ang buang diha sa iyang kasingkasing miingon: Walay Dios. Sila mga dunot, nanagbuhat sila ug mga buhat nga makaluod, walay usa nga nagabuhat ug maayo,*” (Salmo 14:1).

Ang mga dili motoo sa Dios (Athiest) nagalimod sa paglungtad sa Dios, dili tungod sa argumento ug siyentipiko (scientific) nga pangatarungan. Ang tinuod nga hinungdan sa ilang pagsalikway sa paglungtad sa Dios, usa ka moral nga katarungan. Ang pagsalikway sa paglungtad sa Dios maoy paagi sa paglikay sa mga kaakohan ngadto sa Dios nga Magbubuhat. Kon walay Dios makahimo ako sa pagkinabuhi sumala sa akong gusto. Dili kinahanglan nga ako mahadlok sa paghukom sa akong mga kasal-anan. Kadtong nagaangkon nga walay Dios, mga dautan ug nagabuhat ug naglainlaing mahugaw nga mga buhat. Sila nagalaum nga walay Dios nga mangayo ug husay sa ilang mga hunahuna, mga pulong, ug mga binuhatan.

Kinsa Ang Dios?

Bisan daghang mga relihiyon nga nagabuhat sa pagsimba sa nagkalainlaing mga dios, ang Biblia sa tin-aw nagapahayag nga adunay usa lamang ka matuod nga Dios. “*Magpatalinghug ka, Oh Israel. Si Jehovah nga atong Dios, maoy usa lamang ka Jehovah.*” (Deuteronomio 6:4). “*Kay adunay usa ra ka Dios, ug adunay usa ra ka tigpataliwala sa Dios ug sa mga tawo, nga mao ang tawo nga si Jesu-Cristo*” (1Timoteo 2:5).

Diha sa usa ka Dios, adunay tulo ka persona nga nailhan ingon nga Amahan, Anak, ug Espiritu Santo. Kini nga pagsabot dili maangkon pinaagi sa tawhanong kaalam. Ang tawo makaila lamang sa Dios sa diha nga ang Dios magpadayag sa Iyang kaugalingon ngadto sa tawo. Diha sa Biblia, ang Dios nagapadayag sa Iyang kaugalingon ingon nga tulo ka Persona. “*Ang grasya sa atong Ginoong Jesu-Cristo, ug ang gugma sa Dios, ug ang pakig-ambit sa Balaang Espiritu, magauban kaninyong tanan. Amen.*” (2Corinto 13:14).

Ang Tulo Ka Persona Sa Dios

Ang pagtulon-an sa pagka-Dios ginatudlo sa tin-aw diha sa Bag-ong Tugon, ug kini gipamatud-an sa Daang Tugon. Ang Dios nagagamit ug plural nga pronoun sa dihang nagahisgot Siya sa Iyang kaugalingon. “*Ug ang Dios miingon, Buhaton nato ang tawo sumala sa atong dagway, ingon sa kasama nato*” (Genesis 1:26). “*Umari kamo, manganaug kita, lahugayon nato ang ilang mga sinultihan*” (Genesis 11:7).

Ang ubang bahin sa Daang Tugon nagahisgot sa Trinidad ug nagaapil niini: Ang Anak gisulti nga lahi sa Amahan, ug ang Espiritu gihisgutan usab nga lahi sa Amahan. Daghang mga panahon sa Bag-ong Tugon nga gihisgutan ang tulo ka Persona sa pagka-Dios nga usa ra. “*Kay si Cristo usab namatay sa makausa alang sa tanan tungod sa mga sala, ang matarung alang sa dili mga matarung, aron kita Iyang madala ngadto sa Dios. Sa lawasnong bahin sa Iyang kinaiya, siya gipatay apan nabuhi siya diha sa Espiritu*” (1Ped. 3:18). “*Nga gipili sumala sa nahibaloan nang daan sa Dios nga Amahan ug gibalaan sa Espiritu aron mahimong masinugtanon kang Jesu-Cristo ug masinabligan sa Iyang dugo*” (1Pedro 1:2).

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 2 – Ang Dios

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang Biblia nagatudlo nga adunay tulo ka Persona diha sa usa ka Dios.
2. Ang magsusulat sa Biblia kanunay nagapamatuod nga ang Dios nagalungtad.
3. Ang mga tawo nahimong dili motoo sa Dios tungod sa daghang argumento ug siyentipiko nga mga katarungan nga nagasuporta sa ilang panglantaw.
4. Adunay daghang mga bersikulo sa Biblia nga nagahisgot sa tulo ka Persona sa pagkaDios.

Pili-pili

5. Ang paglungtad sa Dios tin-aw nga makita pinaagi:
  - a. Lohikal (logical) nga panghunahuna
  - b. Siyentipiko (scientific) nga pagtuon
  - c. Kabuhatan ug konsiyensya
  - d. Pagtuon sa kasaysayan
6. Ang Biblia nagatudlo nga:
  - a. Adunay daghang mga Dios
  - b. Adunay tulo ka Dios
  - c. Adunay usa ka Dios
  - d. Walay Dios
7. Ang pagtulon-an sa pagka-Dios tin-aw nga gitudlo sa:
  - a. Bag-ong Tugon
  - b. Daang Tugon
  - c. Koran
  - d. Mga sinulat nga Hindu

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Sa sinugdan gibuhat sa _____ ang mga langit ug ang yuta.
9. Ang wala magatoo sa Dios dili gayud tinud-anay nga nagsalikway sa paglungtad sa Dios tungod sa maalamon ug siyentipiko nga ebidensiya apan tungod sa _____ nga katarungan.
10. Ang Tulo ka Persona diha sa usa ka Dios, mao ang _____, ang _____, ug ang _____.

Dugang nga Pagtuon:

Juan 8:44; Isaias 6:3; Efeso 1:3-14; Pinadayag 22:16-19; Salmo 115:3-9; 1Tesalonica 1:9; Genesis 1:3; Exodo 20:2-3; Isaias 45:5; Genesis 21:33; Salmo 102:27; Isaias 9:6; Roma 1:21-23; Exodo 20:4; Levitico 26:1; Genesis 14:18; Genesis 15:2; Genesis 17:1; Exodo 7:1; 1Samuel 1:3; Roma 1:25; 2Corinto1:3; Efeso 4

Pagtulon-an 3 – Ang Ginoong Jesu-Cristo

Kinsa Si Jesu-Cristo?

Si Jesu-Cristo mao ang ikaduhang Persona sa pagka-Dios, ang Anak sa Dios. Usa sa labing mahinungdanong hitabo sa kasaysayan mao ang pagpakatawo (incarnation), nga ang Dios nahimong tawo. *“Sa sinugdan mao na ang Pulong, ug ang Pulong uban sa Dios, ug Dios ang Pulong. . . Ug ang Pulong nahimong tawo ug ipon kanamo mipuyo Siya nga puno sa grasya ug sa kamatuoran, ug among nakita ang Iyang himaya, ang himaya nga ingon sa pagadawaton sa bugtong Anak gikan sa Amahan”* (Juan 1:1, 14). Si Jesu-Cristo, *“gihaw-asan Niya ang Iyang kaugalingon diha sa Iyang pagsagop sa kinaiya sa ulipon, diha sa Iyang pagkahisama sa tawo,”* (Filipos 2:7).

Lain nga importanting pagtulon-an diha sa Biblia mao ang pagka-Dios ni Cristo. Ang pulong “deity” nagahisgot sa kinaiyang balaanon o pagka-Dios. Si Jesu-Cristo pareho nga Dios ug tawo. Aduna Siyay duha ka mga kinaiya apan usa lamang ka Persona.

Si Jesu-Cristo Usa Ka Dios

Mga Pamatuod sa Pagka-Dios ni Cristo:

Siya Walay Sinugdan ug Walay Katapusan. Ang paglungtad ni Jesu-Cristo wala magsugod sa dihang natawo Siya sa Bethlehem. Siya diha na sa wala pa gibuhad ang kalibutan. Si Abraham nabuhi na ug halos duha ka libo ka mga katuigan usa pa natawo si Cristo. Ang ang Kasulatan nagaingon, *“Si Jesus miingon kanila, sa pagkatinuod, sa pagkatinuod, magaingon ako kaninyo, nga sa wala pa si Abraham, mao na ako”* (Juan 8:58). Ang Amahan nahigugma sa Anak sa wala pa ang pagtukod sa kalibutan (Juan 17:24). Ato nang gikutlo ang Juan 1:1 nga nagaingon nga si Jesu-Cristo *“diha na sa sinugdan”* ug ang Miqueas 5:2 nagaingon, *“Siya gikan sa walay katapusan.”*

Siya Gitawag nga Dios. Ang Juan 1:1 nagasulti kini mahitungod kang Jesu-Cristo; . . . *“ug Dios ang Pulong.”* Si Tomas, ang apostol, miila niini sa dihang miingon siya ngadto kang Jesu-Cristo, *“Ginoo ko ug Dios ko”* (Juan 20:28). Timan-i ang mga pulong nga gisulti sa Dios Amahan ngadto kang Jesu-Cristo; *“Apan mahitungod sa Anak, Siya nagaingon, ‘Ang Imong trono, O Dios hangtud sa kahangturan. . .’* (Hebreohanon 1:8).

Siya Anaa sa Tanang Dapit sa Mao sa nga Panahon. Samtang dinhi pa Siya sa kalibutan, si Jesu-Cristo miingon, *“Walay nakasaka ngadto sa langit gawas lamang Kaniya nga nanaug gikan sa langit, nga mao ang Anak sa Tawo nga anaa sa langit.”* (Juan 3:13). Siya tua sa langit samtang Siya ania sa yuta. Siya misaad sa Iyang mga tinun-an, *“. . . magauban Ako kaninyo sa kanunay hangtud sa katapusan sa kapanahonan,”* (Mateo 28:20).

Siya Nahibalo sa Tanan. Ang Iyang mga tinun-an miingon; *“Ug nasayud na kami karon nga ikaw nahibalo sa tanang mga butang, ug ikaw dili na kinahanglan nga pangutan-on pa ni bisan kinsa. Tungod niini kami nagatoo nga ikaw gikan sa Dios”* (Juan 16:30). Diha kang Cristo, *“natago ang tanang kaalam ug kahibalo”* (Colosas 2:3). Ang babayeng Samarianhon nagpanghimatuod; *“Umari kamo, tan-awa ninyo ang usa ka tawo nga mitug-an kanako sa tanang nabuhat ko. Mao ba kini ang Cristo?”* (Juan 4:29). Si Jesu-Cristo nakahibalo sa mga hunahuna sa mga tawo, (Lucas 11:17). Siya nakahibalo sa unsa nga paagi Siya mamatay, (Juan 12:23).

Siya Makagagahum sa Tanan. Siya *“mao ang nagasapnay sa kalibutan pinaagi sa gamhanan nga gipamulong Niya,”* (Hebreohanon 1:3; Isaias 9:6; Pinadayag 1:8). Siya may gahum ibabaw sa mga demonyo (Marcos 5:11-15), sa sakit (Lucas 38-41), ug sa kamatayon (Mateo 9:11-25).

Siya Walay Pagkausab. Sa paghisgut mahitungod kang Jesu-Cristo, ang Hebreohanon 1:12 nagpahayag, “. . . sila mangausab; apan ikaw mao sa gihapon ug walay pagkatapos ang imong katuigan.” Si Jesu-Cristo mao sa gihapon, kagahapon ug karon ug hangtud sa kahangturan.” (Hebreohanon 13:8). Siya walay pagkausab diha sa Iyang walay sinugdan ug walay katapusan nga pagka-Dios, kinaiya, ug sa Iyang mga plano. Hinuon, Siya magausab sa Iyang porma ug mga bulohaton. Ang pananglitan niini, “. . . gihaw-asan Niya ang Iyang kaugalingon diha sa Iyang pagsagop sa kinaiya sa ulipon. . .” (Filipos 2:7).

Siya Nagapasaylo sa Sala. “Ug tan-awa, ilang gidala kaniya ang usa ka paralitiko nga naghay-ad sa duyan. Ug sa pagkakita ni Jesus sa ilang pagsalig, Siya miingon sa paralitiko, ‘Anak salig, ang imong mga sala gipasaylo na’” (Mateo 9:2). Ang Dios lamang ang makapasaylo sa sala (Marcos 2:5-7; Lucas 7:47-49).

Siya Makabanhaw sa mga Patay. “Kay ang kabubut-on sa akong Amahan mao kini: nga ang matag-usa nga makakita sa Anak makabaton sa kinabuhing dayon ug pagabanhawon ko siya kaulahian nga adlaw,” (Juan 6:40). Kini maoy paghatag balik sa kinabuhi ngadto sa usa ka patay nga tawo sama sa pagbanhaw kang Lazaro, (Juan 11:38-44). Kadtong mabanhaw sa adlaw sa pagpamanhaw nangalata na ang ilang mga lawas apan sila banhawon nga dili na gayud mamatay pa pag-usab, (1Corinto 15:52).

Siya Magahimo sa Pagpanghukom. “Ang Amahan dili magahukom kang bisan kinsa, hinonoa ang tanang paghukom gitugyan Niya ngadto sa Anak,” (Juan 5:22).

Siya Gitawag nga Dios Uban Kanato. “Tan-awa, usa ka birhin magasamkon ug magaanak sa usa ka bata nga lalaki, ug ang iyang ngalan pagatawgon Emmanuel, nga ang kahulogan mao kini: Ang Dios uban kanato” (Mateo 1:23).

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 3 – Ang Ginoong Jesu-Cristo

Tinuod o Dili Tinuod

1. Si Jesu-Cristo mao ang ikaduhang Persona sa Trinidad.
2. Si Jesu-Cristo walay sinugdan ug walay katapusan.
3. Kay si Jesu-Cristo adunay unodnon nga lawas, Siya anaa lamang sa usa ka dapit sa usa ka panahon.
4. Si Jesu-Cristo adunay gahum nga walay kinutuban.

Pili-pili

5. Ang Biblia nagatug-an kanato nga si Jesu-Cristo nagapasaylo ug sala. Kini nagapamatuod nga Siya:
  - a. Usa ka tawo
  - b. Usa ka pari
  - c. Usa ka Dios
  - d. Usa ka propeta
6. Ang pagkabaton ug unodnong lawas ni Jesus-Cristo nagapasabot nga
  - a. Ang Dios nahimong tawo
  - b. Si Maria usa ka birhin
  - c. Si Cristo mikayab sa langit
  - d. Si Jesu-Cristo dili mausab
7. Ang doktrina sa pagka-Dios ni Cristo nagapasabot nga:
  - a. Si Jesus nagakinabuhi sa maayong kinabuhi
  - b. Si Jesu-Cristo usa ka Dios
  - c. Si Jesu-Cristo namatay sa ibabaw sa krus
  - d. Si Jesus mianhi sama sa tawo

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Dios nga Amahan nagatawag kang Jesu-Cristo nga _____.
9. Karon kami nakasiguro nga Ikaw _____ sa tanang mga butang.
10. Sila mangausab apan Ikaw mao sa _____.

Dugang nga Pagtuon:

Juan 1:3; Hebreohanon 1:10; Pinadayag 22:13; Mateo 9:6; Juan 5:27; Mateo 4:7; Mateo 7:22; Mateo 11:25; Mateo 8:2; Juan 5:18; Juan 10:30-33; Mateo 28:19; 2Corinto 13:14; Mateo 14:33; Juan 14:9; Isaias 9:6-7

Pagtulon-an 4 – Ang Espiritu Santo

Gahum o Persona?

Ang ikatulo nga Persona sa pagka-Dios mao ang Espiritu Santo. Adunay mga relihiyon nga nagatudlo nga ang Espiritu Santo usa lamang ka gamhanang kusog ug dili gayud buhi nga Persona. Tun-i pag-ayo kining musunod nga mga pamatuod nga ang Espiritu Santo usa ka Persona (dili lamang usa ka gahum o kusog) ug siya Dios.

Personal nga pronoun (he) ang gigamit sa Espiritu Santo. Ang Juan 14:16; Juan 16:13 nagahisgut sa Espiritu Santo ingon nga “siya.”

Ang Espiritu Santo ginganlan nga “Manlalaban. *“Apan ang Manlalaban, ang Espiritu Santo, nga sa akong ngalan ipadala sa Amahan. . .”* Tan-awa usab ang Juan 14:16 ug Juan 15:26. Ang kusog dili makalaban, ang tawo lamang ang makahimo niini.

Ang Espiritu Santo adunay kahibalo. Sa 1Corinto 2:11 ug uban pang mga bersikulo, atong makaplagan nga ang Espiritu Santo mahibalo sa mga butang sa Dios, ang kusog o gahum dili makahibalo sa bisan unsa.

Ang Espiritu Santo mobuhat sa mga butang nga tawo lamang ang makahimo. Ang Espiritu Santo magatudlo (Juan 14:26), magapaila (Juan 16:8), mogiya (Juan 16:13), mosulti (Buhat 13:2), mangamuyo (Roma 8:26).

Ang Espiritu Santo adunay kinaiya sa tawo. Siya mahimo nga bakakan (Buhat 5:3), masubo (Efeso 4:30), mapasipalahan (Mateo 12:31).

Ang Espiritu Santo walay sinugdang ug walay katapusan. *“Unsa ka labaw pa gayud niini ang mahimo sa dugo ni Cristo, nga pinaagi sa Espiritu nga dayon mihalad sa Iyang kaugalingon nga walay buling ngadto sa Dios. . .”* (Hebreohanon 9:14).

Ang Espiritu Santo nakahibalo sa tanang mga butang. Siya nakatugkad man sa tanang mga butang, lakip ang mga kahiladman sa Dios (1Corinto 2:10-11) *“ . . . maingon man usab, walay bisan usa nga makasabot sa mga hunahuna sa Dios gawas sa Espiritu sa Dios”* (ber.11). Si Jesu-Cristo nagsulti sa Iyang mga tinun-an nga ang Espiritu Santo magatudlo kaninyo sa tanang mga butang (Juan 14:26).

Ang Espiritu Santo adunay gahum nga walay kinutuban. Siya adunay gahum sa kahitas-an sumala sa Lucas 1:35.

Ang Espiritu Santo anaa sa tanang dapit sa mao ra nga panahon. Salmo 139:7-10 nagatudlo nga bisan asa ang tawo moadto sa langit man o sa sheol, didto tua Siya. *“Asa ba ako paingon gikan sa imong Espiritu? Kun asa ba ako mokalagiw gikan sa imong presencia?”* (ber.7).

Ang Espiritu Santo gitawag nga Dios. Sa Buhat 5:3, giakusahan ni Pedro si Ananias tungod sa iyang pagpamakak sa Espiritu Santo ug sa bersikulo 4 siya nagaingon nga si Ananias *“ang imong gibakakan dili tawo kondili ngadto sa Dios.”* *“Karon ang Ginoo mao ang Espiritu . . .”* (2Corinto 3:17).

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 4 – Ang Espiritu Santo

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang ikatulo nga Persona sa pagka-Dios mao ang Espiritu Santo.
2. Ang ngalan nga Manlalaban magapamatuod nga ang Espiritu Santo usa ka kusog.
3. Ang Espiritu Santo motudlo ug mosulti.
4. Ang Espiritu Santo misugod sa paglungtad sa dihang gibuhat sa Dios si Adan ug si Eba.

Pili-pili

5. Ang pulong nga “gamhanan sa tanan” nagapasabot:
  - a. Kahibalo sa tanang butang.
  - b. Mahimong anaa sa tanang dapit sa mao ra nga panahon.
  - c. Dili mausab.
  - d. Adunay gahum nga walay kinutuban.
6. Ang Espiritu Santo gitawag nga:
  - a. Dios
  - b. Kusog
  - c. Gahum
  - d. Anak sa Dios
7. Ang Biblia nagahisgot sa Espiritu Santo ingon nga “siya” (he). Kini magapamatuod nga ang Espiritu Santo usa Siya ka:
  - a. Usa ka awtoridad
  - b. Tawo
  - c. Persona
  - d. Dios

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Walay bisan usa nga makasabot sa hunahuna sa Dios, gawas sa _____ sa Dios (1Cor. 2:11).
9. Si Ananias _____ sa Espiritu Santo.
10. _____ nagapasabot nga nakahibalo sa tanang butang.

Dugang nga Pagtuon:

Buhat 10:38; Roma 15:13; Genesis 1:2;
Job 33:4; Salmo 104:30; Mateo 28:19;
1Corinto 13:14; Juan 15:26; Juan 16:14;
1Corinto 6:11; Lucas 3:21-22;
Mateo 28:19; Juan 14:16

Pagtulon-an 5 – Ang Tawo

Ang Pagkahulog sa Tawo

Ang unang tawo nga nabuhi mao si Adan ug ang unang babaye mao si Eva. Sila gipapuyo sa Tanaman sa Eden. Ang Dios nagatagana sa tanan nga gikinahanglan ni Adan ug ni Eva. Gihatagan sila ug kagawasan didto sa tanaman. Ang Dios mihatag kang Adan sa usa ka pagsulay; *“Ug si Jehova nga Dios nagsugo sa tawo nga nagaingon: Makakaon ka sa tanan nga kahoy sa tanaman. Apan sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug sa dautan, dili ka magkaon niini; kay sa adlaw nga mokaon ka niini, mamatay ka gayud.”* (Genesis 2:16-17).

Ang bugtong nga gidili sa Dios kang Adan mao ang dili pagkaon sa bunga sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug dautan.

Ang Dios nagasulay kang Adan sa pagsuta kon motuman ba siya. Si Adan napakyas sa pagsulay: *“Ug sa nakita sa babaye nga ang bunga maayo nga kan-on ug nga kini makalipay sa mata, ug nga ang kahoy takus tinguhaon aron mahimong makinaadmanon ang tawo, mikuha siya sa bunga niini ug mikaon, ug gihatagan usab niya ang iyang bana kauban niya ug mikaon siya.”* (Genesis 3:6). Si Adan misupak sa Dios kay mikaon siya sa ginadili nga bunga.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/01/01_Ge_03_02_RG.jpg-
alang sa paghulagway sa Genesis 3:6 lamang

Ang Sangputanan

Sa diha nga si Adan ug si Eva mikaon sa ginadili nga bunga, nahimo silang mga makasasala. Kini ang panahon nga misulod ang sala sa kalibutan. *“Busa, maingon nga ang sala misulod sa kalibutan pinaagi sa usa ka tawo [Adan] ug ang kamatayon misulod pinaagi sa sala, ug nga tungod niini ang kamatayon mikuyanap ngadto sa tanang mga tawo sanglit ang tanang mga tawo nakasala man.”* (Roma 5:12). Ang pagsulod sa sala nganhi sa kalibutan nagdalasiya kini ug kamatayon. Ang Dios nagapasidaan na kang Adan, *“mamatay ka gayud”* kon siya magasupak sa sugo.

Karon si Adan aduna nay masal-anon nga kinaiya ug sa wala madugay nakabaton ug anak nga sama kaniya, sumala sa iyang dagway (Genesis 5:3). Tungod sa sala ni Adan, ang matag tawo nga natawo nakabaton ug masal-anon nga kinaiya. *“Kay maingon nga pinaagi sa pagkamasupilon sa usa ka tawo, daghan ang nahimong mga makasasala,”* (Roma 5:19). Daghan ang moingon nga ang tawo maayo ug kinahanglan lamang siya mahimutang sa usa ka dapit diin ang pagkamaayo sa tawo mapasundayag. Dili kini tinuod sanglit ang tanang tawo natawo nga may dunot nga kinaiya ug nahimulag gikan sa kinabuhi sa Dios, (Efeso 4:18).

Ang Kahimtang sa Tawo

Ang tanang tawo karon makasasala na atubangan sa Dios. *“Ingon sa nahisulat, Walay matarung, wala bisan usa.”* (Roma 3:10). Bisan dato man siya o pobre, ilado man siya o wala mailhi, ang tanan makasasala diha sa mga mata sa Dios. *“Kay ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios,”* (Roma 3:23). Ang tibuok kalibutan karon sad-an sa atubangan sa Dios (Roma 3:19). Dunay mga relihiyon nga nagatudlo nga adunay daghan nga mga balaan nga mga tawo nga nagakinabuhi sa maayong kahimtang kay sa uban. Dili kini tinuod sa panglantaw sa Dios. Ang Dios nagaingon, *“Ang tanan nagasukwahi, nagadungan sa pagpangadaut, walay nagabuhat ug maayo wala bisan usa.”* (Roma 3:12).

Kasagaran makadungog kita sa relihiyosong mga tawo ug mga politiko nga maghisgot mahitungod sa mga tawo (sa walay pag-isip sa tribu, nasyonalidad, relihiyon ug uban pa) nga sila mga anak sa Dios. Bantaye kining mga pulong nga gisulti ni Jesu-Cristo sa relihiyosong mga pangulo sa iyang panahon. *“Kamo gikan sa inyong amahan nga mao ang yawa, ug ang inyong tinguha mao ang pagtagbaw sa mga pangibog sa inyong amahan. . .”* (Juan 8:44). Sa magapadayon kita sa atong pagtuon, atong makita unsay gitudlo sa Biblia aron ang usa ka tawo mahimong anak sa Dios. Importanting masabtan nga walay bisan usa nga natawo nga anak na sa Dios. Ang pagkarelihiyoso dili gayud kini makapahimo sa usa ka tawo nga anak sa Dios. Si Jesu-Cristo nagsulti sa mga relihiyosong pangulo sa iyang panahon nga sila mga anak sa yawa.

Ang Biblia wala lamang magaingon nga ang relihiyosong mga pangulo nga gikaistorya ni Cristo mga anak sila sa yawa, apan nagatudlo usab kini nga si satanas *“mao ang dios niining kalibutana”* (I Corinto 4:4). Tin-aw nga kadaghanan sa mga tawo niining kalibutana nagasunod sa yawa ug dili sa matuod nga Dios. Ang panghunahuna sa tawo gingitngitan ug ang iyang kasingkasing dautan. Bisan si Cristo sa dihang nakigsulti siya sa iyang mga tinun-an miingon, *“Busa, kon kamo, bisan sa inyong pagkadautan. . .”* (Mateo 7:11). Ang mga tawo mahimong relihiyoso ug maayog dungog, apan sumala sa mga Pulong sa Dios, ang tanan mga makasasala. Ang Roma 7:18 nagapahayag; *“Kay nahibalo ako nga walay maayo nga nagapuyo sa sulod nako, nga sa ato pa, sa sulod sa akong lawas. Ug imposible alang sa tawo ang pagpahimuot sa Dios diha sa iyang kalibutanon nga kahimtang.*

Mahinungdanon usab nga mahinumduman nga ang tawo adunay duha ka pilo nga problema. Ang una, mao ang kamatuoran nga ang matag-usa nakahimo ug sala batok sa Dios. Ang ikaduha nga kamatuoran mao nga ang tanang tawo nga gianak nga adunay makasasala nga kinaiya. Tungod niana, bisan pa ang tawo makahimo sa pagpugong sa iyang kaugalingon sa dili pagbuhat ug mga sala pinaagi sa iyang relihiyon ug maayong pagtulon-an, apan sa gihapon aduna siyay masal-anon nga kinaiya. Busa sa panan-aw sa Dios, siya dautan ug sad-an lamang gihapon.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 5 – Ang Tawo

Tinuod o Dili Tinuod

1. Si Adan makasasala na sa dihang gibuhat siya sa Dios.
2. Si Adan nahimong makasasala sa dihang mikaon siya sa gidili nga bunga.
3. Sa panan-aw sa Dios, ang tanang tawo mga makasasala.
4. Si satanas mao ang dios niining kalibutana.

Pili-pili

5. Ang Dios misulay kang Adan:
  - a. Aron sa pagsuta kon motuman ba siya sa Dios
  - b. Aron sa pagsukod sa iyang kahibalo
  - c. Aron sa paghagit ni satanas
  - d. Aron si Adan mag-antus
6. Ang mga anak, mga apo ug mga kaliwat ni Adan
  - a. Mas matinumanon kay kang Adan
  - b. Nangatawo diha sa dagway ni Adan
  - c. Adunay samang pagsulay kang Adan
  - d. Wala maapektohi sa sala ni Adan
7. Daghang mga tawo nasayop sa paghunahuna nga:
  - a. Ang Dios ang nagbuhat kang Adan ug kang Eva
  - b. Ang tanang mga tawo mga makasasala
  - c. Ang tanang tawo mga anak sa Dios
  - d. Ang tawo adunay masal-anong kinaiya

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Apan sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug dautan, _____ ka gayud mokaon niini.
9. Busa, pinaagi sa usa ka tawo ang _____ misulod sa kalibutan, ug ang _____ pinaagi sa sala.
10. Ingon sa nahisulat, _____ usa nga matarung, wala bisan usa.

Dugang nga Pagtuon:

Mateo 7:21-23; 2Corinto 11:14-15;
2Timoteo 3:1-5; Genesis 3:12-13;
Genesis 3:14-19; Roma 5:12; Isaias
64:6; Roma 8:7-8; Salmo 14:1-3;
Roma 3:10-12; 1Hari 8:46;
Proverbio 20:9; Ecclesiastes 7:20

Pagtulon-an 6 – Ang Silot Sa Sala

Silot o Disiplina?

Sa Pagtulon-an 5, atong nahibaloan nga ang mga tawo gipanganak nga may masal-anon nga kinaiya ug nga ang tanang mga tawo mga makasasala pinaagi sa ilang kaugalingong pagbuot. Bisan pa gani ang mga bata mga makasasala. Sila mamakak, manglimbong, mangawat, ug masilag bisan wala sila tudloi sa pagbuhat sa maong mga butang.

Karon atong hatagan sa pagtagad ang seryosong resulta nga gidala sa sala. Hinoon, adunay normal nga resulta sa sala. Ingon nga bata, ang atong ginikanan magalatos gayud nato kon kita mamakak. Kon kita masakpan nga nangawat, kita manubag gayud sumala sa balaod sa atong nasud. Pero ang hingpit ug tinuod nga silot sa sala anaa pa sa umalabot.

Ang Dios usa ka balaan nga Dios ug ang Iyang kapungot moabot gayud sa tanang nakahimo ug sala batok Kaniya. Ang silot sa sala dili kana pagdisiplina sa Dios kanato. Ang Dios magadisiplina tungod sa Iyang gugma aron na kita matul-id ug mabadlong. (Hebreohanon 12:6). Ang silot sa sala magaabot tungod sa hustiya sa Dios ug kini nga silot dili sa pagtul-id.

Sa diha nga ang usa ka mamumuno silotan sa kamatayon, dili kini alang sa pagbadlong niya, kondili gihatag ang silot tungod sa iyang sala. Sa samang paagi, adunay silot gayud sa pagpakasala batok sa balaan nga Dios.

Ang Silot nga Kamatayon

Ang Roma 6:23 sa tin-aw nagasulti sa silot sa sala. *“Kay ang suhol sa sala mao ang kamatayon. . .”* Ang silot sa sala kamatayon. Kining kamatayon nga silot adunay tutulo ka matang: 1) kamatayon sa lawas, 2) espirituhanong kamatayon, ug 3) kamatayon nga way katapusan.

Ang tanang mga tawo nakahibalo nga moabot gayud ang adlaw sa iyang kamatayon. Kay kini bahin man sa silot nga magaabot gayud sa katawhan tungod sa sala. Human si Adan nakasala ang Dios miingon, *“Sa singot sa imong nawong magakaon ikaw sa tinapay, hangtud nga mopauli ka sa yuta, tungod kay gikan niini gikuha ko ikaw, kay abog ka ug sa abog ikaw mopauli”* (Genesis 3:19). Ang katawhan nailalum sa silot nga kamatayon sa lawas diin ang kalag mobulag gikan sa lawas ug ang lawas ipahimutang ilalum sa yuta (o bisan asa nga gusto sa mga tawo ibutang ang patay nga lawas). Ang Biblia nagasulti mahitungod niining nga kamatayon nga *“kamatayon sa tanang mga tawo,”* (Num. 16:29).

Ang silot sa sala dili lamang kamatayon sa lawas, apan espirituhanong kamatayon usab. Kini maoy pagpakigbulag sa kalag gikan sa Dios. Ang Efeso 2:1 nagapahayag nga ang tanang tawo diha sa ilang kalibutanon nga kahimtang *“mga patay sa kalapasan ug mga kasal-anan.”* Ang kamatuoran nga ang mga tawo *“mga patay diha sa sala”* nagapasabot kini nga sila nahimulag gikan sa presencya sa Dios, (Efeso 2:5). Ang Kasulatan nagatudlo nga ang mga tawo sa kinaiya mga anak sa kapungot ug tungod niana nagawas sila sa mga panalangin sa Dios (Efeso 2:3).

Ang katawhan nawad-an sa kahibalo sa Dios, *“Ang ilang pagpanabot gingitngitan. Sila nahimulag gikan sa kinabuhi sa Dios tungod sa kaburong nga anaa kanila gumikan sa katig-a sa ilang mga kasingkasing”* (Efeso 4:18).

Kamatayon nga Walay Katapusan

Ikatulo, ang silot sa sala mao ang kamatayon nga walay katapusan. Kini maoy pagkahimulag sa kalag gikan sa Dios sa walay katapusan. Ang kamatayon sa lawas mao ang unang kamatayon ug ang kamatayon nga walay katapusan mao ang ikaduhang kamatayon. *“Ang kamatayon ug ang Hades gitambog ngadto sa linaw nga kalayo. Mao kini ang ikaduhang kamatayon,”* (Pinadayag 20:14). Mao kini ang mahimong kahimtang sa tanan nga mag-antus sa silot sa sala. Ang paghukom sa Dios maoy paglaglag sa kalag ug lawas didto sa impyerno, (Mateo 10:28). Kini nga silot nag-apil sa walay katapusang kalayo sa dihang silotan na ngadto sa pagkalaglag ang mga

tawo gikan sa presencia sa Ginoo ug gikan sa himaya sa Iyang gahum (Mateo 25:41, 2Tesalonica 1:9).

Tin-aw gayud nga adunay bug-at nga silot sa sala. *“Maoy usa ka butang nga makalilisang ang pagkahulog ngadto sa mga kamot sa Dios nga buhi,”* (Hebreohanon 10:31). Ang walay katapusang kamatayon maoy pag-antus nga way pagkatapos, walay paglaum nga makaangkon pa ug kahupayan. *“Apan alang sa mga talawan ug mga dili matinoohon, ug sa mga malaw-ay, alang sa mga mamumuno, ug sa mga makihilawason ug sa mga lumayan, ug sa mga magsisimba ug mga diosdios, ug tanang mga bakakon, ang ilang bahin mao ang paghiadto sa linaw nga nagasilaob sa kalayo ug asupri, nga mao ang ikaduhang kamatayon,”* (Pinadayag 21:8). Sabta nga ang Pinadayag 21:8 nagaapil sa mga bakakon nga magaanus sa ikaduhang kamatayon. Maingon nga ang Biblia nagatudlo man nga ang tanang mga tawo mga makasasala ug mga bakakon, kita makahukom nga ang tanang mga tawo, diha sa ilang unodnong kahimtang, nailalum sa silot sa sala.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/66/66_Re_21_01_RG.jpg - Alang sa paghulagway lamang sa sala.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 6 – Ang Silot Sa Sala

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang sangputanan sa sala dili kaayo makahahadlok.
2. Ang suhol sa sala kamatayon.
3. Ang silot sa sala nagaapil sa kamatayon sa lawas, apan dili ang espirituhanong kamatayon.
4. Daghang mga tawo ang makahibalo nga ang pagkahulog ngadto sa mga kamot sa Dios makalilisang.

Pili-pili

5. Ang Dios mosilot gayud sa sala tungod kay Siya:
  - a. Dautan
  - b. Balaan ug hustisya
  - c. Dali masuko
  - d. Maluluy-on
6. Ang tinuod nga hinungdan sa kamatayon sa lawas mao ang:
  - a. Dili maayo nga pagkaon
  - b. Katigulangon
  - c. Kulang sa pagtoo
  - d. Tunglo sa katawhan nga resulta sa sala ni Adan
7. Ang walay katapusang kamatayon maoy:
  - a. Walay katapusang pagkahimulag sa kalag gikan sa Dios
  - b. Pag-antus sa purgatoryo
  - c. Pagkahanaw
  - d. Wala gitudlo sa Biblia

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Aduna usahay natural nga _____ sa sala niining kinabuhia, apan ang silot sa sala umalabot pa.
9. Ang silot sa sala mao ang _____.
10. Ang espirituhanong kamatayon mao ang _____ sa kalag gikan sa Dios.

Dugang nga Pagtuon:

Santiago 2:26; Ecclesiastes 12:14;
Genesis 2:17; Roma 5:12; Lucas 16:19-31; 1Cronicas16:33; Juan 5:22; Buhat 17:31; Mateo 13:42; 25:30; Roma 3:19

Pagtulon-an 7 – Ang Kamatayon Ni Cristo

Maayong Balita

Sa Pagtulon-an 5, atong nakat-onan nga ang tanang tawo nakasala batok sa balaan nga Dios. Ang Pagtulon-an 6 nagatudlo kanato nga ang sala moresulta sa makalilisang nga silot – walay katapusan nga pag-antus didto sa impyerno. Apan moadto kita sa pipila ka mga maayong balita. Niining pagtulon-an nato karon, atong pagatun-an ang katingalahan nga gugma sa Dios alang sa mga tawo. *“Apan ang Dios nagapadayag sa Iyang gugma alang kanato pinaagi niini, nga bisan sa mga makasasala pa kita si Cristo nagpakamatay alang kanato,”* (Roma 5:8). Ang maayong balita sa Biblia mao nga si Jesu-Cristo nagpakamatay alang sa atong mga sala. Siya ang nagbayad sa silot sa ako ug sa imong mga sala. Daghang mga tawo nagahunahuna nga si Cristo mianhi sa kalibutan aron lamang sa paghatag ug panig-ingnan o sa pagtudlo kanato unsaon sa pagkinabuhi nga matarung. Apan ang unang hinungdan sa pagpakatawo ni Jesu-Cristo mao ang pagpakamatay didto sa krus alang sa atong mga kasal-anan. Adunay daghang mga relihiyon nga nag-angkon nga aduna silay kahibulongan nga mga pagtulon-an nga gihatag sa mga balaang tawo. Apan ang Biblia nagatug-an kanato nga ang Anak sa Dios mianhi sa kalibutan ug nagpakamatay alang sa atong mga sala. Si Jesu-Cristo *“gitugyan ngadto sa kamatayon tungod sa atong kalapasan ug gibanhaw Siya alang sa pagpamatarung kanato,”* (Roma 4:25).

Ang Pagkakinahanglan sa Krus

Sa tawhanong pagtan-aw sa pagkalansang ni Cristo, usa kini ka dili makatarunganon nga nahitabo. Apan sa panan-aw sa Dios kini gikinahanglan kaayo alang sa kaluwasan sa tawo. Sila nga nagatoo na sa Dios magaila gayud sa labawng kamahinungdanon sa kamatayon ni Cristo. *“Kay sa mga nagakalaglag, ang kaasoyan sa krus maoy usa ka binuang; apan alang kanato nga ginaluwas, kini mao ang gahum sa Dios,”* (1Corinto 1:18). Dili pa igo ang pagtudlo sa pagka-Dios ni Cristo, sa Iyang pagpakatawo, mga pagtulon-an, maayong panig-ingnan, ug uban pa. Kinahanglan nato ang paghatag ug gibug-aton ang usa ka mahinungdanon nga hitabo sa tawhanong kasaysayan – ang paglansang ni Cristo. *“Si Cristo ang gilansang sa krus, mao ang atong ginawali, si Cristo nga alang sa mga Judio usa ka kapangdolan, ug alang sa mga Gentil usa ka binuang,”* (1Corinto 1:23).

Si Jesu-Cristo nahibalo gayud nga mamatay Siya sa krus ug kadto Iyang gibuhat sa kinabubut-on tungod sa Iyang gugma sa tawo. *“Sukad niadtong panahona gisugdan ni Jesus ang pagpahayag sa Iyang mga tinun-an nga kinahanglan moadto Siya sa Jerusalem ug mag-antus sa daghang mga pagsakit nga pagahimuon Kaniya sa mga anciano ug sa mga sacerdote nga punoan ug sa mga escriba, ug pagapatyon siya, ug sa ikatulo kaadlaw pagabanhawon Siya,”* (Mateo 16:21). Ang kamatayon ni Cristo dili usa ka buhat nga walay hinungdan apan usa ka panginahanglan. *“Ginaingon, ang Anak sa Tawo kinahanglan igatugyan ngadto sa mga kamot sa mga tawong makasasala, ug igalansang sa krus, ug sa ikatulo kaadlaw mabanhaw Siya,”* (Lucas 24:7).

Ang Kahulogan sa Krus

Nganong namatay man si Cristo? Ang Biblia nagabalikbalik sa pagtudlo nga Siya mamatay sa pagbayad sa atong mga sala. *“Si Cristo namatay alang kanato. . .” “Si Cristo namatay alang sa atong mga sala. . .” “Siya gihimo niya nga sala alang kanato. . .” “Siya nga wala magpahigawas sa Iyang kaugalingong Anak kondili mitugyan hinuon kaniya alang kanatong tanan. . .” “Si Cristo nahigugma usab kanato ug mihatag sa Iyang kaugalingon alang kanato.”* Si Jesu-Cristo dili usa ka makasasala ug dili siya angayan nga mamatay. Siya namatay alang sa kasal-anan sa uban – sa imo ug sa ako. Ang Dios hustisya ug balaan. Tungod niana, dili niya palabyon ang atong mga sala. Kon ang usa ka krimen nabuhat, ang balaod nangayo nga ang nakasala kinahanglan silotan gayud. Ang kamatayon ni Cristo sa krus nagabayad sa hingpit sa silot sa gipangayo sa pagkabalaan ug sa hustisya sa Dios. Ang maghuhukom dili gayud matagbaw hangtud nga ang hustong silot

sa nahimong krimen mabayran. Ang Dios, ingon nga maghuhukom, hingpit nga natagbaw pinaagi sa kamatayon ni Cristo didto sa krus. (*"Kinsa gitanyag sa Dios ingon nga halad pasig-uli pinaagi sa pagtoo sa iyang dugo. . ."* Roma 3:25).

Si Jesu-Cristo gitawag usab ingon nga atong Manunubos. Ang iyang kamatayon sa krus nagadala ug katubsanan. Kini nagakahulogan nga si Cristo nagpalit sa kaluwasan sa Dios alang kanato pinaagi sa iyang kamatayon.

Siya nagtubos ug nagluwas kanato:

1. Gikan sa silot sa balaod, "*Gilukat kita ni Cristo gikan sa tunglo sa kasugoan sa diha nga nahimo siyang tunglo alang kanato, kay nahisulat kini nga nagaingon, Matinunglo ang matag-usa nga pagabitayon diha sa kahoy,*" (Galacia 3:13).
2. Gikan sa kasugoan, "*Sa ingon usab niana, mga igsuon, kamo nangamatay na ngadto sa kasugoan pinaagi sa lawas ni Cristo. . ."* (Roma 7:4).
3. Gikan sa gahum sa sala, "*Kita nahibalo nga ang atong karaan nga pagkatawo gilansang sa krus uban kang Cristo aron malaglag ang makasasala nga lawas"* (Roma 6:6).

Si Cristo Namatay Alang sa Tanan

Ang kamatayon ni Cristo mao ang pinaka maayo nga balita alang sa tawo ug kini talagsaon ug nindot nga mahibaloan nga ang iyang kamatayon alang sa tanan. "*Nga nagahatag sa iyang kaugalingon ingon nga lukat alang sa tanan, nga ang pagpanghimatuod nahimo na sa gitagal nga panahon,*" (1Timoteo 2:6). "*Kay alang sa kaluwasan sa tanang mga tawo, ang grasya sa Dios gikapadayag,*" (Tito 2:11). Dili ba diay mahimo sa mga tawo ang pagbayad sa ilang kaugalingon nga silot? Oo mahimo. Apan kini nagakinahanglan sa pag-antus sa walay katapusan didto sa impyerno sanglit ang silot hilabihan kadako nga ang silot dili mabayran sa hingpit sa usa ka dili hingpit ug masal-anon nga paghalad. Kahibulongan gayud kaayo, si Cristo nagabayad sa hingpit sa silot sa atong mga kasal-anan. Siya lamang ang bugtong makabayad sa hingpit sa tibuok nga bayrunon tungod kay siya walay sala ug hingpit nga Dios ug hingpit nga tawo.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/40/40_Mt_27_13_RG.jpg - alang sa paghulagway sa kamatayon ni Cristo lamang.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 7 – Ang Kamatayon Ni Cristo

Tinuod o Dili Tinuod

1. Halos tanang mga tawo nakasala batok sa Dos.
2. Ang Dios nagahunahuna nga ang paglansang ni Cristo sa krus usa ka dautang paghitabo.
3. Si Jesu-Cristo namatay sa krus aron mabayran ang silot sa sala.
4. Si Moises ang atong Manunubos

Pili-pili

5. Ang pagpili sa tawo nagaapil sa:
  - a. Pagkamabinantayon aron dili makasala
  - b. Paghunahuna nga ang Dios nagapalabay sa sala.
  - c. Pagbayad sa silot sa sala pinaagi sa walay katapusang pag-antus sa impyerno
  - d. Pagtoo nga si Jesu-Cristo nagabayad sa silot sa atong mga sala
6. Ang maayong balita sa Biblia mao kini:
  - a. Si Cristo namatay alang sa atong mga sala.
  - b. Ang Dios wala magahatag bili sa atong mga sala.
  - c. Ang tawo sa iyang kinaiyahan maayo.
  - d. Ang Dios maluloy-on ra kaayo nga mosilot sa sala.
7. Si Jesu-Cristo:
  - a. Nahibulong sa diha nga ang mga tawo naglansang kaniya sa krus.
  - b. Nagasulay sa paglikay nga mamatay sa krus.
  - c. Nagalaum nga ang iyang gipanudlo magahimo sa mga tawo nga maayo.
  - d. Nahibalo nga mamatay siya sa ibabaw sa krus ug siya namatay sa iyang kagustohan alang sa atong mga sala.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Dios mopalabay sa sala tungod kay Siya _____ ug _____.
9. Si Jesu-Cristo mitugyan sa iyang kaugalingon ingon nga lukat alang sa _____.
10. Ang tanag mga tawo mga makasasala apan si Cristo _____ alang kanato.

Dugang nga Pagtuon:

Efeso 1:7; Colosas 1:14; Isaias 53:8; Daniel 9:26; Isaias 53:6
Buhat 2:23; Mateo 27:35; Juan 10:17-18; Hebreohanon 9:22;
1Corinto 15:3-4; Roma 5:6;
2Corinto 5:14; Efeso 5:25
Hebreohanon 12:2

Pagtulon-an 8 – Kaluwasan Pinaagi Sa Pagtoo

Ang Pangingkamot sa Tawo

Sa Pagtulon-an 5, atong nakat-onan nga ang tanang mga tawo nakasala batok sa balaan nga Dios. Ang Pagtulon-an 6 nagatudlo kanato nga ang sala moresulta sa makalilisang nga silot – ang pag-antus sa walay katapusan sa impyerno. Adunay maayong balita sa Pagtulon-an 7 nga si Jesu-Cristo namatay sa pagbayad sa silot sa atong mga sala. Bisan si Cristo namatay alang sa mga sala sa tanang mga tawo, ang Biblia nagatudlo nga daghang lang gihapon ang mga tawo nga dili makabaton sa kapasayloan sa ilang mga kasal-anan. Dako ang panon sa mga tawo nga mag-antus didto sa impyerno sa tanang panahon. Kinsa man ang maluwas gikan sa impyerno? Unsaon man nimo aron ka maluwas gikan sa impyerno?

Ang tanang tawo, sa nagkalainlaing paagi, nakahibalo sa ilang problema sa sala ug sa ilang pagkinahanglan sa kaluwasan. Tingali mobati sila nga sad-an, maguol, puno sa kasuko, walay paglaum, ug uban pa. Ang tawo nagapangita ug kaluwasan gikan sa ilang mga problema ug mga negatibo nga pagbati. Adunay mga tawo nga dunay igong pagsabot ug nahibalo sila nga ang ilang problema mao ang ilang mga sala ug kini nakapahimulag kanila gikan sa Dios. Nahibalo sila nga nagkinahanglan sila ug pasaylo. Ang musunod mga paagi nga gigamit sa tawo aron masulbad ang ilang mga problema o sa pag-angkon sa kaluwasan:

1. Relihiyon – Daghang mga tawo nagatoo nga ang pagsunod sa usa ka relihiyon moresulta sa kapasayloan sa ilang mga sala. Sila moapil sa nagkalainlaing relihiyosong bulohaton sama sa pag-adto sa simbahan, (o templo), paghatag sa amot sa simbahan, pag-ampo, pagpabautismo sa tubig, pagdawat sa balaang panihapon, pagkompisal, pagpuasa, ug uban pa.
2. Maayong Binuhatan – Ang pagtoo sa kadaghanan mao nga ang Dios mohatag sa kaluwasan gikan sala kon magahimo sila ug igong gidaghanon sa mga maayong buhat. Kini nagaapil sa pagtuman sa Napulo ka mga Sugo, pagpangingkamot sa pagkinabuhi nga maayo, mobati sa pagkasubo sa nahimong mga sala, magapaningkamot sa pagkuha sa mga sala nga anaa sa ilang kinabuhi, paghatag ug salapi sa simbahan o sa mga pobre, pagtabang sa mga tawong masakiton, magapanigkamot sa pagpakita sa kaluoy sa ubang mga tawo.
3. Pilosopiya (Philosophy) ug Saykolohiya (Psychology) - Ang Pilosopiya maoy pagpangingkamot sa pag-angkon sa kaalam ug kahibalo pinaagi sa pagtuon ug daghang panahon sa paghunahuna. Ang mga Pilosopo nagagasto ug daghang panahon sa paghunahuna sa mga pangutana sama niini: “Nganong ania man ako dinhi?” “Kinsa man ko?” ug uban pang mga pangutana. Ang saycolohiya mao ang pagtuon sa hunahuna o pangisip sa mga tawhanong pagbati. Daghang mga tawo nagatoo nga ang ilang mga problema mahimong masulbad pinaagi sa pagtuon ug lalum nga paghunahuna, ug sa pagsulay sa pagsabot sa ilang kaugalingon ug sa ilang pagbati. Nagasalig sila sa kahibalo nga ilang makuha pinaagi sa ilang mga pangingkamot, apan napakyas sila sa pagsalig sa unsay gipadayag sa Dios diha sa Biblia.
4. Kalingawan – Ang uban usab nagasulay sa pagdaug sa ilang mga gibati sa ilang pagkamakasasala, ug kasub-anan pinaagi sa pag-angkon sa mga butang nga makahatag nila sa kalipay ug pagbati nga maayo. Kini nagaapil sa pagtigum ug mga bahandi, mga ilimnon, paggamit ug droga, pakighilawas, paghatag sa tanang panahon sa ilang trabaho, musika, paugnat sa kusog, ug uban pa nga matang sa kalingawan. Kining mga butanga makatabang nga ang tawo mobati ug maayo pero sa hamubo lamang nga panahon. Apan dili kini makaluwas ni bisan kinsa gikan sa impyerno ug dili usab kini makahatag ug kalipay nga dayon.

Dili Pinaagi sa mga Buhat

Unsay gisulti sa Biblia niining upat ka mga paagi sa tawo sa ilang pagpaningkamot sa pagsulbad sa ilang mga problema o pag-angkon sa kaluwasan? *“Kay tungod sa grasya kamo nangaluwas pinaagi sa pagtoo, ug kini dili sa inyong kaugalingong kahimoan, kini hatag sa Dios – dili tungod sa mga binuhatan aron walay bisan kinsa nga magapasigarbo,”* (Efeso 2:8-9). Kita naluwas tungod sa grasya, dili pinaagi sa relihiyosong mga binuhatan sama sa pag-adto sa simbahan, pag-ampo, o sa pagpabawtismo sa tubig. *“Ug ngadto sa tawo nga wala magbuhat kondili nagasalig kaniya nga mao ang nagamatarung sa dili diosnon, ang iyang pagtoo pagaisipon nga maoy pagkamatarung niya,”* (Roma 4:5). Ang Biblia wala magatudlo nga ang Dios mopasaylo sa mga sala niadtong mga tawo nga nagapaningkamot sa pagtuman sa Napulo ka Sugo, nasubo tungod sa ilang mga sala, o niadtong mga tawo nga nagamaluloy-on sa uban. Kining tanan mga tawhanong mga buhat ug ang Biblia nagaingon nga ang kaluwasan “mahiadto kaniya nga wala magbuhat.”

Dili igo ang pagpaningkamot sa pagbuhat ug maayo. Aron maangkon ang kaluwasan, kinahanglan nga hingpit ka nga magatuman sa tanang mga sugo sa Dios sa tibuok nimo nga kinabuhi. *“Kay ang tanan nga nagasalig sa mga buhat sa pagbantay sa kasugoan nailalum sa tunglo, kay nahisulat kini nga nagaingon, ‘Matinunglo ang tanan nga wala magbantay sa tanang kalagdaan nga nahisulat sa basahon sa kasugoan, aron sa pagtuman niini,’* (Galacia 3:10). *“Kay bisan kinsa nga nagabantay sa kinatibok-an nga kasugoan apan nakalapas siya sa usa ka bahin niini, siya nahimong malinapason sa tanan niini,”* (Santiago 2:10). Walay bisan usa nga nakapadayon sa pagtuman sa tanang mga sugo sa Dios nga wala mosipyat. Mao nga dili gayud mahimo nga maluwas ang tawo niini nga paagi. Ang kasugoan sa Dios dili makaluwas kanato, apan hinuon kini nagapamatuod nga kita mga makasasala, (sanglit kitang tanan nakasupak man sa iyang mga sugo). *“Kay sa atubangan sa Dios walay tawo nga pagamatarungon pinaagi sa mga pagtuman sa kasugoan, kay pinaagi sa kasugoan nagaabot hinuon ang kahibalo mahitungod sa sala,”* (Roma 3:20). Ang kamatayon ni Cristo lamang, ug dili ang pagbantay sa kasugoan, maoy makaluwas kanato.

Kaluwasan Pinaagi sa Pagtoo

Sumala sa mga Pulong sa Dios, ang kaluwasan dili makab-ot pinaagi sa bisan unsang mga buhat sa tawo. Ang kaluwasan pinaagi lamang sa pagtoo (dili pagtoo dugangan sa paningkamot sa pagbuhat ug maayo). *“Busa, sanglit namatarung naman kita pinaagi sa pagtoo, kita may pakigdinaity na sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo,”* (Roma 5:1). Kon namatarung na, mao kana ang tinuod nga kahimtang sa tawo atubangan sa Dios.

Ang kaluwasan moabot lamang kon atong ibutang ang atong pagtoo sa kamatayon ni Cristo sa krus alang sa atong mga kasal-anan. *“Kay maoy atong pag-isip nga ang tawo pagamatarungon pinaagi sa pagtoo, pinagawas sa mga pagtuman sa kasugoan”* (Roma 3:28). Ang pagtuman sa kasugoan (relihiyosong mga buhat ug mga paningkamot sa pagkinabuhi nga maayo) dili gayud makahatag ug kapasayloan sa sala. Kadto lamang motoo nga si Cristo namatay alang sa ilang mga kasal-anan maoy mapasaylo.

Mahinungdanon kaayo nga masabtan nga ang pagtoo dili usa ka pagbati. Ang Dios wala magakinahanglang nga kita mobati ug kaguol, mobati ug kasubo, o magbaton ug nagkalainlaing mga pagbati. Ang gikinahanglan nato mao nga mosalig kita sa kamatayon ni Cristo nga mao ang hingpit nga bayad sa atong mga sala. Wala kitay mahimo bisan unsa nga buhat aron maangkon nato ang kaluwasan. Gibuhat kining tanan ni Cristo didto sa ibabaw sa krus. Ang pagtoo maoy pagsalig sa unsay gisulti sa Dios. Ang maayong balita nga gikan sa Dios mao nga si Cristo namatay alang sa atong mga sala. Ug kon mohunong kita sa pagsalig sa atong relihiyon o sa atong mga paningkamot sa pagbuhat ug maayo ug mosalig kita kang Cristo, ang Dios magaluwas kanato. *“Pinaagi kaniya kamo usab, sa pagkadungog ninyo sa matuod nga pulong mahitungod sa pagluwas kaninyo, ug sa nanagpanoo na kamo kaniya, gitimrihan kamo, nga ang gitimri mao ang gisaad nga Espiritu Santo,”* (Efeso 1:13).

Unsa man ang imong gisaligan karon alang sa imong kaluwasan? Nagasalig ka ba sa imong iglesia aron maluwas? Nagapaningkamot ka ba sa pagbuhat ug maayo? Nagakompisal ka ba sa imong mga sala? Adunay usa lamang ka paagi aron ka maluwas karon. Imong ibutang ang imong pagsalig sa gibayad ni Cristo nga Iyang gihimo didto sa krus nga siya namatay sa pagbayad sa silot sa imong mga sala. Kon wala pa na nimo buhata, ako kang gidasig karon sa mohunong sa makadiyut ug himoa ang pagtoo sa maayong balita sa Dios mahitungod kang Jesu-Cristo ug sa Iyang kamatayon. Mao kini ang pinakamahinungdanong desisyon nga kinahanglan imong buhaton karon samtang naa pa kay kinabuhi. Walay usa kanato nga nasayud unsa kataas ang atong pagpuyo niining kalibutana. Tingali karong adlaw mao na ang katapusang adlaw sa imong kinabuhi. Ayaw paglangan-langan. Karon mao ang adlaw sa kaluwasan.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 8 – Kaluwasan Pinaagi Sa Pagtoo

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang silot sa sala mao ang pag-antus didto sa impyerno sa taas nga panahon sa dili pa moadto sa langit.
2. Daghang mga tawo nagatoo nga maluwas sila pinaagi sa pagbuhat nga matinumanon sa ilang relihiyon.
3. Ang mga tawo nga kugihan, sama sa mga pilosopo, adunay dakong kahigayonan nga makakaplag sa kaluwasan.
4. Kita maluwas pinaagi sa grasya sa Dios, dili pinaagi sa atong binuhatan.

Pili-pili

5. Ang kaluwasan moabot pinaagi sa:
  - a. Pagpaningkamot nga mahimong maayo
  - b. Pagtoo
  - c. Pagtoo ug pagpaningkamot sa pagkinabuhi nga maayo
  - d. Pagtoo ug pagsimba kanunay
6. Ang Dios nagapahayag nga kita mamatarung kon kita:
  - a. Magpabautismo sa tubig
  - b. Magakasubo sa atong mga sala
  - c. Pag-ampo
  - d. Magatoo sa maayong balita
7. Kon kita mobati nga sad-an, naguol, ug nagsubo kinahanglan kita:
  - a. Magseryoso sa atong relihiyon
  - b. Maningkamot nga magmalipayon ug malingaw sa kinabuhi
  - c. Mosalig kang Cristo ug sa Iyang kamatayon
  - d. Magapuasa ug magaampo

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Kay tungod sa _____ nangaluwas kamo pinaagi sa _____
9. Busa atong maisip nga ang tawo pagamatarungon pinaagi sa _____ pinagawas sa mga pagtuman sa kasugoan.
10. Alang sa akong kaluwasan, ako nagasalig sa _____.

Dugang nga Pagtuon

Roma 3:24; Tito 3:7; Roma 5:9;
Acts 1:3; 2Tim. 3:16; Heb. 11:6;
Roma 10:17; Gal. 3:26; Roma
3:27; Roma 3:25; Mateo 5:48;
1Pedro 1:16; Roma 1:16.

Pagtulon-an 9 – Walay Katapusang Kasigurohan (Parte 1)

Karon miabot na kita sa duha ka mahinungdanong mga pangutana mahitungod sa kaluwasan. Possible ba nga mahibaloan nga ikaw adunay kaluwasan? Human ka motoo sa maayong balita, possible ba nga mawala ang imong kaluwasan?

Ang Kasigurohan sa Kaluwasan

Makaadto ka ba sa langit kon ikaw mamatay? Makadaghan na kini gipangutana ngadto sa mga tawo, ang kasagaran nga mga tubag sama niini: “Ako nagalaum;” “ako nagahunahuna;” “wala ko kahibalo,” ug “walay nakahibalo hangtud ang tawo mamatay.” Kinahanglan atong hatagan ug pagtagad kining mahinungdanong pangutana: Posible ba nga atong mahibaloan nga aduna kitay kaluwasan? Adunay moingon nga kana usa ka sala sa pagpakaaron-ingnon ang pag-ingon nga ikaw luwas na. Sila mamugos gayud nga walay bisan usa nga makahibalo, unya na kana masayran kon ang iyang kinabuhi matapos ug moatubang na siya sa Dios.

Unsa man ang gisulti sa Biblia? *“Kining mga butanga gisulat ko kaninyo nga nanagpanoo sa ngalan sa Anak sa Dios, aron kamo masayud nga kamo nakapanag-iya na sa kinabuhing dayon.”* (1Juan 5:13). Imo bang nakita ang pulong “masayud” sa 1Juan 5:13? Dili sala sa pagpakaaron-ingnon ang pag-ingon nga ikaw naluwas na. Ang pulong sa Dios nagaingon nga kita makahibalo nga kita nakabaton na sa kinabuhing dayon. Ang Kasulatan nagasulti nga *“siya nga wala motoo sa Dios nagahimo Kaniya nga bakakon”* (1Juan 5:10). Kon ang pulong sa Dios nagaingon nga makahibalo kita nga adunay kinabuhing walay katapusan, kinahanglan dili kita mosupak sa Dios nga murag Siya na hinuon ang namakak.

Sa Pagtulon-an 7 ug 8, atong natun-an unsaon sa tawo aron siya maluwas. Kon ikaw mitoo sa gisulti sa Dios mahitungod sa Iyang Anak nga si Jesu-Cristo, makahibalo ka nga ikaw luwas na. Piligro kaayo ang pag-ingon nga magalaum ako nga makaadto ako sa langit o nagahunahuna ka nga makaadto ra unya sa langit. Kinahanglan mahibalo ikaw nga ang imong mga sala gipasaylo na ug nga aduna kay sigurado nga ugma moadto sa langit. Human ka mamatay, mawala na ang kahigayonan nga maluwas pa ikaw. Karon ang panahon sa pagsiguro sa pag-angkon sa kinabuhing dayon.

Ang Pakigdait Uban sa Dios

“Busa, sanglit namatarung naman kita pinaagi sa pagtoo, kita may pakigdinitay na sa Dios pinaagi sa atong Ginoong Jesu-Cristo: Pinaagi kaniya nakabaton kitag agianan paingon niining maong grasya nga atong ginabarugan, ug kita nagakalipay sa atong paglaum sa pakig-ambit sa himaya sa Dios” (Roma 5:1-2). Ang Roma kapitulo 1 hangtud sa 4 nagatudlo nga ang tanang mga tawo mga makasasala ug nailalum sa pagkahinukman sa silot.

Kini usab nagatug-an unsaon nga mamatarung ang tawo pinaagi sa pagtoo sa kamatayon ni Cristo didto sa krus. Ang kapitulo 5 nagasugod sa pulong *“busa sanglit namatarung naman kita pinaagi sa pagtoo.”* Ang kapitulo 5 gisulat alang niadtong mga naluwas na ug namatarung na pinaagi sa pagtoo. Ang bersikulo 1 nagapadayon sa pulong nga *“kita may.”* Kining maong kapitulo magatug-an kanato unsa ang atong naangkon – unsa ang mga panalangin nga atong nabatonan diha sa gasa sa kaluwasan.

Ang unang panalangin nga ginganlan mao kini; *“kita may pakigdinitay na sa Dios pinaagi kang Jesu-Cristo.”* Ang pakigdait maoy kahimtang nga wala nay kapungot ug pakig-away. Ang ipasabot niini nga ang Dios wala nay kasuko kanato. Importante natong mahibaloan nga ang Roma kapitulo 5 wala mag-ingon nga: “Kon ikaw motuman sa Dios, aduna kay pakigdait uban Kaniya” o “Kon dili ka kawad-an sa pagtoo, duna kay pakigdait uban Kaniya.” Ang matag-usa nga motoo sa maayong balita diha sa Roma kapitulo 1 hangtud sa 4 adunay pakigdinitay na uban sa Dios. Usa kini ka permanenting kahimtang alang sa matag-usa nga namatarung na pinaagi sa pagtoo. Busa, ang Dios dili na masuko diha nimo. Aduna na kay pakigdait uban sa Dios. Dili ka na makasinati pa sa kapungot sa Dios.

Ang Baruganan Diha sa Grasya

Ikaduha, kita aduna nay *“agianan paingon niining maong grasya nga atong ginabarugan.”* Aduna na kitay permanenting baruganan diha sa grasya sa Dios. Kini nga kahimtang nakapahimo sa Dios nga makadumala kanato sa walay pagduhaduha bisan kita nakasala. Ang Dios dili modumala kanato uban sa kasuko bisan pa kon kita dili nagamatinumanon Niya. Kita adunay dili mausab nga kahimtang sa panaghiusa uban kang Jesu-Cristo. *“Ang Dios kasaligan ug pinaagi kaniya kamo gipanagtawag ngadto sa pakig-ambitay kauban sa Iyang Anak nga si Jesu-Cristo nga atong Ginoo”* (1Corinto 1:9). Tan-awa nga kining pakig-ambitay wala gibasi kon nagmatinumanon ba kita, apan gibasi sa pagkamatinumanon sa Dios.

Ang Paglaum sa Himaya

Ikatulo, kita *“nagakalipay sa paglaum sa himaya sa Dios.”* Ang Roma 3:23 miingon nga *“ang tanan nakasala ug nakabsan sa himaya sa Dios.”* Sa milabayng mga panahon, ang himaya sa Dios usa ka makahadlok nga butang alang kanato. Kon kita mangamatay diha sa atong pagkamakasasala, ang himaya sa Dios modala gayud kanato sa walay katapusang silot didto sa impyerno. Apan dili na kita angay nga mahadlok sa himaya sa Dios. Kita nagakalipay sa paglantaw nga kita makaambit diha sa himaya sa Dios sa wala nay katapusan. Ang pulong “paglaum” sa Biblia nagakahulogan nga kita maikagon nga nagalantaw sa unahan sa usa ka butang nga sigurado nga moabot gayud. Ang matag-usa nga namatarung pinaagi sa pagtoo magapakig-ambit sa himaya sa Dios human mobiya niining kalibutana.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMVTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/40/40_Mt_27_13_RG.jpg - Alang sa paghulagway sa kasigurohan nga dayon.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 9 – Walay Katapusang Kasigurohan (Parte 1)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Wala kitay arang mahimo aron atong maangkon ang kapasayloan sa mga sala.
2. Ang libro sa 1Juan gisulat aron kita dili sobra nga mosalig sa atong kaluwasan, apan aron kita magapaningkamot sa pagkinabuhi nga maayo.
3. Kita adunay pakigdait uban sa Dios kon kita magabantay sa Iyang mga sugo.
4. Ang Dios nagahatag sa Iyang grasya, apan kini Iyang bawion kon kita magasupak Kaniya.

Pili-pili

5. Kon ikaw namatarung pinaagi sa pagtoo:
  - a. Ikaw adunay pakigdinitay sa Dios.
  - b. Ang Dios dili masuko kanimo gawas kon ikaw makasala.
  - c. Kinahanglan ikaw magakompisal aron makabaton ka sa pakigdait uban sa Dios.
  - d. Kinahanglan ikaw magabantay sa kasugoan aron makaangkon ka sa kapasayloanan.
6. Ang Biblia nagatudlo nga:
  - a. Dili gayud kita magapasigarbo nga kita sigurado na nga luwas.
  - b. Human kita mamatay, diha pa kita makahibalo kon moadto ba kita sa langit.
  - c. Mahinungdanon nga atong mahibaloan karon nga kita aduna nay kinabuhing dayon.
  - d. Kadtong nagatoo sa maayong balita makasiguro sa kaluwasan gawas kon sila mamatay diha sa kahimtang sa sala.
7. Kita makahibalo nga luwas na tungod kay:
  - a. Kita mibati ug kalinaw sa atong kasingkasing.
  - b. Diha sa Biblia, ang Dios nagasaad ug kaluwasan sa tanang magabutang sa ilang pagtoo sa kamatayon ni Cristo didto sa krus.
  - c. Ang bautismo sa tubig magahugas sa atong mga sala.
  - d. Ang Dios sobra ka mahigugmaon nga wala gayud Siyay itambog sa impyerno.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Kita _____ diha sa paglaum sa himaya sa Dios.
9. “Aron kamo _____ nga kamo adunay kinabuhi nga walay katapusan.
10. Aduna kitay permanenting baruganan diha sa _____ sa Dios.

Dugang nga Pagtuon

2Corinto 5:1; Col. 3:3-4; 2Corinto 4:14; Roma 5:9; Roma 8:18; 1Corinto 1:18; 1Corinto 12:27; Efeso 5:30; 2Corinto 5:21; Roma 8:17; Gal. 3:13

Pagtulon-an 10 – Walay Katapusang Kasigurohan (Parte 2)

Gitimrihan sa Espiritu Santo

“Pinaagi kaniya, kamo usab, sa pagkadungog ninyo sa matuod nga pulong, sa maayong balita mahitungod sa pagluwas kaninyo, ug sa nanagpanoo na kamo kaniya, gitimrihan kamo nga ang gitimri mao ang gisaad nga Espiritu Santo, nga mao ang patinga sa atong panulondon hangtud nga makapanag-iya na kita niini, alang sa pagdayeg sa iyang himaya” (Efeso 1:13-14). Tan-awa ang pagkahan-ay sa kamatuoran sa bersikulo 13: Una, pagpakadungog sa pulong sa kamatuoran, ang maayong balita sa kaluwasan; Ikaduha, nanagpanoo kang Cristo ug sa Iyang kamatayon alang sa atong kasal-anan; Ikatulo, kamo gitimrihan (sealed) sa Espiritu Santo. [(1) Nakadungog sa maayong balita; (2) Motoo sa maayong balita; (3) Gitimrihan sa Espiritu Santo]. Ang matag-usa nga magapatalinghug sa maayong balita ug motoo niini, timrihan (selyohan) sa Espiritu Santo.

Kita magaselyo sa usa ka butang aron kini mahimong sigurado. Kita magaselyo usa ka kahon aron ang sulod niini dili mausik o kawaton. Sa samang paagi, ang pagtimri kanato sa Espiritu Santo maoy nakapahimo kanato nga sigurado. Kita “gitimrihan ngadto sa adlaw sa pagtubos” uban sa Espiritu Santo. Maingon sa atong pagselyo sa kahon aron kini moabot sa destinasyon nga sigurado, kita usab makaabot nga sigarudo kauban sa mga luwas didto sa langit.

Dili Mabugto nga Kadena sa Kamatuoran

“Kay sila nga mga giila na Niyang daan, gikabut-an usab Niyang daan nga mahisama sila sa dagway sa Iyang Anak, aron kini Siya maoy mahimong panganay sa daghang mga magsuon. Ug sila nga gikabut-an Niyang daan, Iya usab kini nga gitawag, ug sila nga Iyang gitawag, Iya usab sila nga gimatarung, ug sila nga Iyang gimatarung, Iya usab sila nga gidala ngadto sa himya” (Roma 8:29-30). Adunay dili mabugto nga kadena sa kamatuoran (chain of truths) niining maong mga bersikulo. Ang matag-usa nga giila Niyang daan, gikabut-an Niyang daan. Ang matag-usa nga gikabut-an Niyang daan Iyang gitawag. Ang matag-usa nga Iyang gitawag, Iya usab nga gimatarung. Ang matag-usa nga Iyang gimatarung Iya usab gihimaya. Walay mga mawala sa plano sa Dios. Kon ikaw namatarung na sa pagtoo, moambit ikaw sa kahimayaan sa Dios sa wala nay katapusan. Ang Dios nagatan-aw na kanimo ingon nga gihimaya na.

Importanteng mga Pangutana

Ang Roma 8:31—35 nagahatag ug importanting mga pangutanga nga karon atong hatagan sa pagtagad:

Bersikulo 31 – *“Busa unsa may atong ikasulti mahitungod niini? Kon ang Dios dapig kanato, kinsa pa man ang batok kanato?”* Walay si bisan kinsa. Luwas kita diha kang Cristo.

Bersikulo 32 – *“Siya nga wala magpahigawas sa Iyang kaugalingong Anak kondili mitugyan hinuon Kaniya alang kanatong tanan, dili ba ihatag usab Niya kanato ang tanang mga butang uban Kaniya?”* Bisin pa kon kita mga dautan ug mga makasasala, ang Dios mihatag sa Iyang Anak aron magpakamatay alang sa atong mga sala. Kita angayan ibutang sa impyerno, apan gihatagan kita Niya sa kaluwasan nga libre pinaagi sa Iyang grasya. Karon nga kita namatarung na, ang Dios ba magapugong sa mga maayong butang alang kanato pinaagi sa pagkuha sa atong kaluwasan? Kini usa ka talamayon nga buhat ug ang Dios dili gayud mohimo nianang butanga.

Bersikulo 33 – *“Kinsa ba ang mopasakag sumbong batok sa mga pinili sa Dios? Ang Dios mao ang nagamatarung.”* Kon kita namatarung pinaagi sa pagtoo, nahimo kitang bahin sa mga pinili sa Dios. Kinsa ba ang mopasaka ug sumbong batok sa mga pinili sa Dios? Kon ang Dios nagamatarung kanato, (gideklarar nga matarung) kinsa ba ang magahukom kanato sa silot? Tin-aw kaayo nga wala nay laing gamhanan pa nga makabaliktad sa hukom sa Dios mahitungod kanato.

Bersikulo 34 – *“Kinsa man ang mopakanaug sa hukom sa silot? Siya ba si Cristo Jesus ang namatay, oo ang nabanhaw gikan sa mga patay, ang anaa karon sa too sa Dios, ang nagapangamuyo gayud alang kanato?”* Wala nay laing pang gamhanan kay sa

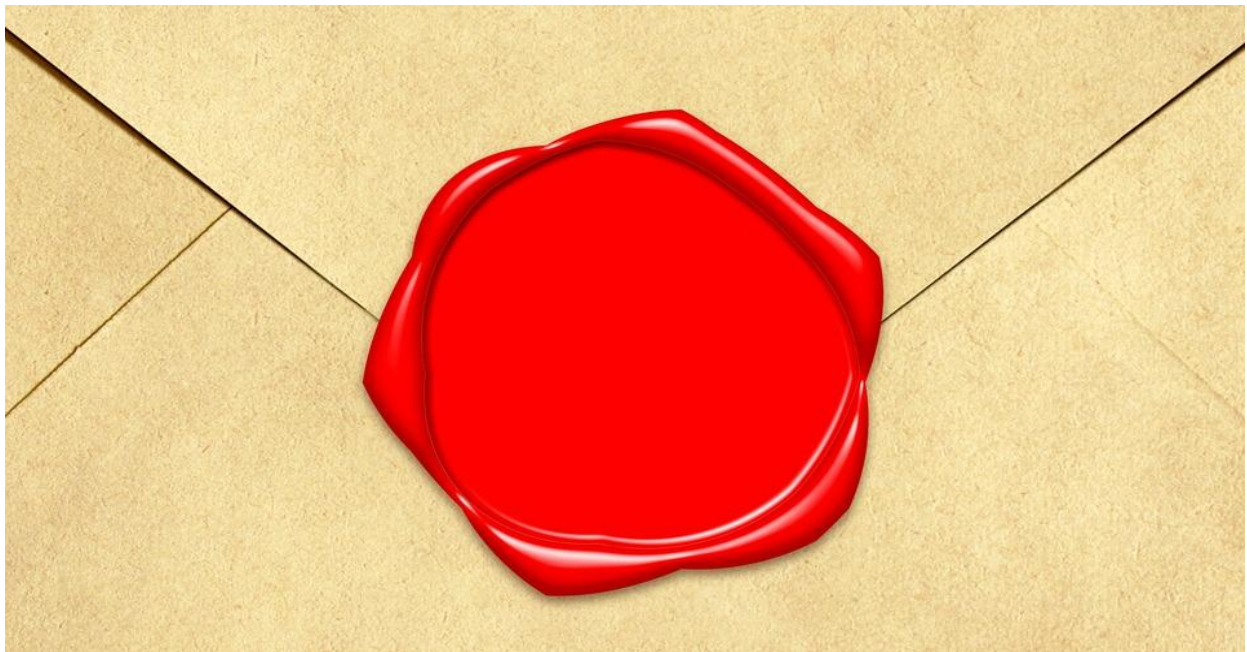
Dios ug Iya kita na nga gimatarung. Posible ba nga si Cristo magasilot kanato. Dili gayud kana mahimo. Si Cristo mao ang nagpakamatay alang kanato ug Siya nabanhaw pag-usab. Siya karon ang nagapangatubang alang kanato didto sa too nga kamot sa Dios. Tin-aw nga dili gayud kita Niya silotan.

Bersikulo 35 – *“Kinsa ba ang makapahimulag kanato gikan sa gugma ni Cristo? Ang pag-antus ba, o ang kasakitan, o ang paglutos, o ang gutom, o ang kahubo, o ang katalagman, o ang espada ba?”* Pipila ka mga butang ang nalista dinhi ug walay bisan usa niini nga makapahimulag kanato gikan sa gugma ni Cristo. Tingali mag-antus kita sa daghang mga butang niining kinabuhia, apan walay bisan unsa nga magakuha kanato sa gugma ni Cristo. Kita may kasigurohan diha Kaniya.

Ang Gugma sa Dios

“Kay ako masaligon nga walay kamatayon, o kinabuhi, o mga manolunda, o mga punoan, o mga butang karon, o mga butang umalabot, o mga gahum, o kahabugon, o giladmon, o bisan unsa diha sa tibuok kabuhatan, nga arang makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios, sa gugma nga anaa kang Cristo Jesus nga atong Ginoo” (Roma 8:38-39).

Si Jesu-Cristo nagasulti ni Pablo gikan sa langit. Si Pablo nagsulat sa mga butang nga gipadayag kaniya sa Dios. Siya nagalista dinhi niining daghang mga butang ug siya masaligon nga walay bisan unsa niini nga makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios. Kon aduna may mga butang nga gikuha sa listahan, si Pablo midugang sa pag-ingon walay bisan unsa diha sa kabuhatan. Tin-aw nga dili mahimo sa tawo, o sa manolunda, o ni Satanas, o bisan unsa nga binuhat nga makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios. Kita sigurado diha kang Cristo.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 10 – Walay Katapusang Kasigurohan (Parte 2)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Halos ang matag-usa nga mitoo sa maayong balita pagahimayaon sa moabot nga adlaw.
2. Ang Dios dapig kanato, busa walay bisan usa nga batok kanato.
3. Kon Kita magasinupakon kang Cristo, Siya magasilot gayud kanato.
4. Ang kamatayon dili makapahimulag kanato gikan sa gugma sa Dios.

Pili-pili

5. Ang Efeso 1:13-14 nagatudlo:
  - a. Una, kita magpatalinghug sa maayong balita, unya motoo, ug timrihan (selyohan) kita sa Espiritu Santo.
  - b. Dili na kinahanglan nga makasabot pa sa maayong balita basta may pagtoo kita sa Dios.
  - c. Una, maminaw kita sa maayong balita ug motuman kita sa mga sugo ug ang Dios mopasaylo kanato kon kita matinud-anon.
6. Sanglit ang Dios wala man maghikaw sa Iyang Anak, apan gipadala Niya aron magpakamatay alang kanato:
  - a. Iyang ihatag kanato ang tanan nato nga gusto.
  - b. Siya masuko kanato kon kita makasala.
  - c. Siya magahatag kanato sa tanang maayong mga butang kon kita magmatinumanon kaniya.
  - d. Dili Niya kuhaon ang atong kaluwasan.
7. Walay si bisan kinsa nga makapasaka ug sumbong batok kanato tungod kay:
  - a. Kita nagabuhat man ug maayo.
  - b. Ang Dios nagamatarung naman kanato.
  - c. Wala kitay nabuhat nga dautan
  - d. Nagasimba kita kanunay ug nagaampo.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Walay makapahimulag kanato gikan sa _____ sa Dios.
9. May kasigurohan kita tungod kay kita _____ sa Espiritu Santo.
10. Ako nasayud nga ako may kinabuhing dayon tungod kay _____.

Dugang nga Pagtuon

Roma 5:8; Roma 6:23; Roma 5:1-2;
Filipos 1:29-30; 1 Tesalonica 3:2-3;
Filipos 3:20-21; Efeso 1:7; Efeso
4:32; Colosas 2:13

Pagtulon-an 11 – Atong Mga Panalangin

Ang Roma 5:1 nagsugod sa pag-ingon, *“Busa, sanglit namatarung man kita pinaagi sa pagtoo. . . kita adunay. . .”* ug mipadayon sa paghisgot sa mga panalangin nga atong naangkon ingon nga mga magtotoo. Kining mga panalangin gihatag sa matag-usa nga namatarung pinaagi sa pagtoo. Sa Pagtulon-an 9 ug 10, atong nakita nga aduna kitay pakigdinaitay na sa Dios, nagabarug na kita sa grasya, may paglaum na sa himaya, ug gitimrihan na sa Espiritu Santo. Kahibulongan kaayo kini ug aduna pay daghan. Niining atong pagtulon-an karon, atong dugangan ang atong pagtuon mahitungod sa kahibulongan nga mga panalangin nga atong naangkon diha kang Cristo.

Pagkatawo Pag-usab

Ang Tito 3:3 nagahulagway sa matag-usa kanato sa wala pa kita namatarung pinaagi sa pagtoo: *“Kay kaniadto kita usab mga walay kahibalo, mga masukihon, nahisalaag, nagpaulipon sa nagkalainlaing mga pangibog ug mga kahilayan, nagkinabuhi diha sa dautan ug kasina, gidumtan sa mga tawo ug nagdinumtanay sa usa ug usa.”* Dili gayud kini maayo nga hulagway sa tawo. Kita mga kaaway sa Dios ug mga patay kita sa espiritu. Hinuon dili kana ang katapusan sa gipahayag sa mga bersikulo, kini nagapadayon sa pag-ingon. *“(4) - Apan sa gipadayag na ang pagkamapuangoron sa Dios nga atong Manluluwas ug ang Iyang gugma alang sa mga tawo, (5) Kita Iyang giluwes, dili tungod sa mga binuhatan nga nahimo nato sa pagkamatarung, kondili tungod sa Iyang kaluoy, pinaagi sa paghugas sa pagkatawo usab ug sa pagkabag-o diha sa Espiritu Santo, (6) nga kanato Iyang gibobo nga madagayaon gayud pinaagi kang Jesu-Cristo nga atong Manluluwas,”* (Tito 3:4-6). Kining maong bersikulo nagatug-an kanato sa laing espirituhang panalangin nga atong naangkon.

Ang Espiritu Santo nagabag-o sa atong pagkatawo. Ang pulong nga “paghugas sa pagkatawo” nagakahulogan ug pag-anak pag-usab o paghimo nga bag-o. Ang Espiritu Santo nagahatag kanato ug bag-o nga espirituhang panalangin nga pagkatawo. Dili na kita mga patay diha sa kalapasan ug kasal-anan apan may espirituhang kinabuhi na dinhi sa sulod nato. Adunay nagatudlo nga bautismo sa tubig ang gipasabot sa paghugas sa pagkatawo nga gihisgutan dinhi sa Tito 3:5. Sanglit kini aduna may kalambigitan sa pagdawat sa espirituhang kinabuhi, labing maayo nga masabtan nato sa unsa nga paagi kini nahitabo diha sa atong mga kinabuhi. Kinahanglan atong masabtan kining mga msusnod:

1. Ang Tito 3:5 nagaingon kini, *“dili pinaagi sa mga binuhatan sa pagkamatarung nga nahimo nato.”* Ang bautismo sa tubig usa ka buhat nga ginahimo sa tawo (pari o pastor). Busa ang bautismo sa tubig dili gayud mao ang gipasabot sa pagpakatawo pag-usab.
2. *“Ug kaniadto ang uban kaninyo ingon niini. Apan kamo gihinloan na, kamo gibalaan na, kamo gimatarung na sa ngalan sa Ginoong Jesu-Cristo ug diha sa Espiritu sa atong Dios”* (1Corinto 6:11). Tin-aw kaayo nga gipahayag niining maong bersikulo nga kita *“nahugasan na. . . pinaagi sa Espiritu sa atong Dios,”* ug dili pinaagi sa bautismo sa tubig. Ang matag-usa nga namatarung na pinaagi sa pagtoo dihadiha gibag-o na ang iyang pagkatawo pinaagi sa Espiritu Santo.

Ang Pagpuyo sa Espiritu

“Ug ang mga anaa sa unod dili makapahimuot sa Dios, apan kamo wala diha sa unod, hinuon anaa kamo sa Espiritu kon tinuod man nga ang Espiritu sa Dios nagapuyo diha sa sulod ninyo. Ang wala magbaton sa Espiritu ni Cristo dili Iya ni Cristo” (Roma 8:8-9). Ang atong mga paningkamot nga mahimong relihiyoso ug sa pagbuhat ug mga maayong butang dili gayud makapahimuot sa Dios. Kini nagagula gikan sa atong kaugalingong unod ug dili kita makapahimuot sa Dios. Ang maayong balita mao kini nga ania nagapuyo sa sulod nato ang Espiritu Santo.

Ang matag-usa nga namatarung pinaagi sa pagtoo, Iya na ni Jesu-Cristo. Ang matag-usa nga Iya ni Cristo adunay Espiritu ni Cristo nga nagapuyo sa sulod niya. Wala kitay kinahanglan nga buhaton aron ang Espiritu Santo moanhi ug mopuyo sa sulod nato. Ang Espiritu Santo moabot diha aron mopuyo sa matag tawo sa takna nga siya motoo sa maayong balita sa grasya.

“Kon nagapuyo sa sulod ninyo ang Espiritu nga nagbanhaw kang Jesus gikan sa mga patay, Siya nga nagbanhaw kang Cristo gikan sa mga patay magahatag usab ug kinabuhi nganha sa inyong may kamatayong mga lawas pinaagi sa Iyang Espiritu nga nagapuyo sa sulod ninyo” (Roma 8:11). Kini nga bersikulo nagatug-an nga ang Espiritu sa Dios mopuyo sa atong may kamatayon nga lawas. Ang lawas nga mamatay usa ka lawas nga nailalum sa pagbulot-an sa kamatayon o gimbut-an na nga mamatay. Kini nagahisgut sa atong mga lawas nga ania kanato. Ato usab nga makaplakan nga kining maong kamatuoran gitudlo sa mosunod nga bersikulo: *“Wala ba kamo masayod nga ang inyong lawas templo sa Espiritu Santo nga anaa kaninyo, ug kini inyong nabatonan gikan sa Dios? Kamo dili na inyo sa inyong kaugalingon”* (1Corinto 6:19). Kon ikaw luwas na, ang imong lawas templo sa Espiritu Santo. Siya nagapuyo diha sa sulod nimo.

Dugang Espirituhanong mga Panalangin

1. Kita adunay pakig-ambitay uban sa Dios – 1Corinto 1:9. Walay makabungkag niining maong pakig-ambitay.
2. Aduna kitay kagawasan – Galacia 5:1
3. Kita namatarung na – gideklarar nga matarung – Roma 5:1
4. Kita mga patay na ngadto sa kasugoan apan mga buhi ngadto sa Dios – Galacia 2:19.
5. Aduna kitay agianan ngadto sa Dios – Efeso 2:18
6. Si Cristo nagapuyo na sa sulod nato – Galacia 2:20
7. Kita Iya na ni Cristo. “Kamo Iya ni Cristo ug si Cristo Iya sa Dios – 1Corinto 3:23
8. Kita mga umalambit sa mga saad sa Dios – Efeso 3:6
9. Dili kita moatubang sa kapungot sa Dios – Roma 5:9
10. Kita gitubos na gikan sa tunglo sa kasugoan – Galacia 3:13

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 11 – Atong Mga Panalangin

Tinuod o Dili Tinuod

1. Sa atong pagtoo diha kang Cristo ug sa Iyang kamatayon, kita naluwas gikan sa impyerno, apan dili kita makaangkon sa espirituhanong mga panalangin kondili kita magatuman sa mga sugo sa Dios.
2. Ang bautismo sa tubig mao ang naghugas sa bag-o nga pagkatawo.
3. Ang Espiritu Santo mopuyo sa atong may kamatayon nga lawas.
4. Kita adunay kagawasan diha kang Cristo kon kita mibati nga gawasnon.

Pili-pili

5. Kita mga:
  - a. Patay diha sa kasugoan
  - b. Patay diha sa pagkamatarung
  - c. Buhi ngadto sa Dios
  - d. Ulipon sa sala
6. Ang Galacia 2:20 nagatudlo nga:
  - a. Si Cristo nagapuyo dinhi kanako.
  - b. Si Cristo mitugyan sa Iyang kaugalingon alang kanato.
  - c. Mahimo kita nga mapuy-an sa demonyo.
  - d. Si Cristo mopuyo dinhi kanako kon magatuman kita sa iyang mga sugo.
7. Ang Efeso 3:6 nagatudlo nga:
  - a. Ang mga Judio lamang ang naapil sa mga saad sa Dios.
  - b. Ang pagbautismo sa mga bata nagahimo kanato nga umalambit sa mga saad sa Dios.
  - c. Ang mga saad sa Dios alang lamang sa mga magabantay sa Iyang mga sugo.
  - d. Kita mga umalambit diha sa mga saad sa Dios.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Gitubos kita ni Cristo gikan sa _____ sa kasugoan.
9. Tungod sa Iyang kaluoy, giluwes kita Niya pinaagi sa paghugas sa _____, ug sa Espiritu Santo.
10. Sa takna nga kita motoo sa maayong balita ang _____ moabot aron mopuyo sa sulod nato.

Dugang nga Pagtuon

Galacia 3:2; Roma 5:10; Roma 3:24; Galacia 3:26; Colosas 1:14; Galacia 4:7; Efeso 1:6; Galacia 4:6; Efeso 1:5

Pagtulon-an 12 – Ang Sirkunsisyon (Pagtuli)

Mahinungdanon kaayo nga atong hatagan ug gibug-aton ang mga butang nga gihatagan ug importansiya diha sa mga Pulong sa Dios ug dili ang mga butang nga dili mahinungdanon sa Pulong sa Dios. Adunay mga iglesia nga nagahimo ug dagkong mga isyo sa mga butang nga dili kanunay gihisgutan o wala sa Biblia. Apan sila napakyas sa paghatag ug husto nga pagtagad sa mga pagtulon-an nga kanunay nga gitudlo sa Kasulatan. Makapahagit nga mahibaloan, pananglitan, ang pulong “bautismo” makaplagan lamang sa desisayes (16) ka higayon sa mga sinulat ni apostol Pablo. Ang pulong “sirkunsisyon” (pagtuli) makita kwarantay uno (41) ka higayon diha sa mga sinulat ni apostol Pablo. Makapatingala, ang “bautismo” gihisgutan uban sa dako nga kadasig, samtang ang “sirkunsisyon” (pagtuli) talagsa ra nga gihisgutan sa daghang mga kasimbahanan. Kon ato pa kining palapdon nga pagtuon lampas pa sa mga sinulat ni Pablo ngadto sa tibuok Biblia, aduna gayud kini dakong kalainan sa paggamit niining maong pulonga. Mahinungdanon kaayo nga atong masabtan unsa ang gitudlo sa Biblia mahitungod sa “sirkunsisyon” (pagtuli).

Ang Mga Saad sa Dios kang Abraham

Sa Genesis 12:1-3, ang Dios mihimo ug pakigsaad ngadto kang Abraham. *“Ug akong buhaton gikan kanimo ang usa ka dako nga nasud, ug ikaw panalangin ko ug himoon ko nga bantugan ang imong ngalan, aron ikaw mahimo nga usa ka panalangin”* (ber. 2). Ang Dios misaad kang Abraham ug usa ka yuta ug usa ka dako nga nasud (Tan-awa usab ang Genesis 13:14-17).

Sa pagpanglabay na sa panahon, si Abraham misugod na sa pagbati sa pagduhaduha kon unsaon sa Dios pagtuman ang Iyang saad nga usa ka dako nga nasud nga mahimo pinaagi kaniya. Kay ato na nga nakita nga si Abraham wala pay mga anak.

Unsaon ba pagkahimo ni Abraham nga amahan sa usa ka dako nga nasud nga wala man siyay anak bisan usa. Sa katapusan, si Abraham nakahunahuna nga ang Dios tingali magaila sa anak sa iyang tinugyanan sa iyang panimalay nga maoy himoong anak sa saad aron ang usa ka nasud mobarug. Apan ang Dios nagasalikway sa maong hunahuna ug gipasaligan sa Dios si Abraham nga ang anak moabot gikan gayud sa iyang kaugalingon nga ginhawaan (Genesis 15:1-4).

Nanglabay pa ang daghang mga katuigan, si Abraham ug si Sarah wala gihapon makabaton ug anak. Ug sila naghimo ug kaugalingon nga plano aron matuman ang saad sa Dios. Sanglit si Sarah wala man gayud manganak, nagsabot sila nga si Abraham mobaton ug anak gikan kang Hagar. Si Hagar, usa ka Ehiptohanon nga katabang ni Abraham sa iyang balay. Si Hagar nanganak ug anak alang kang Abraham, apan ang Dios wala modawat sa bata ingon nga katumanan sa Iyang saad kang Abraham (Genesis 16:1-4).

Katumanan sa Saad

Si Abraham usa naka gatus (100) katuig ang panuigon ug si Sarah nagpanuigon na ug nuybenta (90). *“Ug ang Ginoong Dios mibisita kang Sarah sumala sa Iyang giingon, ug ang Dios nagabuhat ngadto kang Sarah sumala sa Iyang gisulti. Ug si Sarah nanamkon ug nanaganak alang kang Abraham ug anak nga lalaki sa tigulang na nga panuigon, sa panahon nga nagsulti ang Dios kaniya* (Genesis 21:1-2). Ang Roma 4:19 miingon nga ang lawas ni Abraham patay na (dili na mahimo nga makapaanak pa) ug mao man usab ang taguangkan ni Sarah. Imposible na alang sa pangidaron ni Abraham ug ni Sarah ang pagpakabaton pa ug kahigayonan sa pag-atiman ug usa ka bata. Apan mahimo sa Dios ang mga butang nga imposible. Siya mihatag ni Abraham ug ni Sarah ug usa ka anak nga lalaki pinaagi sa milagro nga ang ilang mga lawas makabaton pa ug gahum sa pagpanganak. Ang Dios wala modawat sa mga paningkamot ni Abraham ug ni Sarah sa pagtuman sa Iyang saad pinaagi sa kasagaran nga pagpanamkon.

Ang Dios mihulat pa ug taas nga panahon hangtud nga imposible na para sa tawo nga makahimo pa ug unya gihimo na sa Dios ang pagtuman sa Iyang saad. Ang Dios misalikway sa anak ni Hagar ingon nga maoy katumanan sa Iyang saad tungod kay kining bataa anak sa unod (Galacia 4:23). Gidawat sa Dios ang gipanganak ni Sarah tungod kay kining bataa, gianak pinaagi sa saad – hingpit nga buhat sa Dios (Galacia 4:23).

Ang Ilhanan sa Saad sa Dios

Unsa man ang kalabutan sa “sirkunsisyon” (pagtuli) niining tanan nga nahitabo sa kinabuhi ni Abraham? Sa Genesis 17:9-14, ang Dios nagasulti nga ang sirkunsisyon (pagtuli) mao ang ilhanan sa pakigsaad nga Iyang gisaad ngadto kang Abraham. Ang “sirkunsisyon” mao ang pagputol sa yamis, ang panit sa tumoy sa kinatawo sa lalaki. Ang Dios nagsulti kang Abraham nga ang tanan nga mga batang lalaki kinahanglan “sirkunsidahan” (tulion). Si Abraham nakakat-on nga ang Dios dili modawat sa mga buhat nga tawhanon, apan kadto lamang nga nagagikan pinaagi sa Iyang saad. Ang paghimo sa “sirkunsisyon” (pagtuli), usa ka pagpahinumdom sa mga Judio niining maong kamatuoran. Ang “sirkunsisyon” (pagtuli) nagakahulogan ug kamatayon sa unod – ang yamis giputol ug gilabay ingon nga wala nay hinungdan. Sa samang paagi, ang atong unod (tawhanong paningkamot) walay bili sa atubangan sa Dios. (dili makapahimuot sa Dios). Kinahanglan kita magakinabuhi pinaagi sa pagtoo diha sa mga saad sa Dios.

Ang Atong Sirkunsisyon (Pagtuli)

Sa Daan nga Tugon, ang Israel gisugo sa “pagsirkunsidar” (pagtuli) sa mga bata nga lalaki. Sa atong panahon karon aduna usab kitay “sirkunsisyon” (pagtuli). Ang Biblia nagaingon, *“Diha Kaniya kamo usab nakadawat sa sirkunsisyon nga dili hinimo sa mga kamot, kondili sa sirkunsisyon nga pinaagi kang Cristo sa diha nga nahukasan kamo sa unodnon nga lawas,”* (Colosas 2:11). Kon atong itandi ang Efeso 2:11 sa Colosas 2:11, atong makita nga ang Israel adunay sirkunsisyon (pagtuli) *“diha sa unod pinaagi sa mga kamot”* samtang kita adunay sirkunsisyon (pagtuli) nga *“gihimo dili pinaagi sa mga kamot.”* Ang atong sirkunsisyon usa ka espirituhanon, dili unodnon. Ang atong sirkunsisyon gihimo sa pinaagi sa Espiritu Santo, dili hinimo sa mga kamot sa tawo. Sa atong sirkunsisyon walay pisikal nga unod nga giputol, ang gipatay ang lawas sa sala diha sa unod.

Ang dili luwas nga tawo patay ang iyang espiritu (Efeso 2:1 ug Efeso 4:17-18); gingitngitan ang ilang mga kalag (Roma 1:21 ug Jeremias 17:9); ug usa ka lawas sa sala nga buhi ug kusganon (Roma 6:6 ug Roma 7:18). Ang dili luwas nga kalag nadikit ug nalambigit ngadto sa lawas sa sala, mao nga ang tawo naulipon ngadto sa sala (Roma 6:20). Sa dihang naluwas kita, ang atong espiritu nabag-o pag-usab o nahatagan ug kinabuhi (Tito 3:5) ug ang atong kalag nalamdagan (2Corinto 4:3-6). Ang atong lawas sa sala gisirkunsisyonan (gituli) giputol gikan sa atong mga kalag ug gibutang sa kamatayon. Kini nagapasabot nga kita dili na ulipon sa sala, apan gipahigawas kita aron mangalagad sa Dios.

Hinumdumi Kini

Adunay duha ka mga butang nga kinahanglan atong hinumduman kon makita nato ang pulong “sirkunsisyon” (pagtuli) sa Biblia. Ang unang butang mao nga ang atong lawas sa sala nasirkunsisyonan (natuli) na ug kini gipatay na aron kita dili na maulipon sa sala. Ato kining pagatun-an sa sunod nga pagtulon-an.

Ang ikaduha nga gitudlo sa “sirkunsisyon” (tuli) makita sa Filipos 3:1-9. *“Kay kita mao ang tinuod nga mga may sirkunsisyon, kita nga nagasimba sa Dios diha sa espiritu, ug nagapasigarbo kang Cristo Jesus, ug walay pagsalig sa unod,”* (ber. 3). Si Pablo nagaisip sa tanan niyang mga paningkamot ug nakab-ot nga walay kapuslanan (ber. 8). Wala siyay pagsalig sa iyang kaugalingong pagkamatarung nga iyang nahimo pinaagi sa pagtuman sa kasugoan, apan sa “pagkamatarung nga gikan sa Dios pinaagi sa pagtoo,” (ber. 9). Maingon nga kita naluwas pinaagi sa kamatayon ni Cristo ug dili pinaagi sa atong mga maayong buhat, sa samang paagi, kinahanglan magapadayon kita sa pagsalig sa pagkamatarung ni Cristo dili sa atong mga paningkamot aron kita mahimong maayo.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 12 – Ang Sirkunsisyon (Pagtuli)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang atong Baruganan sa Pagtoo ug ang atong mga kalagdaan sa Iglesia maoy magapakita kon unsa ang atong gihatagan ug gibug-aton sa atong pagpanudlo.
2. Human mohatag ang Dios ug saad, dihadiha si Abaham nakabaton dayon ug anak.
3. Ang bautismo sa tubig mao ang ilhanan sa saad sa Dios kang Abraham.
4. Ang espiritu sa dili luwas nga tawo patay.

Pili-pili

5. Ang pulong “sirkunsisyon” diha sa Biblia:
  - a. Dili kaayo mahinungdanon.
  - b. Makaplagan lamang sa Daang Tugon
  - c. Usa ka maot nga pagkahubad.
  - d. Magapahinumdom kanato sa mahinungdanon nga mga kamatuoran mahitungod sa atong kinabuhing espirituhanon.
6. Sa Genesis 12:1-3, ang Dios nagahimo ug pakigsaad kang Abraham ug:
  - a. Misaad nga si Cristo magapakamatay sa atong mga sala
  - b. Misaad ug usa ka yuta ug usa ka dakong nasud
  - c. Nagpasidaan kang Abraham nga siya tunglohon kon dili siya magatuman
  - d. Napakyas sa pagtuman sa Iyang mga saad
7. Sa dihang nag-idad na ug usa ka gats ka tuig si Abraham ug si Sarah noybenta (90) na:
  - a. Si Abraham mipahawa sa iyang kaugalingong nasud
  - b. Si Sarah nanganak ug usa ka bata nga lalaki
  - c. Si Abraham mibulag kang Lot
  - d. Si Abraham nakig-away sa daghang mga hari

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Sa Daang Tugon, ang Israel gisugo sa Dios sa _____ sa tanang mga batang lalaki.
9. Sa dihang namatarung na kita pinaagi sa pagtoo, ang atong espiritu _____.
10. Ang sirkunsisyon (pagtuli) nagatudlo kanato sa dili pagsalig sa _____.

Dugang nga Pagtuon

Colosas 1:13 Efeso 2:9; Tito 2:14; Efeso 2:4; Efeso 2:6; Colosas 3:10; Filipos 2:13; Efeso 1:3

Pagtulon-an 13 – Ang Bautismo (Part 1)

Ang matag-usa kanato nga namatarung pinaagi sa pagtoo kinahanglan adunay tinguha unsaon sa pagkinabuhi sa paagi nga makapasidungog sa atong Manluluwas. Sa Pagtulon-an 12, atong nakat-onan nga ang Espiritu Santo nagasirkunsidar (nagtuli) kanato aron dili na kita maulipon sa unod. Karon dugang natong pagatun-an ang mga gibuhat sa Dios alang kanato, ug unsaon nato sa pagbalus ang Dios tungod sa Iyang mga panalangin.

Madagayaong Grasya

Ang matag-usa kanato adunay mga naugmad (developed) nga dautang mga batasan sa wala pa kita maluwas. Atong makita nga atong mga batasan nagakausab human kita naluwas sa dihang nasabtan nato ang mga panalangin nga atong naangkon diha kang Cristo. Apan kadaghanan kanato aduna pay mga dapit sa atong kinabuhi nga ang sala nagalihuk pa sa sulod. Daghang mga higayon kita misulay sa pag-undang sa paghimo sa sala, apan wala kitay mahimo batok sa gahum niini nga ania kanato. Ang mga mosunod nga mga bersikulo mahinungdanon kaayo nga kini atong ibutang sa atong hunahuna. Ang Roma 5:20-21 nagaingon, *“Ang kasugoan misaliut-ot pagsulod aron sa pagpadagsang sa mga kalapasan, apan diin gani midagsang ang mga pagpakasala, ang grasya milabi pa hinuon sa pagdagaya, aron nga maingon nga ang sala mihari diha sa kamatayon, ang grasya usab pinaagi sa pagkamatarung magahari ngadto sa kinabuhing dayon pinaagi kang Cristo Jesus nga atong Ginoo.”* Mibati tingali ka nga ang gahum sa sala diha sa imong kinabuhi kusog kaayo, apan ang grasya sa Dios labi pang dako niana. Kinahanglan ka nga motoo sa gipamulong sa Dios nga aduna kay kadaugan batok sa mga masal-anong batasan diha sa imong kinabuhi. Dili ka makahimo niini pinaagi sa imong kaugalingong paningkamot apan uban sa grasya sa Dios makahimo ka sa pagkinabuhi ka nga madaugon.

Grasya ug Buhat

Daghang mga relihiyon nagatudlo nga ang kaluwasan moabot pinaagi sa grasya sa Dios ug dugangan sa kaugalingong paningkamot aron nga mahimong maayo. Atong nakat-onan sa milabay nato nga mga pagtulon-an nga kini dili tinuod. Ang uban nagaila nga ang kaluwasan pinaagi lamang sa grasya, apan sila nagatudlo sa mga magtotoo ug hinan-ay nga mga lagda sa pagkinabuhi nga magabutang kanila ilalum sa kasugoan imbis sa ilalum sa grasya. Kini usab usa ka dili husto nga pagtudlo. *“Apan kon kini pinaagi man sa grasya, nan, dili na kini pinasikad sa mga binuhatan, kay kon mao pa, ang grasya dili na grasya,”* (Roma 11:6). Kini nga bersikulo adunay usa ka tin-aw nga prinsipyo nga kinahanglan nato mahinumduman. Ang grasya ug buhat pareho nga dili mahimo nga sagulon. Kon ang usa ka tawo magabutang ug buhat diha sa grasya, iyang gibaliwala ang grasya. Kon kita moingon nga ang kaluwasan pinaagi sa grasya ug dugangan sa buhat nga maayo, kita sa tinuod nagatudlo nga ang kaluwasan pinaagi sa buhat. Ingon nga mga magtotoo, ang atong kaluwasan ug ang atong adlaw-adlaw nga paggawi ipaagi sa grasya sa Dios. Bisan kinsa nga magasagol ug buhat diha sa grasya nagatudlo ug dili husto nga pagtulon-an ug nagapakawalay bili sa grasya.

Ang Hagit sa Grasya

Atong nakat-onan sa mga milabay nato nga pagtuon nga ang kaluwasan pinaagi sa grasya ug dili pinaagi sa buhat. Imporante nga mahibaloan nga ang atong kinabuhi ingon nga mga magtotoo, ato usab kini nga ikinabuhi pinaagi sa grasya. Daghang mga tawo mosaway niadtong magatudlo ug grasya pinaagi sa pag-ingon sama niini; “Kon magatudlo ka ug grasya, ang mga tawo magahunahuna nga mahimo ra diay nga magpakasala sanglit dili man mawala ang kaluwasan. Ngani ang uban moingon nga ang nagatudlo ug pagtulon-an sa grasya nagadasig sa mga tawo sa pagbuhat pa ug dugang mga sala. Si Pablo giakusahan niining butanga. *“Ug nganong dili na man lang hinuon kita manag-ingon, sumala sa pasangil sa mga tawo nga kono atong ginaingon, “Buhaton ta ang dautan aron mosangpot sa maayo? Apan matarung gayud ang pagkahinukman sa silot sa maong mga tawhana,”* (Roma 3:8). Kita, sama kang Pablo,

pagaakusahan usab nga kita nagauyon ug nagadasig sa paghimo ug dautan kon kita magatudlo ug pagtulon-an sa grasya. Hinuon, kinahanglan kita magamatinud-anon sa Pulong sa Dios bisan pa ug unsay isulti sa mga tawo. Ang grasya dili modala sa tawo ngadto kinabuhi nga mapatuyangon, hinuon kini magadasig kanato sa pagkinabuhi sa paagi nga makapahimuot sa Ginoo.

Roma 6

Ang ika-unom (6) nga kapitulo sa Roma mao ang sentro nga basihan sa Biblia kon ang pagahisgutan unsaon sa mga magtotoo sa pagkinabuhi karon. Ang Pagtulon-an 13 ug 14 magatutok niini. Ang bersikulo 1 nagaingon, *“Nan karon unsa may ang atong ikasulti, ‘Magapadayon ba kita sa pagpakasala aron modagaya ang grasya?’”* Adunay mga tawo moingon, *“Kon makasala ko ug dyutay, ang grasya sa Dios dako pa kay sa akong sala. Kon ako magdugang pa sa paghimo ug sala, ang grasya sa Dios mas labi pa nga nagadako aron sa pagpasaylo sa akong sala. Kon modaghan ang akong sala, mas modagaya pa ang grasya sa Dios aron sa pagpasaylo kanako. Tungod niana, mahimo ra diay nga magpadayon kita diha sa sala kay kini magapakita man sa labi pa nga pagdagaya sa grasya nga ihatag sa Dios.”*

Ang bersikulo 2 sa Roma 6 nagahatag ug tubag sa maong pangutana. *“Palayo kana. Kita nga nangamatay na ngadto sa sala, unsaon man nato sa pagpakabuhi pa diha niana?”* (Roma 6:2). Magapadayon ba kita sa pagpakasala aron modagaya ang grasya? Ang tubag ni Pablo, *“Palayo kana.”* Ayaw gayud paghunahuna niana nga butang. Ang maong panghunahuna kasukwahi gayud sa mga Pulong sa Dios. Dili gayud kita magapadayon sa sala. Kita patay na ngadto sa sala. Ang kamatayon nagakahulogan ug pakigbulag. Kita sa hingpit nahilayo na sa sala.

Nabautismo Ngadto kang Jesu-Cristo

“Wala ba kamo mahibalo nga kitang tanan nga nabautismo ngadto kang Cristo nabautismo man ngadto sa iyang kamatayon?” (Roma 6:3). Ang unang butang diha sa pagkinabuhi nga madaugon mao ang pagkahibalo niini nga kamatuoran. Si Pablo miingon, *“Wala ba kamo mahibalo?”* Wala ba kamo mahibalo nga kita nabautismo man ngadto kang Jesu-Cristo ug sa iyang kamatayon? Daghan nga mga magtotoo adunay kahibalo sa unsay gusto sa Dios nga ilang buhaton, apan wala sila magahatag ug panahon sa pagkat-on sa unsay gisulti sa Dios diha sa Kasulatan. Mahinungdanon alang sa matag-usa kanato nga mahibalo nga kita nabautismo na ngadto sa kamatayon ni Cristo. Sa dili pa kita mopadayon sa dugang nga pagpasabot unsa kini ka importane sa atong adlaw-adlaw nga pagkinabuhi, ato usa nga hatagan ug panahon ang pagtuon unsa ang gisulti sa Biblia mahitugod sa bautismo.

Kasagaran ginatudlo nga ang pulong Griyego nga gihubad ug “bautismo” nagakahulogan ug “pagtuslob sa tubig” (immersion) o “pagwisikwisik/pagsablig ug tubig (springling).” Sa Mateo 3:11, si Juan Bautista miingon, *“Ako nagabautismo kaninyo sa tubig tungod sa paghinulsol, apan Siya nga nagapaulahi kanako labi pang gamhanan kay kanako, nga bisan gani sa iyang mga sapin dili ako takus sa pagbitbit; ang iyang igabautismo kaninyo mao ang Espiritu Santo ug kalayo.* Hibalo nga adunay tulo ka bautismo nga gihisgutan niining maong bersikulo. Adunay “bautismo sa tubig,” “bautismo sa Espiritu Santo,” ug “bautismo sa kalayo.” Duha niining mga bautismo walay kalabotan sa tubig. Sa Biblia adunay pito (7) ka mga nagkalainlaing bautismo ug kadaghanan kanila walay kalabutan sa tubig. Magatan-aw pa kita ug duha nga dugang nga bersikulo.

“Mga igsuon buot ko nga inyong masayran nga silang tanan nga atong mga ginikanan nahianha sa ilalum sa panganud, ug silang tanan milatas sa dagat, ug silang tanan gikabautismohan ngadto kang Moises diha sa panganud ug sa dagat” (1Corinto 10:1-2). Kining maong mga bersikulo nagahisgut sa nahitabo didto sa Exodo 13-14. Gipikas sa Dios ang mga tubig sa Dagat nga Mapula ug ang mga Israelitas mitabok sa dagat ingon sa mamala nga yuta. Sumala sa bersikulo nga gikutlo sa itaas, ang Israel nabautismohan sa dihang nagalakaw sila sa mamala nga yuta. Tin-aw kaayo nga walay tubig nga naapil sa maong bautismo.

“Ako adunay bautismo nga kanako igabautismo ug hilabihan ang kaguol ko hangtud mamatuman kini” (Lucas 12:50). Si Jesu-Cristo humana bautismohi sa tubig niining panahona, (Lucas 3:21). Apan Siya nagasulti pa ug umaabot nga bautismo sa Lucas 12:50. Kini nagahisgut sa Iyang kamatayon sa krus. Ang Iyang kamatayon giingon nga usa kini ka bautismo, ug wala Siya gituslob sa tubig, o giwisikwisikan/gisabligan ug tubig didto sa krus. Kita makahukom gayud nga ang pulong “bautismo” wala magapasabot ug pagtuslob o pagwisikwisik/pagsablig sa tubig.

Sa Biblia, ang pulong “bautismo” nagadala sa ideya nga pagbutang ngadto sa usa ka butang o ang pagkahiusa ngadto sa usa ka butang. Sa diha nga ang Israel milatas sa dagat ingon nga mamala nga yuta, sila nahiusa sa pagpangulo ni Moises. Sa diha nga si Jesu-Cristo namatay sa krus, Siya nahiusa sa atong mga sala ug sa kamatayon nga dala sa sala. Ang Roma 6 nagatug-an kanato nga kita nabutismo ngadto kang Jesu-Cristo. Kini maoy buhat sa Espiritu Santo ug walay kalabutan ang tubig. Ang Espiritu Santo nagabutang kanato ngadto kang Jesu-Cristo. Kita nahiusa sa Iyang kamatayon, paglubong, ug pagkabanhaw. Sa laing pagkasulti, ang Dios nagaisip sa kamatayon ni Jesu-Cristo nga maoy bugtong bayad sa atong mga sala. Kini tinuod sa matag-usa ka tawo nga namatarung pinaagi sa pagtoo. Sa Pagtulon-an 14 ipadayon nato ang atong pagtuon sa Roma 6.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 13 – Ang Bautismo (Part 1)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Kon kita nahibalo nga moadto kita sa langit, dili na kinahanglan nga magtagad pa kita unsaon nato sa pagkinabuhi niining kalibutana.
2. Ang kaluwasan maoy paghiusa sa grasya sa Dios ug ang atong maayong paningkamot.
3. Ang Roma 6 gisulat lamang aron tudloan kita unsaon maluwas gikan sa impyerno.
4. Ang Dios dili gusto nga magapadayon kita sa paghimo ug sala.

Pili-pili

5. Ang pulong “bautismo” nagkahulogan ug:
  - a. Pagtuslob sa tubig
  - b. Pagwisikwisik/pagsablig sa tubig
  - c. Pagbautismo sa mga masuso nga bata
  - d. Pagbutang o paghiusa ngadto sa usa ka butang
6. Si Jesu-Cristo gibautismohan:
  - a. Sa tubig
  - b. Sa dihang namatay Siya sa krus
  - c. Ni Moises
  - d. Sa diha nga natawo Siya
7. Sa wala pa kita maluwas kita:
  - a. Nakaugmad na kita ug mga dautan nga mga batasan.
  - b. Nagapangita sa Dios uban sa tibuok nato nga kasingkasing.
  - c. Sa kinaiya maayo.
  - d. Nakapahimuot sa Dios sa daghang mga paagi.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Bisan unsay isulti sa mga tawo kinahnglan kita _____ sa Pulong sa Dios.
9. Dili kita magapadayon sa sala kay kita _____ngadto sa sala.
10. Ang Mateo 3:11 nagahisgut ug tulo ka nagkalainlaing matang sa _____.

Pagtulon-an 14 – Ang Bautismo (Part 2)

Sa Pagtulon-an 13 atong nakat-onan kini:

1. Ang grasya sa Dios labaw pa sa atong sala.
2. Ang grasya dili modala sa kanato ngadto sa kinabuhi sa pagpatuyang, apan hinuon magadasig kanato sa pagbuhat unsay makahimaya sa Dios.
3. Ang grasya ug buhat kasukwahi sa usa ug usa. Kon imong sagulon ang buhat ug grasya, ang grasya dili na grasya.
4. Ang unang butang diha sa atong matag-usa ka kinabuhi ingon nga mga magtotoo mao ang pagkahibalo sa kamatuoran sa atong panaghiusa diha kang Cristo.
5. Kinahanglan kita mahibalo nga kita nabautismo na ngadto sa kamatayon ni Jesu-Cristo.
6. Ang bautismo sa Roma 6 maoy buhat sa Espiritu Santo ug dili kini bautismo sa tubig.

Ang Pagkahibalo

Sumala sa nahisgutan na sa itaas, ang unang butang sa atong espirituhanong pagkinabuhi mao ang pagkahibalo sa mga kamatuoran sa Biblia. Daghang mga magtotoo nagakapuliki sa pagkab-ot unsay kinahanglan nila nga buhaton. Sila nagapadayon sa pagpangandoy sa mga pagtudlo sa mga maayo nga buhaton. Apan sa dili pa ka mabalaka unsa ang imong buhaton, kinahanglan ka nga makabaton una sa kahibalo. Unsa kaha kon ang usa ka panday mosugod na sa pagtukod ug balay apan wala siya masayud asa ibutang ang pultahan o ang bintana? Unsa kaha kon ikaw gikuha aron motrabaho unya gisultihan ka sa imong amo nga magsugod ka na sa pagtrabaho sa walay pagsulti kanimo unsay trabahuon. Daghang mga magtotoo nga sama niini. Sila nagkapuliki sa mga kalihukan sa simbahan apan wala silay panahon sa pagtuon sa mga Pulong sa Dios aron sila mahibalo unsay buhaton ug unsaon sa pagbuhat.

Patay sa Sala

Ang Roma 6:2 nagaingon nga kita mga patay ngadto sa sala. Ang bersikulo 7 miingon nga kita “gawasnon na gikan sa sala.” Unsa may ipasabot niini? Kon ako “patay na ngadto sa sala” ug “gawasnon na gikan sa sala,” apan ngano man nga nagasigi raman gihapon ko sa paghimo ug sala? Ang Dios miingon, “*ang atong karaan nga pagkatawo nalansang na sa krus uban Kaniya*” (ber. 6). Kon ang akong karaan nga pagkatwo nalansang na sa krus, nganong nagahimo pa man ako ug sala?

Atong hunahunaon ang usa ka bata nga adunay masuk-anon ug dominante nga amahan. Ang amahan nagasigi ug pangasaba ug pamunal sa iyang anak. Siya nagamando sa kinabuhi sa iyang anak pinaagi sa paghadlok ug pagpabati sa pagkasad-an. Ang bata mitubo na ug nahimong hamtong. Usa ka adlaw ang masuk-anon nga amahan namatay. Karon ang bata hamtong na ug nag-idad na ug kwarenta (40). Ang bata ba nga karon nag-idad na ug kwarenta (40) ginamandoan ba gihapon sa iyang masuk-anon nga amahan nga namatay ug nalubong naman kini? Tingali magahunahuna ka nga ang tubag niini, “dili” sanglit ang amahan patay na ug dili na siya makapangasaba ug makapamunal pa. Apan ang hustong tubag niini, “tingali.” Tinuod nga ang amahan dili na makapangasaba ug makapamunal. Apan ang anak sa tibuok niyang kinabuhi magahunahuna; kon ang akong amahan nia karon, iya gayud akong kasab-an tungod niini. Kon ang anak magasulay sa paghimo ug desisyon, ang anak maghunahuna gayud, kon ania pa ang akong amahan moingon gayud siya nako kini maoy buhata ug kana maoy buhata. Sa laing pagsulti, ang hunahuna sa anak ginamandoan gihapon sa iyang amahan bisan kini patay na. Ang anak gawasnon na sa pagmando sa iyang amahan, apan siya nagkinabuhi ingon sa ginamandoan gihapon siya sa iyang amahan.

Mao usab ang atong karaang pagkatawo gipatay na kini pinaagi sa atong bautismo ngadto sa kamatayon ni Cristo. Dili na kita ilalum sa pagkaulipon sa gahum sa atong karaang pagkatawo. Sa wala pa kita maluwas, kita ulipon sa sala ug wala kitay arang mahimo sa pagpahigawas gikan sa gahum nga ania kanato. Karon ang Espiritu Santo nagapahigawas kanato gikan sa kaulipnan sa atong masal-anong kinaiya. Walay si bisan kinsa niining kalibutan nga nagakinabuhi sa usa ka kinabuhi nga walay sala (gawas lamang ni Jesu- Cristo), apan bisan ania pa kita niining maong kahimtang sa kinabuhi, posible alang kanato nga dili na kita makasala. Makahimo kita sa pagbuhat unsay makapahimuot sa Ginoo. Kon kita makasala, usa lamang ang hinungdan – gipili nato ang pagpakasala. Apan kita makaikyas sa sala, kay ang atong karaang pagkatawo gilansang na sa krus. Dili nato mabasol ang mga panghitabo, ubang mga tawo o ang atong personalidad ug kinaiya. Sa matag panghitabo nga kita naapil, kita gawasnon na sa pagbuhat unsay husto ug makapahimuot sa Dios. Kini tungod sa bautismo nga gihulaway sa Roma 6.

Tawhanong Maayo ug Dautan

Kon kita magahisgot sa pagkagawasnon gikan sa sala, mahinungdanon nga masabtan nato nga adunay duha ka bahin sa sala. Ang Dios misulti ni Adan sa dili pagkaon sa *“kahoy sa pag-ila sa maayo ug dautan”* (Genesis 2:17). Kay si Adan ug si Eva mikaon man sa ginadili nga prutas, sila unta nakaangkon na sa kahibalo sa maayo ug sa dautan (Genesis 3:5). Apan ngano man nga gisalanta man sa Dios si Adan ug si Eva sa paghibalo sa *“maayo?”* Unsaon ba nila pagkab-ot ang kahibalo sa *“maayo”* pinaagi sa pagsupak sa Dios (pagkaon sa prutas)? Ang sulbad sa maong tanghaga mao ang pagsabot nga kining maong mga bersikulo nagahisgut ug tawhanong pagkamaayo, dili ang pagkamaayo nga nagikan sa Dios. Ang tawhanong pagkadautan nagaapil sa pagpatay, paglugos, pagpangawat, paghuboghubog ug uban pa. Ang tawhanong pagkamaayo naghisgut sa mga paningkamot sa tawo sa kaluwasan pinaagi sa iyang relihiyon ug mga maayong buhat. Si Isaias nagasulat, *“ang tanan namo nga mga pagkamatarung ingon sa sapot nga nahugawan,”* (Isaias 64:6). Timan-i nga wala kini magaingon ang mga dautan nga mga butang nga atong ginabuhat maoy giingon nga sapot nga mahugaw sa Dios. Kini nagingon nga ang atong pagkamatarung (mga maayong buhat) nga atong ginabuhat ingon sa nga sapot nga mahugaw sa Dios. (Sa kontekto, si Isaias nagasulti mahitungod sa Israel).

Daghan kanato wala gayud matintal sa pagpatay, pagpangawat, o pagpanglugos. Apan kita natintal sa paghunahuna nga atong maangkon ang mga panalangin sa Dios pinaagi sa atong pagkamaayong tawo. O magahunahuna kita nga atong mapugngan ang Dios sa pagsilot kanato pinaagi sa pagbuhat ug mga relihiyosong mga butang sama sa pag-adto sa simbahan, paghatag ug mga halad nga salapi, pag-ampo ug uban pa. Ang maong panghunahuna, dili makapahimuot sa atong Ginoo ug Manluluwas. Ang atong espirituhanong bautismo maoy nagapahigawas kanato gikan sa pagmando sa tawhanong pagdautan ug tawhanong pagkamaayo.

“Busa kamo usab kinahanglan manag-isip sa inyong kaugalingon nga mga patay na ngadto sa sala apan diha lang Cristo Jesus mga buhi kamo ngadto sa Dios” (Roma 6:11). Ang unang butang diha sa espirtuhanong pagkinabuhi mao ang pagkahibalo mahitungod sa atong bautismo ngadto sa kamatayon ni Cristo. Ang ikaduha nga butang mao ang pag-isip nga tinuod gayud kini. Kini sa yano nagpasabot nga kita mitoo sa unsay gisulti sa Dios. Ang Dios miingon nga kita gipagawas na gikan sa sala.

Nagatoo ka ba sa imong mga pagbati o nagatoo ka sa gisulti sa Dios? Ang mga nahitabo kanimo, ang imong mga pagbati, ug ang ubang mga tawo mahimo nga molimbong kanimo. Ang Dios mosulti gayud kanimo sa kamatuoran. Kon kita nagakinabuhi diha sa sala, kini tungod kay atong gipili ang sala. Ang Dios nagahimo na kanato nga makakinabuhi diha sa kadaugan.

Pagtugyan

Ang katapusan nga lakang diha sa espirtuhanong pagkinabuhi mao ang pagtugyan sa atong kaugalingon ngadto sa Dios aron sa pag-alagad. *“Ayaw ninyo itugyan ang mga bahin sa inyong mga lawas ngadto sa sala aron kini himoong*

galamiton sa pagkadilimatarung, hinunoa, itugyan ninyo ang inyong kaugalingon ngadto sa Dios ingon nga mga tawo nga nabuhi na gikan sa kamatayon, ug itugyan ninyo ang mga bahin sa inyong mga lawas ngadto sa Dios aron mahimong galamiton sa pagkamatarung” (Roma 6:13). Adunay usa ka mubong alawiton sa mga bata nga nagaingon, “Pagbantay gamay nga mata unsay imong tan-awon” ug “pagbantay gamay nga tiil asa ka moadto” ug pagbantay gamay nga dalunggan unsay imong paminawon.” Mao kini ang “mga bahin” nga atong igatugyan ngadto sa Dios. Sa milabay nga mga panahon gigamit nato ang atong mga mata sa pagtan-aw sa mga butang nga dili makapahimuot sa Dios. Karon atong gamiton ang atong mga mata sa pag-alagad sa Dios pinaagi sa pagtan-aw sa mga butang nga putli ug tinuod. Sa milabay nga mga panahon, gigamit nato ang atong mga tiil sa pag-adto sa mga dapit diin magpatuyang kita sa mga masal-anong mga buhat. Karon gamiton nato ang atong mga tiil sa pag-adto sa mga dapit nga makabuhat kita sa unsay matinud-anon ug maayo. Sa milabay nga mga panahon, gigamit nato ang atong mga dalunggan sa pagpaminaw sa dautan ug sa dili diosnong mga butang. Karon atong gamiton ang atong mga dalunggan sa pagpamati sa mga maayo ug maputli.

Kinahanglan kita mahibalo sa mga butang nga gibuhathat sa Dios alang kanato. Human kita makaangkon niini nga kahibalo pinaagi sa pagtuon sa Biblia, kinahanglan atong isipon kini nga tinuod gayud. Kinahanglan kita motoo sa gipamulong sa Dios. Ug sa katapusan, kinahanglan kita magapanugyan sa atong mga bahin sa atong lawas ngadto sa Dios aron sa pag-alagad. Mao kini ang dalan sa kalipay ug kadaugan.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 14 – Ang Bautismo (Part 2)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang grasya sa Dios labing dako sa halos tanan nga mga sala.
2. Ang Biblia nagatudlo nga kita mga buhi diha sa sala.
3. Maningkamot kita sa pagpatay sa atong karaang pagkatawo pinaagi sa pagtuman sa Dios.
4. Sa libro ni Isaias 64:6, kini nagaingon nga ang pagkamatarung sa Israel sama lamang sa sapot nga nahugawan.

Pili-pili

5. Ang katapusan nga lakang sa madaugong pagkinabuhi mao ang:
  - a. Magpabautismo sa tubig
  - b. Magtuman sa Napulo ka Sugo
  - c. Maningkamot sa pagbuhat sa maayo
  - d. Itugyan ang mga bahin sa lawas ngadto sa Dios sa pag-alagad
6. Ang unang isyo sa atong espirituhanong pagkinabuhi mao ang:
  - a. Magkompisal sa atong mga sala
  - b. Pagkasayud sa gibuhay sa Dios alang kanato
  - c. Mag-ampo matag adlaw
  - d. Magasimba sa kanunay
7. Ang istorya sa masuk-anon nga amahan ug masinugtanon nga anak ngatudlo nga:
  - a. Ang Dios mabangis
  - b. Dili kita makadaug batok sa gahum sa sala
  - c. Kita makasala kay ato kini nga gipili
  - d. Ang atong karaang pagkatawo dili tinuod nga namatay

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Si Adan gisultihan sa Dios sa dili pagkaon sa kahoy sa pag-ila sa maayo ug _____.
9. Busa kamo usab kinahanglan magaisip sa inyong kaugalingon nga _____ na ngadto sa sala.
10. Kita may kadaugan batok sa sala tungod kay kita _____ ngadto sa kamatayon ni Jesu-Cristo pinaagi sa Espiritu Santo.

Pagtulon-an 15 – Mga Pagtandi

Ang panagsumpaki maoy usa ka pagpadayag sa pagsupak o pagsalikway sa laing pahayag. Sa Pagtulon-an 1, atong nakat-onan nga ang Biblia gayud walay panagkasumpaki diha sa iyang kaugalingon. Daghang mga tawo nga maduhaduhaon nga nagaakusa sa Biblia nga kini adunay daghang mga panagkasumpaki o mga sayop. Kasagaran ang mga Cristohanon nagahubad sa gisulti sa Biblia aron sa pagkuha sa mga panagkasumpaki. Kon kini mahitabo, ang mga maduhaduhaon ug ang mga Cristohanon pareho nga nangasayop sa pagdala sa Pulong sa Dios. Bisan tuod ang Biblia walay mga panagkasumpaki. Mahinungdanon nga masabtan nga ang Biblia nagahisgot sa daghang mga pagtandi.

Ang pagtandi maoy pagpakita sa kalainan ug sa pagkapareha sa duha ka mga butang. Itandi ang matag bersikulo sa mga giparis nga mga bersikulo sa ubos. Ayaw lang himoa karon ang pagsulay sa pagpasabot sa mga kalainan. Imong masabtan kini sa magapadayon ka sa pagtuon niining mga pagtulon-an. Niining atong pagtuon karon imong makita pag-ayo nga adunay dili ikalimod nga mga pagtandi diha sa Biblia.

Ang Sirkunsisyon (Pagtulil)

“Kini mao ang akong pakigsaad nga pagabantayan ninyo sa taliwala kanako ug kanimo ug sa imong kaliwatan nga ulahi kanimo. Pagasirkunsidahan ang tanan nga lalaki sa kaliwatan ninyo,” (Genesis 17:10). *“Ug ang lalaki nga walay sirkunsisyon, ang unod sa panit niya, kadtong tawhana pagapapason sa iyang lungsod, siya naglapas sa akong pakigsaad,”* (Genesis 17:14).

“Paminawa, ako si Pablo magaingon kaninyo nga kon magapasirkunsisyon gani kamo, si Cristo dili magpulos kaninyo,” (Galacia 5:2).

Sa libro sa Genesis, ang Dios nagasugo sa pagsirkunsisyon (pagtuli) sa tanang mga lalaki. Kon adunay lalaki nga dili magpasirkunsisyon (magpatuli), siya pagapapason gikan sa katawhan sa Dios. Sa laing bahin, si Pablo nagapasidaan batok sa pagpasirkunsisyon (magpatuli).

Ang Pag-ayo

“Ayoha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, hinloi ninyo ang mga sanlahon, pagulaa ninyo ang mga yawa. Nakadawat kamo nga walay bayad, busa panghatag usab kamo nga walay bayad. . .” (Mateo 10:8). *“Makakupot silag mga bitin, ug kon makainom silag bisan unsa nga makahilo, dili sila mangadaut, ang mga masakiton pagapandongan nila sa ilang mga kamot ug mangaayo sila,”* (Marcos 16:18).

“Ayaw na pag-inom ug lonlon tubig lamang, kondili pag-inom ug diyutayng bino alang sa imong kutokuto ug sa imong masubsob nga pagmasakit,” (1Timoteo 5:23). *“Si Erasto nagpabilin sa Corinto, si Trofimo gibilin ko nga masakiton sa Mileto,”* (2Timoteo 4:20). *“Sa makatulo nangamuyo ako sa Ginoo mahitungod niini, nga unta iyang kuhaon kini gikan kanako.”* *“Apan siya nag-ingon kanako, “Ang akong grasya igo alang kanimo, kay ang akong gahum ginahingpit diha sa kahuyang.”* Sa ingon niana, labi pang igakalipay ko diay hinuon ang pagpasigarbo tungod sa akong mga kahuyang aron ang gahum ni Cristo magapandong kanako,” (2Corinto 12:8-9).

Sa Mateo 10, si Cristo nagasugo sa iyang mga tinun-an sa paglakaw ug sa pag-ayo sa mga masakiton ug pagbanhaw sa mga patay. Sa Marcos 16 nasulat ang mga saad sa Ginoo nga ang iyang mga tinun-an magaayo sa mga masakiton. Ang kalainan niini, si Pablo wala magaayo ni Timoteo ug ni Trofimo. Siya nagahatag lamang ug tambal kanila ug sa laing mga gibati. Iyang gibiyaan ang mahal niyang kauban sa buhat samtang mipadayon siya sa iyang panaw ngadto sa laing lungsod. Bisan si Pablo sa iyang kaugalingon nga sakit nga iyang giampo sa makatulo wala siya makasinati sa kaayohan.

Ang Kasugoan ug Ang Grasya

“Matinunglo ang dili magauyon sa mga pulong niini nga kasugoan aron sa pagtuman kanila. . .” (Deut. 27:26.). *“. . . apan ang mga butang nga ginapadayag mao*

ang sa ato ug sa atong mga anak sa gihapon aron pagatumanon ta ang tanan nga mga pulong niini nga kasugoan,” (Deut. 29:29).

“. . . sanglit dili man kamo ilalum sa kasugoan kondili ilalum sa grasya,” (Roma 6:14). “Apan kon kamo ginamandoan sa Espiritu, kamo dili ilalum sa kasugoan,” (Galacia 5:18).

Ang libro sa Deuteronomio nagasugo sa pagtuman sa tanang pulong sa kasugoan. Apan ang mga libro sa Roma ug Galacia nagatudlo nga dili kita ilalum sa kasugoan kon kita nagapamando sa Espiritu Santo.

Pagkaon sa Baboy

“Ang baboy, kay kini may kuko nga pikas ug may tiil nga buak apan wala magapangusap; mahugaw kini alang kaninyo. Sa unod niini dili kamo magkaon, ug dili kamo maghikap sa mga lawas nga patay niini; mahugaw kini alang kaninyo,” (Levitico 11:7-8).

“Ug ang Espiritu sa tin-aw nagapahayag nga sa kaulahiing mga panahon adunay managpamiya gikan sa pagtoo . . . ug magapilit sa mga tawo sa pagdumili sa mga kan-onon nga gibuhat sa Dios aron nga uban sa pagpasalamat pagadawaton nila nga nanagtoo ug nakahibalo sa kamatuoran,” (1Timoteo 4:1-5).

Sa Levitico atong mabasa nga ang baboy mahugaw ug dili gayud kaonon. Apan sa 1Timoteo ginatudlo sa tin-aw nga ang baboy dili hugaw ug kini mahimo na nga kaonon.

Ang Dili Magtotoo nga Kapuyo

“Busa karon maghimo kita ug usa ka tugon uban sa atong Dios sa pagsalikway sa tanang mga asawa. . . buhaton kana sumala sa kasugoan. . .” “Ug si Esdras ang sacerdote mitindog ug miingon kanila, ‘Kamo nakalapas ug nakigminyo sa mga dumuloong nga babaye. . .’ “ug bumulag kamo gikan sa mga katawhan sa yuta, ug gikan sa dumuloong nga mga babaye.” (Esdras 10:2-4, 10-12).

“. . . kon kita adunay igsuon nga may asawa nga dili magtotoo, ug siya buot ra nga makigpuyo kaniya, kini siya dili gayud niya pagbulagan. . .” “. . . ug ang asawa nga dili magtotoo ginabalaan sa iyang bana. . .” (1Corinto 7:12-14). Si Esdras nagapasidaan sa mga kalalakin-an nga kinahanglan sila mobulag sa ilang mga asawa nga dili magtotoo. Apan si Pablo nagasugo sa mga kalalakin-an nga dili gayud mobulag sa ilang mga asawa nga dili magtotoo.

Ang Adlaw nga Igpapahulay

“Hinumduman mo ang adlaw nga igpapahulay sa pagbalaan niini,” (Exodo 20:8). “Busa ayaw tugoti nga adunay magahukom kaninyo bahin sa mga kan-onon ug ilimnon, o mahitungod sa mga pangilin, o sa mga bulan nga bag-ong subang, o sa adlaw nga igpapahulay. . .” (Colosas 2:16). “. . . naunsa ba nga nanagpamalik naman hinuon kamo ngadto sa mahuyang ug walay bili nga mga pinasiunang pagtulo-an ug buot magpaulipon kanila pag-usab. . .” “Ginabantayan ninyo ang mga adlaw. . .” (Galacia 4:9-11). Usa sa Napulo ka Sugo didto sa Exodo mao ang pagbantay sa adlaw nga igpapahulay. Apan si Pablo nagaingon nga dili kita magbantay sa mga balaan nga adlaw sama sa adlaw nga igpapahulay.

Mga Kaagi sa Kagikan

“Kini sila nangita sa ilang padron (register) didto niadtong mga gitiman-an pinaagi sa ilang mga kaagi sa kagikanan, apan sila wala hingkaplagi, busa sila giisip nga mahugaw ug gipapahawa sa pagkasacerdote,” (Esdras 2:62). “. . . aron sa paghatag sa mga kinahanglanon sa tanang kalalakin-an sa mga sacerdote, ug sa tanan nga gipang-isip pinaagi sa kaagi sa kagikanan sa mga Levihanon,” (2Cronicas 31:16-19).

“Ni sa pagtagad sa mga tinumotomo nga mga sugilanon ug sa dili matapus nga kaagi -sa mga kagikan, nga ang maong mga butang nagapadasig hinuon sa paglalislalis inay sa langitnon nga pagkabinansay diha sa pagtoo,” (1Timoteo 1:4). “Apan kinahanglan likayan mo ang binuang nga mga pakiglantugi, ug mga kaasoyan sa kaagi sa mga kagikan ug mga pagkasumpaki ug mga pakiglalis mahitungod sa

kasugoan, kay kini mga walay kapuslanan ug kawang,” (Tito 3:9). Sa Esdras ug sa 2Cronicas ang kaagi sa kagikan mahinungdanon kaayo ug kinahanglan nga pagatagdon kini. Apan sa 1Timoteo ug sa Tito ang kaagi sa mga kagikan dili importante ug dili na kinahanglan hatagan sa pagtagad.

Pagsultig mga Dila

“Ug silang tanan napuno sa Espiritu Santo ug misugod sila sa pagsulti sa nagkalainlaing pinulongan, sumala sa ipalitok kanila sa Espiritu. Ug didto sa Jerusalem may nanagpuyo nga mga Judio . . . kay ang matag-usa kanila nakadungog man sa mga apostoles nga naglitok sa kaugalingon nga pinulongan sa matag-usa. . .” (Buhat 2:4-6)

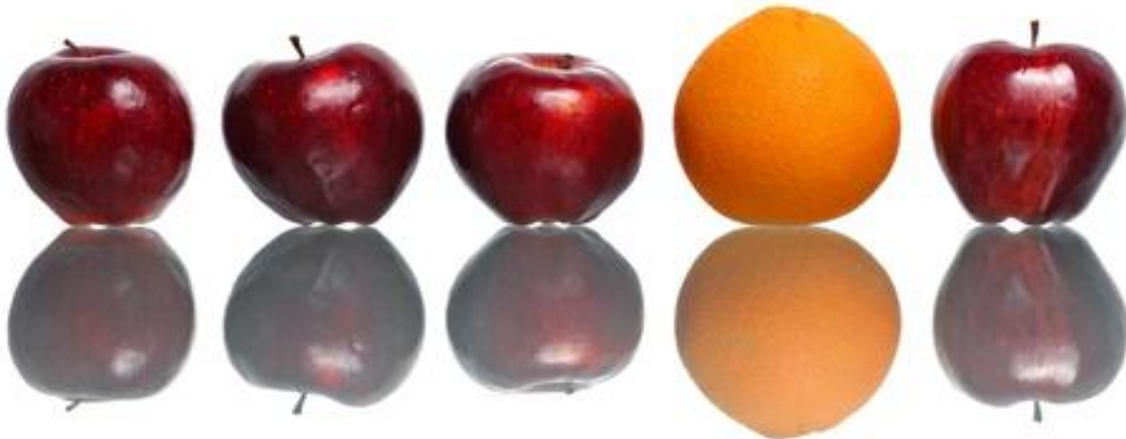
“. . .ug ngadto sa usa ang nagkalainlaing pagpanultig mga dila. . .” “nga nagaapod-apod niini ngadto sa matag-usa sumala sa iyang kabubut-on.” “. . . “Tigpamulong bag mga dila ang tanan? . . .” (1Corinto 12:9-11, 28-30). “. . .kon duna may pagsultig mga dila, kini pagahunong ra unya. . .” (1Corinto 13:8-10).

Ang tanan nga mga tinun-an didto sa Buhat 2, misultig mga dila. Sa 1Corinto 12, dili ang tanan nagasulti ug dila. Dugang pa, sa 1Corinto 13, ang taga Corinto gisultihan nga ang pagsultig mga dila pagahunong ra.

Mga Kabalaoran

“Ang akong mga tulomanon pagabuhaton ninyo ug ang akong mga kabalaoran pagabuhaton ninyo nga magalakaw kamo niini. Ako mao si Jehova nga inyong Dios,” (Levitico 18:4). “. . . magasaulog sa pasko alang kang Jehova; sumala sa balaod sa pasko ug sumala sa tulomanon niana, nan pagabuhaton ninyo kini. . .” (Numeros 9:14).

“. . . iyang gibungkag ang balaod nga mao ang kasugoan ug mga kalagdaan. . .” (Efeso 2:15). “. . . sa napapas niya ang surat nga nagbabag kanato. . . ug kini iyang gikuha sa atong agianan ug gilansang sa krus,” (Colosas 2:14). Ang Levitico ug ang Numeros nagasugo sa pagbantay sa mga tulomanon ug mga kabalaoran. Ang Efeso ug ang Colosas nagatudlo nga ang mga tulomanon ug mga kabalaoran gipapas na ug gikuha na sa agianan.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 15 – Mga Pagtandi

Tinuod o Dili Tinuod

1. Walay bisan unsa nga mga panagkasumpaki diha sa Biblia
2. Ang mga tinun-an ni Cristo wala sugoa sa pag-ayo sa mga masakiton ug pagbanhaw sa patay.
3. Dunay mga kulto nga nagadumili sa pagkaon sa baboy, apan walay bersikulo sa Biblia nga nagadili sa baboy nga mahimong bahin sa atong pagkaon.
4. Ang libro sa taga Colosas nagatudlo nga ang adlaw nga igpapahulay pagabantayan.

Pili-pili

5. Sa Buhat 2:
  - a. Ang tanang tinun-an misultig mga dila.
  - b. Pipila sa mga tinun-an ang misultig mga dila.
  - c. Ang Espiritu Santo mihatag sa kadaghanan sa mga tinun-an sa gasa sa pagsultig mga dila.
  - d. Ang gasa sa dila mihunong na.
6. Ang Biblia:
  - a. Adunay daghang mga panagkasumpaki
  - b. Adunay daghang mga sayop
  - c. Adunay daghang mga pagtandi
  - d. Masabtan lamang sa mga Pastor o mga pari.
7. Sa Daang Tugon, ang sirkunsisyon (pagtuli):
  - a. Dili pinugsanay
  - b. Gisugo
  - c. Wala gibuhat
  - d. Wala gihisgutan

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Si Santiago nagaingon nga ang tawo mamatarung pinaagi sa _____.
9. Si Pablo nagadasig nga sa kalalakin-an sa dili _____ sa ilang mga asawa nga dili magtotoo.
10. Sa Esdras ug sa 1Cronicas, ang _____ mahinungdanon kayo.

Pagtulon-an 16 – Ang Pagsabot Sa Biblia

Kadaghanan sa mga tawo nga nagatan-aw sa Cristianismo karon nahibulong gayud sa kadaghan sa mga relihiyon ug mga pagtulon-an. Dili kana ikatingala nga daghan ang may mga kalibog ug walay baruganan. Daghan ang nagasulat ug mga libro ug nagahimog mga seminar “Unsaon paghubad sa Biblia.” Kining mga libro ug mga seminar naga-usab sa unsay gisulti sa Biblia aron lamang makuha ang mga nakitang murag mga panagkasumpaki sama sa atong natun-an sa Pagtulon-an 15. Sa pagbuhat nila sa ingon, ila lamang gidugangan ang mga kalibog.

Ang Hustong Pagkabahin-bahin

Ang Biblia dili lisud sabton sama sa gihunahuna sa mga tawo. Ang yawi sa pagbukas sa kadagaya niini makaplagnan diha sa Biblia. “*Paninkamoti pag-ayo ang pagpakita sa imong kaugalingon sa atubangan sa Dios ingon nga iyang nahimut-an, usa ka magtatrabaho nga dili kinahanglan magakaulaw, nga sa hustong paagi nagapanudlo sa kamatuoran,*” (2Timoteo 2:15). Dili gayud nato masabtan ang Biblia gawas kon motuman kita sa Dios ug sa hustong pagbahin-bahin sa iyang mga Pulong. Unsa man ang ipasabot sa hustong pagbahin-bahin? Ang pulong Griyego nagapasabot sa paghimo ug tul-id nga pagtabas o pagpikas (to cut straight). Makahunahuna kita sa usa ka mananahi nga magatabas ug mga panapton. Matag panapton tabason sa hustong pagkatabas ug tahion kini sa hustong pagtahi aron mahimong sanina nga haum nga isuot. Ingon ani usab nga paagi, atong bahinon sa husto (to make a straight cut) ang Pulong sa Dios. Ang matag bahin (every truth) ipahimutang sa husto nga panahon (dispensasyon).

Pagkabahin sa Efeso 2

Dili lamang nga ang Dios nagsugo kanato sa husto nga pagbahin-bahin, apan gihatag na Niya ang mga pagkabahin (divisions) nga atong gamiton. Ang Efeso 2:11 nagasulti sa “*panahon nga milabay*” (time past); Ang Efeso 2:13 nagahisgot sa “*panahon karon*” (now or present time); ug ang Efeso 2:7 nagalantaw sa “*panahon nga umalabot*” (ages to come). Dinhi makita na nato ang tulo ka pagkabahin sa panahon diha sa mga pulong sa Dios.

1. Panahon nga milabay (time past);
2. Panahon karon (now or present time); ug
3. Panahon nga umalabot (ages to come).

Ang Efeso 2 nagapahayag sa tin-aw nga ang matag-usa niining tulo ka pagkabahin (sa panahon) nagkalahi gikan sa laing duha ka mga bahin. Kon kita magaabli sa atong Biblia, kinahanglan kita mahibalo kon ang atong gibasa mahitungod ba sa “*milabay nga panahon,*” o “*karon ba nga panahon*” o sa “*umalabot nga panahon.*” Daghang mga Cristohanon nagapaninkamot sa pagkinabuhi subay sa gisulti sa Dios ngadto sa mga tawo sa *milabay nga panahon* o ngadto sa mga tawo nga mabuhi sa *umalabot pa nga panahon*. Dili kita makapahimuot sa Ginoong Jesu-Cristo hangtud atong masabtan asa kita mangita diha sa Biblia aron atong makaplagnan ang kabubut-on sa Dios alang kanato karon.

Pagkabahin sa Roma 5

Ang Roma 5:13-14 nagatudlo ug panahon nga gikan pa “*kang Adan ngadto kang Moises.*” Ato usab makita dinhi ang panahon gikan “*kang Moises hangtud kang Cristo*” (Kasugoan ug Grasya) [ber. 13-16]. Ug sa Roma 5:21 makita na usab nato dinhi ang panahon diin ang grasya nagahari (ang *panahon sa maayong balita* ni Pablo). Usbon ko ang pag-ingon nga mahinungdanon nga kita nahibalo kon kita nagabasa ba sa mga sugo alang sa:

1. Mga tawo nga nabuhi sa wala pa ang kasugoan (Adan ngadto kang Moises);
2. Mga tawo nga nabuhi ilalum sa kasugoan (Moises ngadto kang Cristo);
3. Mga tawo nga nabuhi ilalum sa grasya (panahon sa paghari sa grasya).

Mga Pagkabahin sa Galacia 3

Ang Galacia 3:17 nagahisgot sa “mga saad” nga gihatag ngadto kang Abraham. Ang maong bersikulo usab nagahisgot sa “kasugoan” nga gihatag ngadto kang Moises kwatro sientos trayenta (430) katuig ang milabay; ang bersikulo 23 nagatudlo mahitungod sa panahon dihang miabot ang pagtoo (ang pinadayag nga ghatag ngadto kang Pablo). Kinahanglan kita masayud kon ang Kasulatan nga atong gibasa bahin ba sa:

1. Saad nga gihatag ngadto kang Abraham
2. Kasugoan nga gipadayag ngadto kang Moises
3. Pagtoo nga gipadayag ngadto kang Pablo

Ang Basihanan sa Pagkabahin

Palihug sa pagbasa sa mga mosunod nga mga bersikulo uban sa pagmatngon sa mga gilinyahan nga akong gidugang:

“Sumala sa iyang gisulti pinaagi sa baba sa iyang mga balaang propeta sukad pa sa karaang panahon” (Lucas 1:70),

“Siya nga kinahanglan pagahawiran una sa langit hangtud sa panahon sa pagtuman na sa tanang gisulti sa Dios pinaagi sa baba sa iyang mga balaang propeta sukad pa sa karaang kapanahonan” (Buhat 3:21)

“Ngadto kaniya nga arang makapalig-on kaninyo sumala sa maayong balita nga akong gimantala ug sa pagwali mahitungod kang Jesu-Cristo, sumala sa pagpadayag sa tinagoan nga gitipigan sa hilum sulod sa tag-as nga mga katuigan” (Roma 16:25).

Ang unang bersikulo nga gikutlo nato, gikan sa sinulat ni Lucas ug ang kasaysayan niini mao nga nagakaduol na ang pagkatawo ni Cristo. Ang mga panghitabo sa maong panahon gisulti na pinaagi sa mga propeta sa Daang Tugon, “*sukad pa sa karaang panahon.*” Kon moadto kita sa mga pahina sa Biblia gikan sa Daang Tugon ug magsugod sa pagbasa sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan, kinahanglan masabtan nato nga kini maoy pagpadayon sa mga gisulat sa mga balaang propeta sa Daang Tugon.

Sa Buhat 3 atong makaplagaan ang ikaduhang bersikulo nga atong gikutlo. Ang kasaysayan niini mao nga kini nahitabo human sa Adlaw sa Pentecostes. Ang pagkamatay, paglubong, pagkabanhaw, ug pagkayab ni Cristo nahitabo na. Ug ang tanang nahitabo, gisulti na sa Balaang Kasulatan “*sukad pa sa karaang kapanahonan.*” Ug kini usab maoy pagpadayon sa unsay gisulti sa mga balaang propeta sa Daang Tugon.

Ang atong ikatulo nga bersikulo makita nato sa libro sa Roma. Kini nga bersikulo nagahisgot sa “*pagpadayag sa tinago nga gitipigan sa hilum sulod sa tag-as nga mga katuigan*” (kept secret since the world began). Dili gayud ikalimod nga lahi kini sa atong mabasa sa libro sa Lucas ug sa Buhat. Imposible sa pagtago ug sekreto nga sa samang panahon ang mga propeta magahisgot usab niini. Ang Roma nagahisgot ug usa ka pinadayag nga gitagoan sa nanglabay nga panahon – wala kini mahibaloi sa bisan kinsa nga tawo. Ang kalainan sa gipanagna ug sa tinago mao ang basihanan sa pagbahin diha sa Biblia.

Unsaon Pagsabot ang Biblia

Ngano man nga adunay daghan ug nagkalainlaing mga relihiyon? Ngano man nga adunay daghan nga hisgutanan sama sa bautismo sa tubig, pagsulti ug mga dila, adlaw nga igpapahulay, kasigurohan, ug uban pa. Tungod kay kadaghanan wala magtuman sa 2Timoteo 2:15. Wala sila mobuhat sa hustong pagbahinbahin sa pulong sa kamatuoran. Ang bugtong paagi sa pagsabot sa Biblia mao ang pagtuon niini sumala sa mga sugo nga gihatag sa Dios. Ang hustong pagbahinbahin sa pulong sa kamatuoran magaabli sa Pulong sa Dios nga makasabtan nato sa kahibulongan nga paagi. Apan kinahanglan nga atong ihiklin ang mga kalagdaan nga gikabilinbilin sa mga tawo ug mga relihiyosong mga pagtulon-an.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 16 – Ang Pagsabot Sa Biblia

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang tanang relihiyon sa Cristianismo pareho sa tanang paagi ug pareho nakapahimuot sa Dios.
2. Walay pagkabahin diha sa Biblia.
3. Ang saad nga gihatag kang Abraham ug ang Kasugoan nga gihatag kang Moises mao ang duha ka pagkabahin diha sa Biblia.
4. Ang libro sa Lucas nagahisgot sa tinago nga gitagoan sukad sa pagtukod sa kalibutan.

Pil-pili

5. Ang pinadayag sa tinago:
  - a. Makaplagan sa Daang Tugon
  - b. Gipadayag kang Adam
  - c. Gitagoan sukad pa sa pagkatukod sa kalibutan
  - d. Gipasabot sa Mateo
6. Dunay daghan nga mga relihiyon tungod kay:
  - a. Kabubut-on sa Dios nga kita magasimba kaniya sa paagi nga mohaum sa atong kultura
  - b. Daghang mga Cristohanon wala magbuhat sa hutong pagkabahinbahin sa pulong sa kamatuoran
  - c. Ang Espiritu Santo nagagiya sa mga tawo sa pagsugod sa nagkalainlaing matang sa bulohaton
  - d. Imposible ang pagkahibalo sa tinuod nga paghubad sa Biblia
7. Ang Biblia:
  - a. Sobra kalisud sabton
  - b. Makasabot lamang kita kon moeskwela sa Seminaryo o sa eskwelahan sa Biblia
  - c. Makasabot lamang kita kon kahibalo kita sa Griyego ug Hebreo
  - d. Masabtan lamang kon atong tun-an sa hustong pagkabahin-bahin ang pulong sa kamatuoran

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Roma 5 nagatudlo mahitungod sa panahon gikan kang Adan hangtud kang_____.
9. Siya nagasulti pinaagi sa baba sa iyang mga balaang propeta sukad pa sa_____.
10. Ang basihan sa pagkabahin sa Biblia mao ang _____.

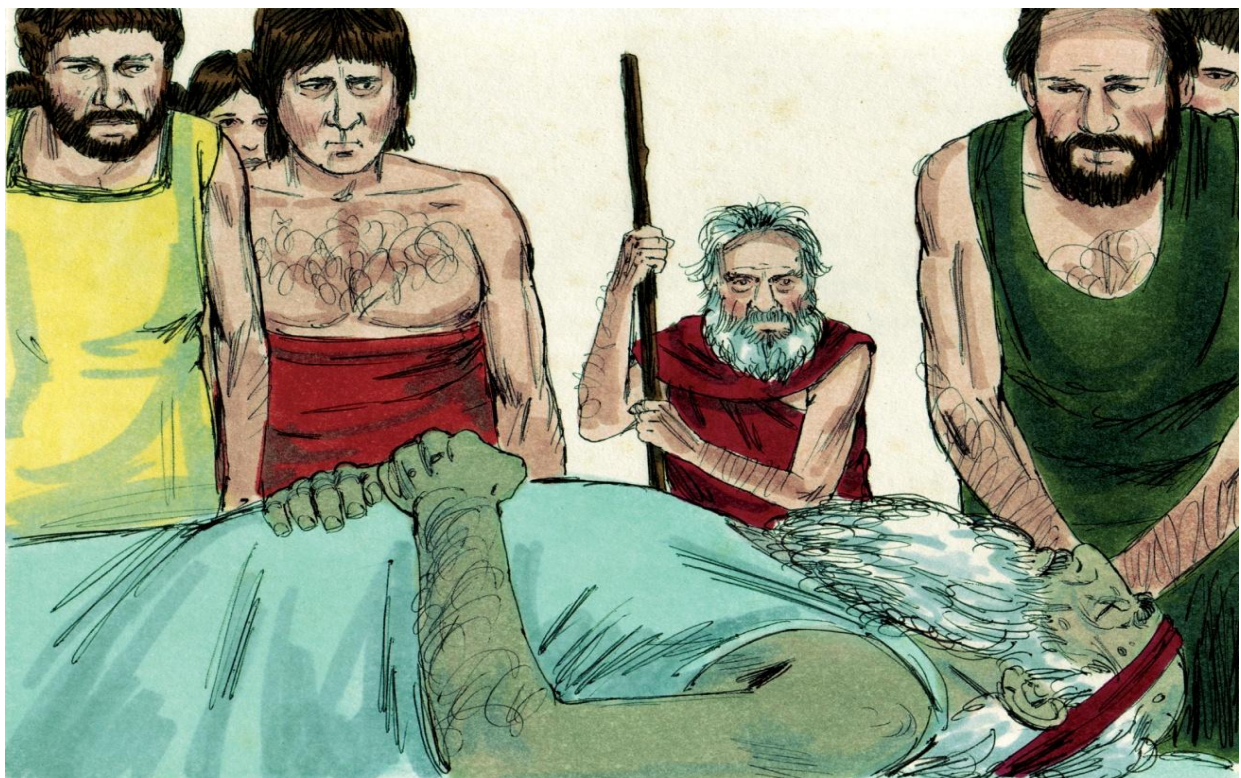
Pagtulon-an 17 – Ang Sinugdanan

Niining atong pagtuon karon, atong sugdan ang pagsusi sa Biblia. Atong sugdan kini sa unang libro sa Biblia, ang Genesis ug magpadayon kita hangtud sa katapusang libro sa Biblia, ang Pinadayag. Ang unang bersikulo sa Biblia naga-ingon, “*Sa sinugdan gibuhat sa Dios ang mga langit ug ang yuta,*” (Genesis 1:1). Bantayi nga wala kini mag-ingon nga ang Dios nagbuhat sa kawanangan (universe) bisan kana tinuod. Hinuon atong mabasa nga ang Dios nagabuhat sa langit ug yuta. Kini mahinungdanon nga masabtan nga ang Dios adunay plano alang sa langit ug adunay plano alang sa yuta. Ang tibuok Biblia mihatag kanato sa detalye sa plano sa Dios alang sa langit ug alang sa yuta.

Ang Unang Sugo

Ang Biblia nagasugod pinaagi sa pagtug-an kanato sa plano sa Dios alang sa yuta. “*Ug ang Dios miingon, ‘Buhaton nato ang tawo sumala sa atong dagway, ingon sa sama kanato, ug magabuot sila sa mga isda sa dagat, ug sa mga langgam sa kalangitan, ug sa mga kahayopan, ug sa tibuok nga yuta, ug sa tanan nga nagakamang sa ibabaw sa yuta,’*” (Genesis 1:26). Ang Dios nagasugo sa tawo; “. . . Sumanay ug dumaghan kamo, ug pun-on ninyo ang yuta, ug magagahum kamo niini. . .” (Genesis 1:28). Mao kini ang unang sugo nga gihatag sa Dios sa tawo. Usa kini ka dako nga sugo tungod kay ang Dios man ang nagahatag niini ug nagaapil sa tibuok yuta.

Ang kapitulo 3 sa Genesis nagasulat sa kapakyasan ni Adan ug ni Eva sa pagtuman sa sugo nga gihatag kanila. Ang babaye “*mikuha sa bunga*” ug “*iya usab kining gihatag sa iyang bana, ug mikaon siya,*” Genesis 3:6). Mao kini ang higayon nga misulod ang sala ug kamatayon sa kalibutan (Genesis 2:16-17; Roma 5:12).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/01/01_Ge_05_01_RG.jpg - alang sa paghulagway sa tawhanong kamatayon lamang

Ang unang pagpatay sunod dayon nga nahitabo sa dihang gipatay ni Cain si Abel (Genesis 4). Dali kaayo nga misanay ang katawhan sa yuta, ug mao man usab ang pagkadautan. Tungod niini, ang Dios nagpadala ug lunop sa mga adlaw ni Noe aron sa paglaglag sa tanang mga tawo gawas kang Noe ug sa iyang panimalay, (Genesis 6-8). Sa dihang migawas na si Noe sa arka nga maoy nagluwas kanila,

gihatagan siya ug sugo sa Dios: *“Ug gipanalanginan sa Dios si Noe ug ang iyang mga anak, ug miingon kanila, Magmabungahon kamo, ug managdaghan kamo, ug lukpon ninyo ang yuta,”* (Genesis 9:1). Kini nga sugo pareho sa sugo nga gihatag sa Dios kang Adan. Kini nagalangkob sa paggahum ug pagbag-o sa yuta.

Ang Tore sa Babel

Sa paglabay sa mga katuigan human sa lunop, ang mga katawhan nagakahiusa sa pagpakigbatok sa Dios. *“Ug ming-ingon sila: Umari kamo. Magbuhat kita alang kanato ug usa ka lungsod ug usa ka tore nga ang iyang ibubungan moabot sa langit, ug kita magabuhat alang kanato ug usa ka ngalan, kay tingali unya kita pagpatlaagon sa halayo sa tibuok nawong sa yuta,”* (Genesis 11:4). Ang tore mahinungdanon kaayo sa Biblia tungod kay may dako kini nga kalabotan sa pagsimba. Ang mga tawo nakahukom sa paghiusa ug nagabuhat sila ug ilang kaugalingon nga relihiyon ug panggobyerno. Usa kini ka tataw nga buhat sa pagsalikway sa tinuod nga pagsimba sa Dios ug pagpailalum sa pagbulot-an sa Dios diha kanila. Ang pagpakigbatok sa mga tawo miresulta sa paghukom sa Dios kanila. *“Busa gipapatlaag sila ni Jehova sa halayo ngadto sa ibabaw sa nawong sa tibuok yuta, ug gibiyaan nila ang pagtukod sa lungsod,”* (Genesis 11:8). Ang Roma 1:18-32 nagahatag kanato ug mga kamatuoran sa mga panghitabo diha sa Genesis 11. *“Kay bisan sila nanagpakaila sa Dios, wala nila Siya pasidunggi ingon nga Dios ni pagpasalamat Kaniya, hinonoa, maoy ilang gihinuktukan ang mga hunahuna nga dili angay hangtud gingitngitan na lang ang ilang habol nga mga salabutan,”* (Roma 1:21). Tungod niini, *“gitugyan sila sa Dios ngadto sa kahugawan;” gitugyan sila ngadto sa mga pangibog; “sila gitugyan sa Dios ngadto sa pagpanghunahuna nga dautan . . .”* (Roma 1:24; 26; 28). Ang mga tawo nahimutang sa gawas sa mga panalangin sa Dios ug gitugyan sila ngadto sa ilang kaugalingon nga mga pangibog.

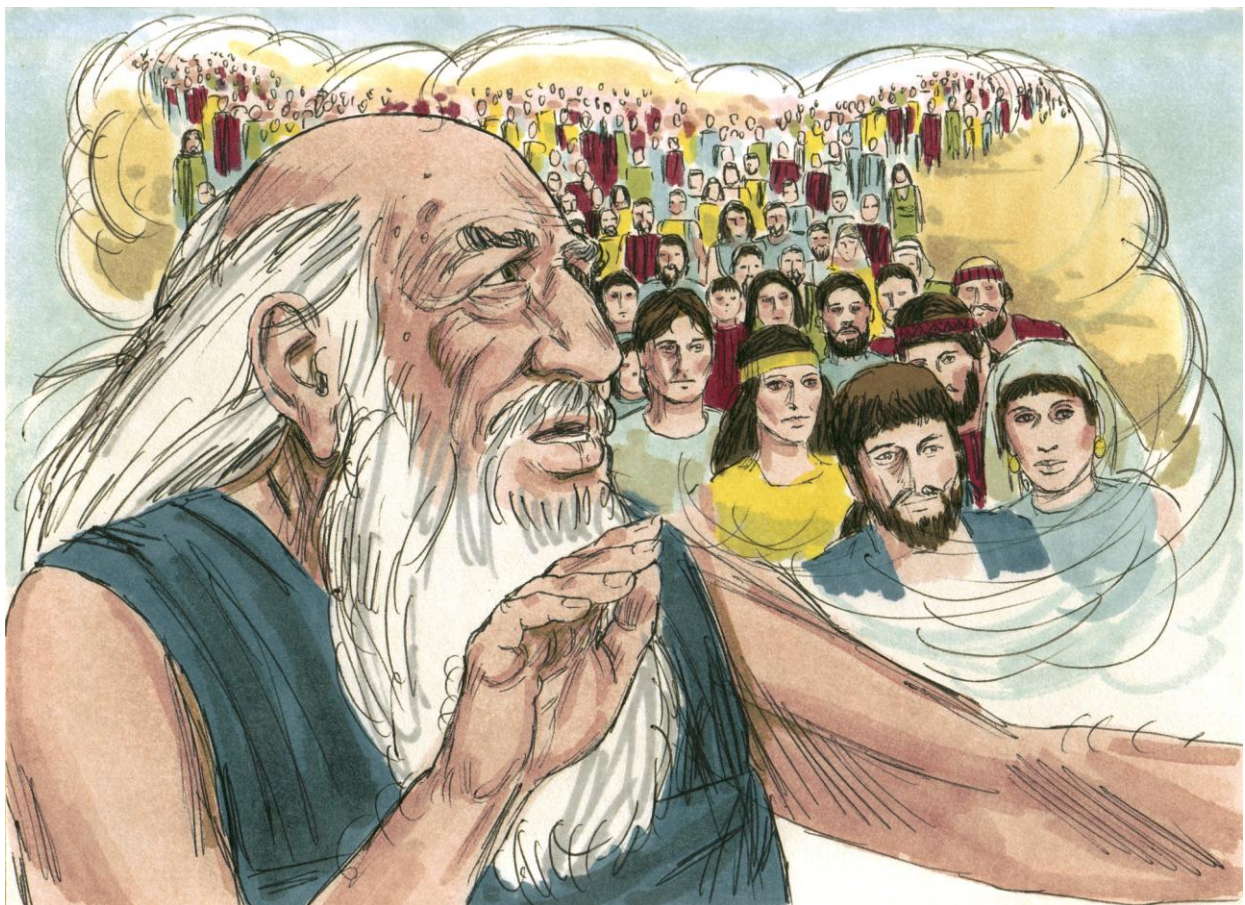

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/01/01_Ge_11_06_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Genesis 17:7-8 lamang

Ang Pakigsaad kang Abraham

Ang Dios nagasalikway sa mga Gentil didto sa Genesis 11 sumala sa atong nakita. Apan ang Iyang walay katapusan nga plano wala kini mausab. Sa kapitulo 12, ang Dios nagpili ug usa ka tawo, si Abraham, kang kinsa ipadayon Niya ang Iyang plano alang sa yuta. Ang Dios nagahimo ug pakigsaad kang Abraham. *“Ug si Jehova miingon kang Abram: Pahawa ka sa imong yuta, ug gikan sa imong kaubanan, ug sa balay sa imong amahan, ngadto sa yuta nga akong igapakita kanimo. Ug akong pagabuhaton kanimo ang usa ka dako nga nasud, ug ikaw pagapanalangin ko ug pagapadakuon ko ang imong ngalan, ug mahimo ikaw nga panalangin. Ug pagapanalangin ko ang magapanalangin kanimo, ug ang mga magapanghimaraut kanimo, pagapanghimarauton ko, ug diha kanimo mapanalangin ang tanang mga kabanayan sa yuta,”* (Genesis 12:1-3).

Bantayi nga ang Dios nagasaad kang Abraham ug usa ka yuta ug usa ka nasud. Si Abraham gisultihan sa Dios nga ihatag kaniya ug sa iyang kaliwatan *“ang tanang yuta nga imong makita, igahatag ko kanimo ug sa imong kaliwatan ngadto sa walay katapusan,”* (Genesis 13:14-18). Mahinungdanon nga masabtan nga ang saad sa Dios kang Abraham sumala gayud sa gisulti sa kasulatan. Ang Dios misaad kaniya ug yuta dinhi sa kalibutan sumala atong makita. Ang nasud nga gisaad sa Dios kang Abraham mao ang nasud sa Irael. Si Abraham ug ang iyang kaliwat pagapanalangin sa Dios sa talagsaon nga paagi. Ang Dios mogamit kanila sa pagpanalangin sa *“tanang kabanayan sa yuta.”* Mao kini ang sinugdanan sa Dispensasyon sa Saad, (Galacia 3:17).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/01/01_Ge_11_01_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Genesis 12:1-3

Ang Pakigsaad kang David

Paglabay sa panahon, ang Dios nagahimo ug pakigsaad kang David. Kini nga pakigsaad gibasi sa pakigsaad sa Dios kang Abraham. Si David kaliwat ni Abraham ug tungod niana apil siya sa gihimo nga pakigsaad sa Dios kang Abraham ug ato kini nga mabasa sa 2Samuel 7:12-16. *“Siya magatukod ug usa ka balay alang sa akong ngalan,*

ug tukuron ko ang trono sa iyang gingharian sa walay katapusan” (ber. 13). “Ug ang imong balay ug ang imong gingharian pagahimoong malig-on sa walay katapusan sa imong atubangan; ang imong trono pagapalig-onon sa walay katapusan” (ber. 16). Si David gisaaran ug hari ug gingharian. Si David mao ang hari sa Israel ug ang Dios misaad nga usa sa iyang mga kaliwat mahimong hari ug molingkud sa iyang trono hangtud sa kahangturan. Ang gingharian sa Israel mahimong gingharian sa walay katapusan. Mahinungdanon nga masabtan nga ang gingharian sa Dios nga gisaad ngadto kang David usa ka gingharian dinhi sa yuta. Adunay mga nagatudlo nga ang Dios misaad ug usa ka espirituhanon nga gingharian kang David. Kon basahon ang Daang Tugon kini nagapahayag sa tin-aw nga si David milingkod sa usa yutan-ong nga trono didto sa Jerusalem ug nagamando ug usa ka yutan-on nga gingharian. Sa tin-aw nasabtan ni David nga ang saad sa Dios nagahisgut sa usa ka nga gingharian didto sa Jerusalem.

Adunay laing sayop nga pagtudlo nga kinahanglan atong hisgutan dinhi. Adunay nagatudlo nga ang Dios nagasaad ug usa ka yutan-on nga gingharian apan iya kini nga gibakwi sa diha nga ang Israel naglansang kang Jesu-Cristo. Ato kining dugang hisgutan sa magatuon na kita sa Bag-ong Tugon. Atong ipakita karon nga kining maong pagtudlo usa ka bakak. Ang Salmo 89 nagahisgut kini sa pakigsaad ngadto kang David. *“Gibuhat ko ang tugon uban sa akong pinili, nanumpa ako kang David nga akong alagad; Pagapalig-onon ko ang imong kaliwat sa walay katapusan; ug tukuron ko ang imong trono ngadto sa tanang mga kaliwatan,”* (ber. 3-4). Ang Dios miingon nga ang *“iyang pakigsaad magapadayon uban kaniya ug ang iyang trono ingon sa mga adlaw sa langit,”* (ber. 28-29). Ug unsa man ang mahitabo kon ang Israel dili magamatimuman sa Dios? Kini gitubag sa sunod nga bersikulo. *“Ug kon ang iyang mga anak mobiya sa kasugoan. . . kong pagalapason nila ang akong kabalaoran”* (ber. 30-31). Gubaon ba sa Dios ang iyang pakigsaad kang David? *“Nan pagaduawon ko ang ilang mga paglapas uban sa baras. . .” apan dili ko hutdon sa pagkuha ang akong mahigugmaong-kalolot gikan kanila. . . dili ko pagalapason ang akong tugon. . .”* (ber. 32-34). Ang pagkamatumunan sa Dios dugang gipahayag: *“. . . dili ako magabakak kang David. . . ang iyang kaliwat magapadayon sa walay katapusan. . . ug ang iyang trono ingon sa adlaw sa akong atubangan. . . Ingon sa bulan pagapalig-onon kini sa walay katapusan, ingon sa usa ka saksi nga matimuman diha sa mga langit,”* (ber. 35-37).

Sa sunod nato nga pagtulon-an, atong pagatun-an ang mahitungod sa yuta nga gisaad ngadto kang Abraham ug ang gingharian nga gisaad ngadto kang David.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 17 – Ang Sinugdanan

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang Genesis mao ang unang libro sa Biblia.
2. Ang libro sa Genesis mahitungod lamang kini sa plano sa Dios alang sa langit.
3. Ang Genesis 11 nagahisgot mahitungod sa paagi sa mga tawo sa pagsimba ug paghimaya sa Dios.
4. Ang Dios nagapili sa mga Gentil aron mahimong iyang katawhan sa Genesis 11.

Pili-pili

5. Ang Dios nagahimo ug pakigsaad uban kang:
  - a. Abraham ug David
  - b. Isaias ug Abraham
  - c. Abel ug David
  - d. Daniel ug Jeremias
6. Ang saad sa Dios kang David:
  - a. Espirituhanong gingharian
  - b. Giwala dihang ang Israel naglansang ni Jesu-Cristo
  - c. Yutan-on nga gingharian nga molungtad sa kahangturan
  - d. Gingharian sa langit
7. Ang unang bersikulo sa Biblia nagaingon nga ang Dios nagabuhat sa:
  - a. Kawanangan (universe)
  - b. Langit ug yuta
  - c. Kahayag ug kangitngit
  - d. Mga tanum ug mga hayop

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Kapitulo 3 sa Genesis nagasulti mahitungod sa kapakyasan ni _____ ug ni _____ sa pagtuman sa sugo sa Dios.
9. Ang kapitulo 1 sa libro sa _____ nagahisgot sa pagtugyan sa Dios sa mga Gentil.
10. Ang Dios nagasaad nga Iyang ihatag kang Abraham ang tanan _____ nga iyang makita.

Dugang nga Pagtuon

Jeremias 23:5; Genesis 15:18-21;
Genesis 17:1-8 – Tulo ka mga saad

Pagtulon-an 18 – Ang Gingharian Ug Ang Daang Tugon

Sa milabay nga pagtulon-an, atong nahibaloan nga ang Dios misaad ug yuta ug nasud kang Abraham. Ato usab nakat-onan nga si David gisaaran ug walay pagkatapus nga hari ug gingharian. Ang mga propeta sa Daang Tugon nagahatag ug dakong pagtagad mahitungod niining maong gisaad nga gingharian. Karon atong tun-an ang patukoranan ug kinaiya niining maong gingharian.

Kalinaw ug Pagkamatarung

“Ug Siya magahukom sa taliwala sa mga nasud ug magapahimangno sa daghang mga katawhan: ug ang ilang mga espada ilang himoon nga mga punta sa daro, ug ang ilang mga bangkaw himoon nila nga galab, usa ka nasud nga dili mobakyaw sa espada batok sa usa ka nasud, ug dili na gayud makakat-on sila mahitungod sa gubat,” (Basaha ang Isaias 2:1-4). *“. . . ug siya dili magahukom sumala sa panan-aw sa iyang mga mata, ni mosaway siya sumala sa mabati sa iyang igdulongog. Kondili uban ang hustisya magahukom siya sa mga kabus. . . Ug ang pagkamatarung mao ang bakus sa iyang hawak. . .”* (Isaias 11:3-5). Dili sama sa mga maghuhukom sa kalibutan karon, ang hari dili limitado sa paghukom sumala sa unsay iyang madunggan ug makita. Siya magahukom diha sa hingpit nga pagkamatarung. Walay bisan unsa ka maayo nga abogado makahimo sa pagbinuang kaniya. Usa gayud kini ka gingharian sa pagkamatarung.

Pagkuha sa Tunglo Diha sa Kahayopan ug Mga Tanum

“Ug ang mga lobo mopuyo kauban sa nating karnero. . . Ug ang baka ug ang oso managsibsib, ug ang ilang mga nati mag-ipon sa paglubog. . . ug ang mga bata nga masuso magadula sa lungag sa mga sawa. . .” (Isaias 11:6-9). Sa orihinal nga kabuhatan, ang tawo ug ang hayop anaay pakigdait ug ang gingharian sa mga hayop adunay pakigdait diha kanila. Ug sa paglabay na sa panahon, ang mga hayop nagasugod na sa pagkaonay sa usa ug usa ug ang kahadlok miabot sa taliwala sa mga tawo ug sa kahayopan, (Tan-awa ang Genesis 1:29; 9:2-3). Sa gingharian, kini nga tunglo pagakuhaon na. Ang lobo ug ang nating karnero mag-ipon ug puloy-anan, ang lobo dili na magakaon sa nating karnero. Ang baka ug ang oso uban sa ilang mga nati mag-ipon sa puloy-anan ug ang oso dili magadaot sa baka. Ang batang gamay magadula duol sa lungag sa mga malala nga bitin apan sila dili mangadaot. Ang mga kahayopan mahimo nga maaghop. *“. . . kay ang yuta mapuno sa kahibalo kang Jehova, ingon sa mga tubig nga nagatabon sa dagat,”* (Isaias 11:9). Sukad sa pagpakasala ni Adan, ang yuta wala gayud mapuno sa kahibalo kang Jehova. Kasagaran sa mga tawo nagabaliwala ug nagasalikway sa pulong sa Dios. Sa tin-aw kini nga mga bersikulo nagahulagway ug usa ka gingharian nga wala pa gayud magalungtad dinhi sa yuta. Kon moabot na ang gingharian ang yuta mapuno na gayud sa kahibalo kang Jehova. *“. . . ug ang kamingawan magakalipay ug mamulak sa mga rosas,”* (Isaias 35:1). Ang tunglo sa mga tanum pagakuhaon usab (Genesis 3:18). Ang mga mag-uuma dili na magaanus sa hulaw, sa mga sagbot, mga dangan, ug uban pa. Ang pag-ani mahimong madagayaon.

Kaayohan sa Mga Sakit

“Unya ang mga mata sa mga buta mangabuka, ug ang mga igdulongog sa mga bungol makadungog. Unya ang tawo nga piang molukso sama sa lagsaw, ug ang dila sa amang magaawit. . .” (Isaias 35:5-6). Ang pisikal nga pagkadaot sa lawas ug mga sakit nga ginaantus sa mga tawo karon may kaayohan na. Kini nga tunglo kuhaon na. Bantayi nga ang pag-ayo wala gisaad sa diha nga moabot na si Cristo, ang Hari. *“. . . ang inyong Dios moanhi uban ang panimalus. . .”* *“Ug unya ang mga mata sa buta mangabuka. . .”* (ber. 4-6). Dunay pagpang-ayo nga piskal sa gingharian.

“Wala na unyay bata nga sa pila lamang ka adlaw, ni usa ka tawo nga tigulang nga dili matugob sa iyang mga adlaw; kay ang bata mamatay sa usa ka gatus ka tuig, ug ang makasasala sanglit adunay usa ka gatus ka tuig ang kagulangan pagatunglohon,” (Isaias 35:19-25). Ang gidugayon sa tawhanong kinabuhi pagapatas-

on pag-ayo. Ang usa nga mamatay sa idad nga usa ka gatus pagaisipon nga bata pa. Ang bugtong hinungdan sa kamatayon bisan sa nagaidad na ug usa ka gatus tungod kini sa hukom sa sala.

Walay Katapusang Gingharian Dinhi sa Yuta

Ang Daniel 2 nagahisgot sa damgo ni Nabucodonosor ug ang kahulogan niini. Ang damgo nagahisgut mahitungod sa upat (4) ka gingharian dinhi sa yuta. Ang unang gingharian mao ang Babilonia, ang ikaduha mao ang Medo-Persia, ang ikatulo mao ang Greece, ug ang ikaupat mao ang gingharian sa Anti-Cristo. Ug kining upat (4), mga pisikal nga mga gingharian dinhi sa yuta (dili espirituhanong mga gingharian). Unya moadto kita sa katapusang gingharian sa yuta, *“Ug sa mga adlaw niining mga haria, ang Dios sa langit magatukod usa ka gingharian nga dili gayud malumpag. . . ug kini molungtad sa walay katapusan,”* (Daniel 2:44). Ang atong baruganan mao nga kini literal, pisikal, ug walay katapusan nga gingharian dinhi sa yuta, tungod kay adunay mga iglesia nga nagsalikway niining nga kamatuoran. Nagatudlo sila nga kini nga gingharian usa ka espirituhanon nga gingharian. Aduna kitay daghan nga mga bersikulo niining atong pagtulon-an ug sa Pagtulon-an 17 gimapatud-an nga pisikal ug walay katapusan ang kinaiyahan niining maong gingharian. Adunay gatusan ka mga bersikulo sa Daang Tugon mahitungod niining gisaad nga gingharian. Lisud gayud ang pagsabot sa Biblia kondili masabtan nga kining gingharian nailhan pag-ayo sa Daang Tugon.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/27/27_Da_02_06_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Daniel 2:44 lamang

Kanus-a Nagsugod ang Daang Tugon?

Kasagaran sa mga Cristohanon magaingon nga ang tubag sa maong pangutana sayon lang. Moingon sila nga ang Daang Tugon nagsugod sa Genesis 1:1, ang unang bersikulo sa Biblia. Kini tinuod nga ang Biblia nailhan sa kadaghanan nga nabahin sa Daan ug Bag-o nga Tugon. Niining maong pagkabahin ang Daang Tugon nagsugod gayud sa Genesis 1:1. Apan adunay laing paagi sa pagtubag niini nga pangutana. Ang tugon (testament) usa ka pakigsaad (covenant). Itandi ang Hebreohanon 8:7-8 sa Hebreohanon 9:15. Ang Daang Tugon mahimo usab nga tawagon ug daang pakigsaad. Ang daang pakigsaad o unang pakigsaad gihatag pinaagi ni Moises. Ang Daang Tugon nagsugod lang sa Exodo 24:7-8 sa dihang si Moises nagsablig sa dugo gikan sa

baka ngadto sa mga tawo sa Israel ug miingon, “. . . Ania karon ang dugo sa tugon, nga gibuhat ni Jehova uban kaninyo mahitungod niining tanan nga mga pulong,” (ber. 8).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/02/02_Ex_24_01_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Exodo 24:7-8 lamang

Kaluwasan Pinaagi sa Israel

Sa Pagulon-an 17, atong nakat-onan nga ang Israel pinili nga nasud sa Dios. Ang Dios mitugyan na sa mga Gentil sa Genesis 11. Posible ba nga maluwas ang mga Gentil sa panahon sa Daang Tugon? Kon maluwas man, unsaon? Ang Dios nagahisgot niini kang Abraham mahitungod niining mga butanga, “*Ug diha sa imong kaliwatan mapanalanginan ang tanan nga mga nasud sa yuta, kay gituman mo ang akong tingog,*” (Genesis 17:18). Ang mga Gentil mapanalanginan pinaagi sa mga kaliwatan ni Abraham, ang nasud sa Israel. Si Isaias mitubag usab sa maong pangutana. Sa Isaias 2:1-3 atong mabasa kini nga nagaingon, “*ang tanang mga nasud magaganayan ngadto*” sa Jerusalem sa panahon sa gingharian. Ang pulong ni Jehova mogawas gikan sa Jerusalem ngadto sa tanang mga nasud. Makaingon kita nga sa panahon sa Daang Tugon ang mga Gentil maluwas lamang pinaagi sa nasud nga Israel. Ang Israel mao ang magadala sa panalangin sa tanang mga nasud.

Yutan-on nga Paglaum

Daghang mga tawo mahibulong gayud kon mahibalo sila nga ang Dios didto sa Daang Tugon wala gayud magsaad sa mga balaan nga moadto sa langit. Si Abraham, si Moises, ug si David wala gayud sila hatagi ug paglaum nga mopuyo sa langit sa walay katapusan. Ang Dios nagasaad sa mga balaan sa Daang Tugon ug usa ka gingharian dinhi sa yuta. Si Abraham, si Moises, si David ug ang tanang mga balaan sa Daang Tugon milaum nga sila pagpuyo sa gingharian sa yuta sa walay katapusan. Si Job mihatag niining mosunod nga pagpamatuod: “*Apan alang kanako nasayud ako nga ang akong Manluluwas buhi man, ug sa kaulahian nga adlaw siya motindog sa ibabaw sa yuta, Ug tapus sa akong panit kining lawas ko gayud malaglag, ug sa wala na ang*

akong unod makita ko ang Dios,” (Job 19:25-26). Si Job nagatoo nga kon siya mamatay na ug ang iyang lawas madugta, siya pagabanhawon ug makakita siya sa Dios dinhi sa yuta. Bantayi ang mahimutangan sa gipanagna nga gingharian ni Jeremias: “*Ania karon ang adlaw moabot, miingon si Jehova, nga ako magapatindog alang kang David usa ka matarung nga Sanga, ug siya magahari ingon nga hari ug magadumala sa pagkamangialamon, ug ipakanaug niya ang hustisya ug ang pagkamatarung dinhi sa yuta,*” (Jeremias 23:5). Si Jeremias, sama sa mga balaan sa Daang Tugon, nagalantaw sa pagtukod sa gingharian dinhi sa yuta.

Sumada sa Daang Tugon

Ang tanang mga tawo nga nabuhi sa panahon sa Daang Tugon nabuhi sila sa panahon nga giingon sa Efeso 2:11 nga “niadtong panahona.” Kini nga panahon lahi kaayo sa atong presente nga panahon sa daghan nga paagi. Sugod kang Moises, sila nagakinabuhi ilalum sa kasugoan. Kita nabuhi ilalum sa grasya. Ang Dios nagahatag ug pinasahi nga pagtagad sa Israel ibabaw sa tanang kanasuran “niadtong panahona.” Apan karon wala nay nasud nga gihatagan ug pinasahi nga pagtagad sa Dios, (Roma 10:12). Sila “niadtong panahona” nagalantaw alang sa gingharian dinhi sa yuta. Kita nagapaabot sa panahon nga moadto kita sa langit aron mopuyo didto sa walay katapusan. Ang mga Gentil “niadtong panahona” maluwas pinaagi sa Israel. Ang mga Gentil karon dili na maluwas pinaagi sa Israel, apan tungod na sa grasya pinaagi sa pagtoo bisan pa sa pagsalikway nila sa ilang Manluluwas. Ang pagsugod sa Daang Tugon nagadala sa pagkatapos sa panahon gikan “kang Adan ngadto kang Moises” ug misugod ang panahon gikan “kang Moises ngadto kang Cristo” (Kasugoan ug Grasya) nga gihisgutan sa Roma 5:13-16. Ang nabilin sa Daang Tugon mao ang panahon gikan kang Moises ngadto kang Cristo.

Ang Genesis ug ang unang bahin sa libro sa Exodo mabasa nato ang panahon nga giingon nga “panahon gikan kang Adan ngadto kang Moises.” Sa dihang gihatag na ang Kasugoan ngadto kang Moises, ang panahon gikan “kang Moises ngadto kang Cristo” (Kasugoan ug Grasya) misugod na. [Tan-awa ang Roma 5:13-16].

Ang “saad” misugod diha kang Abraham ug nagapadayon kini sa nabilin sa Daang Tugon. Ang Kasugoan nagasugod diha kang Moises ug usab nagapadayon kini sa nabilin pa sa Daang Tugon. [Tan-awa ang Galacia 3:17].

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 18 – Ang Gingharian Ug Ang Daang Tugon

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang Dios misaad kang Abraham ug puloy-anan nga walay katapusan sa langit.
2. Ang gingharian nga gisaad ngadto kang David usa ka gingharian sa pagkamatarung.
3. Tungod sa pagkadautan sa tawo ang yuta dili gayud mapuno sa kahibalo sa Ginoo
4. Ang gingharian nga gisaad ngadto kang David usa ka gingharian nga espirituhanon ug daghan ang magapadayon sa pag-antus sa mga sakit sa lawas sama sa pagkabuta ug pagkabungol diha sa gingharian.

Pili-pili

5. Ang Daniel 2 nagapamatuod nga ang gingharian:
  - a. Didto sa langit
  - b. Usa ka literal ug pisikal nga gingharian
  - c. Ania sa atong mga kasingkasing
  - d. Dili masabtan sa tawo
6. Sa panahon sa Daang Tugon, ang mga Gentil maluwas:
  - a. Pinaagi sa bautismo sa tubig
  - b. Pinaagi sa pagkamatinud-anon
  - c. Sa samang paagi nga ang mga Gentil maluwas karon
  - d. Pinaagi sa nasud sa Israel
7. Sila nga nabuhi sa panahon sa Daang Tugon nagakinabuhi sa:
  - a. Karaang panahon
  - b. Sa panahon nga umalabot
  - c. Sa panahon sa dispensasyon sa grasya
  - d. Sa panahon gikan kang Adan ngadto kang Moises

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang saad nagasugod ni _____ ug ang Kasugoan ni _____
9. “. . . ug dili na gayud makakat-on sila mahitungod sa _____
10. Ang _____ mopuyo uban sa nating _____ (Isaias 11:6).

Dugang nga Pagtuon

1. Basaha ang Isaias 60:1-3 – Unsa ang buhaton sa mga Gentil sa diha nga ang himaya sa Dios magadan-ag sa Israel?
2. Basaha ang Zacarias 8:23 – Unsay buhaton sa mga Gentil sa panahon sa gingharian?
3. Unsa nga butang ang gisaad sa Dios Amahan ngadto sa Anak sa Salmo 2:8?
4. Unsang mga butang mahitungod sa gingharian nga gihatag sa Jeremias 31:12?
5. Sa panahon sa gingharian ang tibuok yuta mapuno sa kahibalo sa Ginoo, unsa pa nga laing mga butang ang mahitabo? (Salmo 72:19).

Pagtulon-an 19 – Ang Maayong Balita Sa Gingharian (Parte 1)

Daang Tugon ug Bag-ong Tugon

Kadaghanan sa mga tawo nga magabasa sa Biblia nagaila lamang nga ang pagkabahin sa Biblia mao ang Daang Tugon ug Bag-ong Tugon. Kasagaran makita nato ang mga tawo magadala lang ug Bag-ong Tugon kay sa tibuok Biblia. Adunay daghang mga Cristohanon nakabasa lamang sa Bag-ong Tugon, ug ilang giisip nga ang Daang Tugon dili mahinungdanon karon panahona. Kini nga kinaiya wala magpakita ug husto nga pagsabot sa Pulong sa Dios.

Ang unang bersikulo sa Bag-ong Tugon mao ang unang higayon diin mabasa ang ngalan nga “Jesu-Cristo” sa Biblia: *“Ang basahon sa kagikanan ni Jesu-Cristo, nga anak ni David, nga anak ni Abraham,”* (Mateo 1:1). Si Jesu-Cristo gipaila nga anak ni David ug anak ni Abraham. Kon imong mahinumduman sa milabay nato nga mga pagtulo-an, ang Dios nagahimo ug pakigsaad kang Abraham ug kang David didto sa Daang Tugon. Tin-aw nga masabot nato nga ang sinulat ni Mateo sumpay kini sa Daang Tugon. Ang magatu-on sa Biblia nga magasalikway sa Daang Tugon dili gayud makasabot sa pagkamahinungdanon niini sa unang bersikulo sa Bag-ong Tugon.

Ang pagkasumpay sa Bag-ong Tugon ug Daang Tugon tin-aw nga makita usab sa unang kapitulo sa sinulat ni Lucas. *“Ug tan-awa magasamkon ikaw ug magaanak ug batang lalaki ug siya imong paganganlan si Jesus. Siya mahimong bantugan ug pagatawgon nga Anak sa Labing Halangdon ug kaniya igahatag sa Ginoong Dios ang trono sa iyang amahan nga si David, ug iyang pagaharian ang banay ni Jacob hangtud sa kahangturan ug walay pagkatapos ang iyang gingharian,”* (Lucas 1:31-33). Sa dihang nagsulat si Lucas mahitungod sa pagkatawo ni Cristo, miingon siya nga ang Ginoo molingkod sa trono ni David magamando sa gingharian sa walay katapusan. Mao kini ang gingharian nga gisaad didto sa Daang Tugon.

Atong pagasugdan na ang pagtuon sa mga libro sa Bag-ong Tugon, ang libro ni Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan. Sumala sa ato nang nakita, nga kini nga mga libro kinahanglan basahon sumala sa mga butang nga ato nang natun-an mahitungod sa Daang Tugon. Pananglitan kadaghanan sa mga magtotoo, kon makabasa sa pulong “kaluwasan” magahunahuna dayon nga makaadto na sa langit alang sa walay katapusang paglungtud. Apan tan-awa kon unsa ang gisulat ni Lucas. *“Dalaygon ang Ginoong Dios sa Israel, tungod kay iyang giduaw ug gitubos ang iyang katawhan, ug alang kanato iyang gipatindog ang usa ka gamhanang Manluluwas diha sa kaliwatan ni David nga iyang alagad, sumala sa gisulti pinaagi sa baba sa iyang balaang mga propeta sukad pa sa karaang panahon, nga kita pagaluwason gikan sa atong mga kaaway, ug gikan sa kamot sa tanang nagadumot kanato, aron sa pagtuman sa kaluoy nga iyang gisaad ngadto sa atong mga ginikanan ug sa paghinumdom sa iyang balaang pakigsaad, sa iyang panumpa nga gihimo ngadto kang Abraham nga atong amahan,”* (Lucas 1:68-73).

Adunay pipila ka mga butang nga atong tan-awon niini nga mga bersikulo:

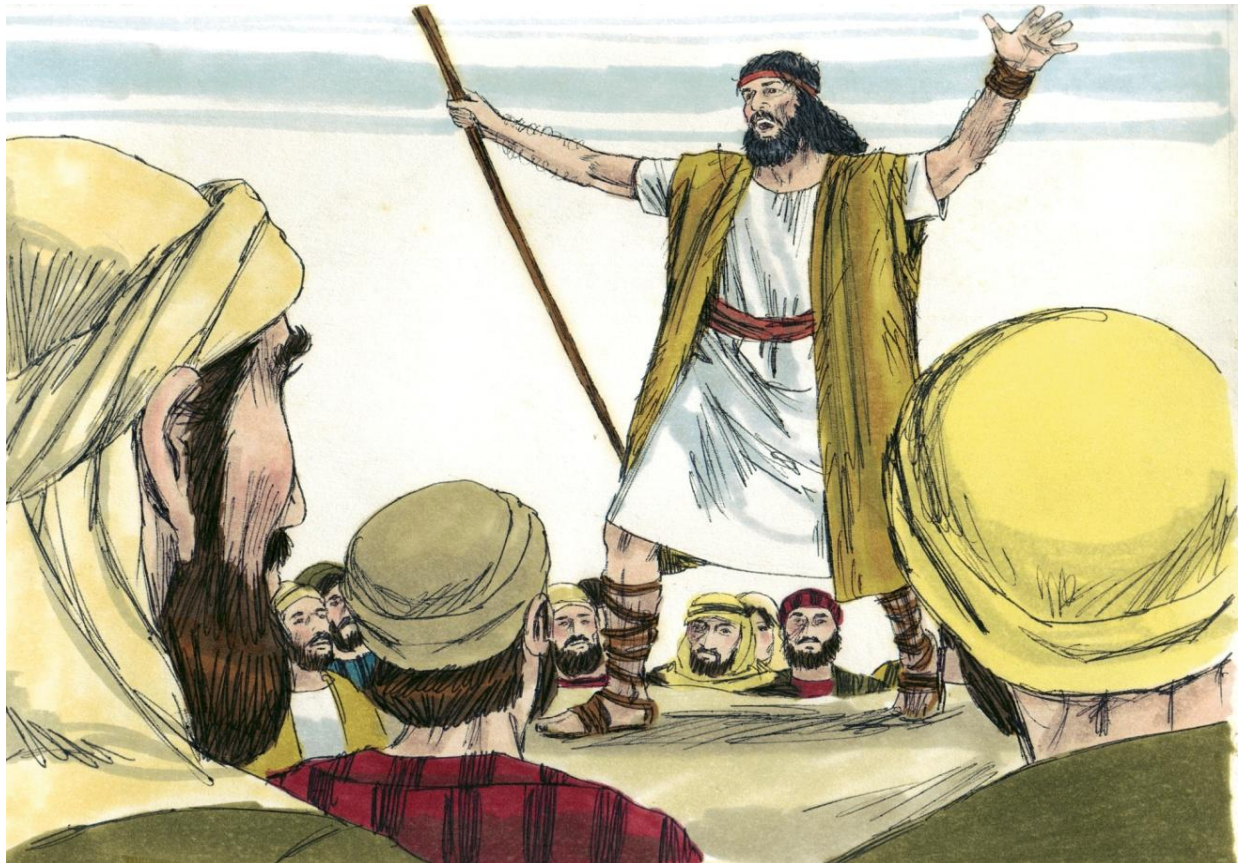
- a. Ang Dios giingon nga Siya ang Dios sa Israel.
- b. Ang nasud sa Israel Iyang katawhan.
- c. Ang kaluwasan dinhi mao nga ang Israel pagaluwason gikan sa iyang mga kaaway.
- d. Si Lucas nagasulat mahitungod sa katumanan sa pakigsaad sa Dios ngadto kang Abraham.

Atong hatagan ug mahinungdanon nga pagtagad ang pagkasumpay sa Daang Tugon ug sa unang upat (4) ka mga libro sa Bag-ong Tugon tungod kay daghan kaayo nga mga Cristohanon magabasa sa Bag-ong Tugon ingon nga kini makabarug sa iyang kaugalingon. Ato nang nasabtan ang mga pagtulon-an sa Daang Tugon sa Pagtulon-an 17 ug 18. Karon moadto na kita sa pagtuon sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan.

Ang Gingharian “Haduol Na”

Sa Daang Tugon, ang Dios nagasaad ug usa ka gingharian ngadto sa nasud sa Israel. Apan ang Dios wala magsulti kanila kon anus-a moabot ang gingharian. Sa libro sa Mateo, ang Dios adunay dugang nga pahayag mahitungod sa gisaad nga gingharian. Si Juan Bautista miabot nga nagawali, “*Siya naga-ingon, Paghinusol kamo kay ang gingharian sa langit haduol na,*” (Mateo 3:2). Ang gingharian nga gisaad kaniadto karon gisulti nga haduol na. [Tan-awa ang Mateo 4:17 ug 10:7]. Haduol na tungod kay ang Hari natawo na.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/40/40_Mt_03_02_RG.jpg - alang sa paghulagway lamang sa pagwali ni Juan Bautista.

Ang Kasugoan

Ato nang nakita nga ang nasud sa Israel nagkinabuhi ilalum sa kasugoan ni Moises sa panahon sa Daang Tugon. Gisugo sila sa paghalad ug mga hayop, magabantay sa mga piesta sa mga Judio, magasirkunsidar (magtuli) sa tanang mga batang lalaki, magabantay sa adlaw nga igpapahulay, ug uban pa. Ang Kasugoan ba epektibo gihapon sa panahon sa Mateo, sa Marcos, sa Lucas, ug sa Juan? Kini bang upat (4) ka mga libro mohaum ba sa Roma 6:14 nga nagaingon, “*sanglit dili man kamo ilalum sa kasugoan, kondili ilalum sa grasya.*”

Dili lisud ang pagpangita sa tubag nianang maong pangutana. “*Ayaw paghunahuna nga mianhi ako aron sa pagbungkag sa kasugoan o sa mga propeta; ako mianhi dili sa pagbungkag kondili sa pagtuman niini,*” Kay sa pagkatinuod, sultihan ko kamo, nga samtang nagalungtad pa ang langit ug yuta, walay pagasayloan sa Kasugoan bisan usa lang ka kudlit o usa ka tulpok niini hangtud ang tanan matuman,” (Mateo 5:17-18). Si Jesu-Cristo nagapahayag nga ang Kasugoan tumanon gihapon sa Israel. Sa Mateo 5:23-24, si Cristo nagahisgot mahitungod sa usa ka tawo nga nagdala ug “halad sa altar.” Kini nga mga bersikulo kasagaran hubaron nga kini nagatudlo nga ang Cristohanon kon magaampo o magasimba kinahanglan nga makig-uli una siya sa iyang igsuon nga gikabingkil. Kon ang panagkabingkil nahusay na, usa pa siya mopadayon sa pag-ampo o pagsimba. Apan kini nga mga bersikulo wala magsulti mahitungod sa paghunong sa imong pag-ampo o pagsimba. Ang bersikulo 24

nagaingon, *biyai ang imong halad diha sa atubangan sa altar.*” Ang gasa nga gihisgotan dinhi sa maong bersikulo mao ang pagdala ug halad nga gisugo sa Daang Tugon. Ang sugo ni Jesu-Cristo dili lamang sa pagpakig-uli ngadto nasilo nga igsuon apan sa pag-adto ug paghalad sa imong gasa, (ber. 25).

Sa Mateo kapitulo 8 si Jesu-Cristo nag-ayo ug usa ka sanlahon *“Ug si Jesus miingon kaniya, Bantayi baya nga walay bisan kinsa nga imong suginlan, hinuon moadto ka ug magpakita ka sa sacerdote, ug himoa ang halad nga gisugo ni Moises, ingon nga pagpamatuod ngadto sa katawhan,”* (Mateo 8:4). Ang sanlahon gisugo sa pagtuman sa kasugoan ni Moises nga mabasa sa Daang Tugon. Sa dinhi pa sa kalibutan si Jesu-Cristo, nagapadayon Siya sa pagtudlo sa mga Israelitas sa pagtuman sa Kasugoan ni Moises. Sa Mateo 23:1-3 nasulat nga ang Ginoo nagsugo sa iyang mga tinun-an sa *“pagbantay ug pagbuhat”* sa tanan nga nahisulat sa Kasugoan ni Moises. (Ang mga Pariseo tigpakaaron-ingnon tungod kay sila nagapanudlo sa uban sa pagtuman sa Kasugoan apan sila wala magabuhat niini). Si Jesu-Cristo wala magatudlo sa iyang mga tinun-an nga *“kamo dili ilalum sa kasugoan.”* Siya nagatudlo kanila sa pagtuman gayud sa tanang bahin sa Kasugoan.

Gingharian Dinhi sa Yuta

Nakita nato sa Daang Tugon, ang mga balaan wala gisaaran ug usa ka puloy-anan nga dayon didto sa langit. Hinuon, sila gisaaran ug gingharian nga walay katapusan dinhi sa yuta. Sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan, ang mga magtotoo ba gisaaran ug pinuy-anan sa langit? O ang gingharian sa yuta mao ghaon ang ilang gilantaw? *“Bulahan ang mga maaghop, kay sila makapanunod sa yuta,”* (Mateo 5:5). *Sila gitudloan sa pag-ampo; “Ang Imong gingharian moabot na unta,” “Ang Imong kabubut-on matuman dinhi sa yuta, maingon man sa langit,”* (Mateo 6:10). Sila nagapangita sa gingharian sa Dios nga moabot dinhi sa yuta. Ato nang gikutlo ang Lucas 1:31-33 diin atong mabasa nga si Jesu-Cristo molingkod unya sa *“trono sa iyang amahan nga si David.”* Ang trono ni David dinhi tukoron sa yuta.

Adunay nagasulay sa paglimod sa tin-aw ang gitudlo sa mga bersikulo nga atong gikutlo sa ibabaw pinaagi sa pag-ingon nga si Mateo nagasulat mahitungod sa *“gingharian sa langit”* (Mateo 3:2; 4:17; 10:7). Sila moingon nga kini nagatudlo nga ang mga tinun-an makaadto sa gingharian sa langit. Ang mga mosunod nga kamatuoran kinahanglan bantayan:

- a. Kana nga pagtudlo mokontra sa Mateo 5:5, 6:10; Lucas 1:31-33, ug uban pang bersikulo. Kini nga mga bersikulo nagahisgot ug usa ka gingharian dinhi sa yuta.
- b. Ang mga pulong sa Mateo dili *“gingharian didto sa langit”* kondili *“gingharian sa langit.”*
- c. Ang Daniel 2:44 nagasaad nga *“ang Dios sa langit”* magatukod ug gingharian nga walay katapusan dinhi sa yuta. Kini nga gingharian tukoron sa Dios sa langit ug tungod niana tawgon kini nga *“gingharian sa Dios,”* (Marcos 1:14-15). Kini tukoron sa Dios sa langit ug busa tawagon kini nga *“gingharian sa langit,”* (Mateo 3:2). Pareho kini nga nagahisgot sa yutan-ong gingharian nga gisaad sa Dios sa Daang Tugon.
- d. Ang gigikanan sa gingharian mao ang langit. Gikan kini sa langit ug dad-on dinhi sa yuta. Matinuod gayud nga kini langit dinhi sa yuta. (Tan-awa ang Deuteronomio 11:21).

Ang mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan wala magsaad sa mga magtotoo nga sila dad-on ngadto sa langit. Ang mga tinun-an gisaaran ug usa ka dapit diha sa gingharian dinhi sa yuta.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 19 – Ang Maayong Balita Sa Ginharian (Parte 1)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang Daang Tugon ug ang Bag-ong Tugon bulag ug walay kalambigitan nga mga libro.
2. Ang usa ka tawo nga walay kahibalo sa Daang Tugon makasabot ghaon sa maayong balita diha sa Lucas.
3. Ang Daang Tugon nagasaad ug usa ka ginharian apan wala magatug-an anus-a kini nga ginharian moabot.
4. Si Jesu-Cristo mianhi aron sa pagbungkag sa kasugoan.

Pili-pili

5. Ang mga balaan sa Daang Tugon:
  - a. Gisaaran ug usa ka balay sa langit
  - b. Nagakinabuhi ilalum sa grasya
  - c. Gisaaran ug ginharian dinhi sa yuta
  - d. Dili magahalad ug mga hayop
6. Ang libro sa Mateo nasudlan niining mosunod nga mga pulong:
  - a. Ginharian sa langit
  - b. Ginharian didto sa langit
  - c. Ang ginharian mao ang langit
  - d. Ginharian ug langit
7. Sumala sa Mateo 1:1, si Jesu-Cristo mao ang:
  - a. Mianhi aron sa pagbungkag sa kasugoan
  - b. Anak ni Adan ug ni Abraham
  - c. Anak ni Moises ug ni David
  - d. Anak ni Abraham ug ni David

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang unang upat (4) ka mga libro sa Bag-ong Tugon mao ang _____, _____, _____, ug _____.
9. Ang mga magtotoo sa Daang Tugon nagakinabuhi ilalum sa _____.
10. Sa Mateo 8:4, si Jesu-Cristo nagsugo sa sanlahon nga _____ sumala sa gisugo sa Kasugoan.

Pagtulon-an 20 – Ang Maayong Balita Sa Gingharian (Parte 2)

Sa Pagtulon-an 19, nakat-onan nato nga:

1. Ang unang upat (4) ka Libro sa Bag-ong Tugon may dako nga nakalambigitan sa Daang Tugon.
2. Kini nga mga Libro nagatudlo nga ang Kasugoan ni Moises kinahanglan tumanon.
3. Usa ka gingharian sa yuta ug dili didto sa langit ang makita niining upat ka mga Libro.
4. Ang mensahi niini nga mga Libro mao nga ang Israel kinahanglan maghinulsol kay ang gingharian sa langit haduol na.

Atong ipadayon karon ang pagtuon sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan.

Israel – Ang Pinili nga Nasud

Atong nasayran sa miagi, sa atong pagtuon sa Daang Tugon, nga ang Dios nagpili sa Israel ingon nga iyang nasud. Sila pagapanalanginan labaw sa tanang mga nasud. Ang Israel anaa ba gihapon sa kahimtang sa pagkapinili labaw sa tanang mga nasud sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan? O ang mga Gentil gihatagan na ug samang kahimtang sa mga Judio niining upat (4) ka libro?

Sa Mateo kapitulo 10, si Jesu-Cristo nagatawag ug dose (12) ka apostoles ug: *“Kining dose (12) gipalakaw ni Jesus tapus matugon sila Niya nga nagaingon, ‘Panglakaw kamo dili sa agianan sa mga Gentil ug sumulod kamo dili sa kalungsoran sa mga Samarianhon, kondili pangadto hinuon kamo sa mga nangawalang karnero sa banay ni Israel,”* (Mateo 10:5-6).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/41/41_Mk_10_19_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Mateo 10:5-6 lamang

Bantayi nga ang mga apostoles wala sugoa sa pag-adto sa mga Gentil. Si Jesu-Cristo misulti sa babaye nga taga Samaria: *“Kamo nagasimba sa wala ninyo hiilhi; kami nagasimba sa among nailhan; kay ang kaluwasan nagagikan man sa mga Judio,”* (Juan 4:22). Sa walay duhaduha adunay kalainan gihapon ang mga Judio ug mga Gentil sa ilang espirituhanong kahimtang niining panahona.

Ang Mateo 15:22-28 usa ka interesadong bahin sa kasulatan. Usa ka babaye nga taga Canaan (Gentil) miduol kang Jesu-Cristo nga nagasinggit nga nagaingon, *“Ginoo, Anak ni David, kaloy-i intawon ako, ang akong anak nga babaye ginasakit pagayo sa usa ka yawa,”* (ber. 22). Kining babayhana miila kang Jesus ingon nga Ginoo ug nagpakiluoy sa pagpangayo ug tabang. Giunsa man sa Ginoo pagtubag ang babaye? *“Apan wala siya motubag bisan usa ka pulong. . .”* (ber. 23). Nganong wala man gitagad Niya ang babaye? Unya ang Iyang mga tinun-an mihangyo Kaniya nga papulion na lang siya. *“Apan Siya mitubag nga nagaingon, Ako gipadala ngadto lamang sa mga nangawalang karnero sa banay ni Israel,”* (ber. 24). Kini nga pahayag mahinungdanon kaayo. Si Jesu-Cristo klaro nga miingon nga Siya wala moanhi alang sa mga Gentil – ngadto lamang sa mga Judio. Apan ang Gentil nga babaye nagapadayon sa pagpangayo ug tabang. Misimba siya ug midugang sa paghangyo, *“Ginoo, tabangi intawon ako,”* (ber. 25). Ang Ginoo mitubag na gayud niining higayona sa pakiluoy sa babaye! *“Apan siya mitubag ug miingon, “Dili matarung nga kuhaon ang tinapay nga alang sa mga anak ug iitsa ngadto sa mga iro,”* (Ber. 26). Ang Ginoo mitubag nga dili husto nga kuhaon ang tinapay (panalangin) sa Israel ug ihatag ngadto sa mga Gentil (mga iro). Mibalibad gihapon si Jesus sa hangyo ug mitawag kaniya nga iro. Apan ang babaye wala gayud moundang ug miingon; *“Tinuod kana, Ginoo, ngani bisan pa ang mga iro magakaon man sa mga mumho nga matagak gikan sa lamesa sa ilang mga agalon,”* (ber. 27). Ang babaye nga Gentil mipadayag sa iyang pagtoo sa gisulti sa Ginoo pinaagi sa pag-ingon, *“Tinuod kana, Ginoo.”* Siya miila nga usa siya ka Gentil, ug nga siya usa ka iro, ug ang Israel mao ang agalon. Ang iyang pakiluoy nga unta bisan mga mumho (panalangin) lamang gikan sa lamesa sa agalon.

Una, ang Ginoo wala gayud motubag sa babaye nga Gentil. Unya miingon Siya nga gipadala lamang siya alang sa Israel, dili sa mga Gentil sama niining babaye. Sa ikatulo na nga paghangyo, Siya mitubag nga dili maayo ihatag ang panalangin sa Israel ngadto sa mga Gentil. Human nga ang babaye miangkong sa iyang kahimtang ingon nga iro ug miila sa pagkalabaw sa kahimtang sa Israel, nausab sa kalit ang pagtagad sa Ginoo. Siya midayeg sa pagtoo sa babaye sa pulong sa Dios mahitungod sa Israel ug mga Gentil. Ug unya iyang giayo ang anak niya nga babaye, (ber. 28). Atong gihatagan ug dakong pagtagad nga si Jesu-Cristo mibalibad sa hangyo sa babaye hangtud nga siya miila sa labaw nga kahimtang sa Israel.

Lain nga pagsaysay sa nahitabo sa maong babaye, kauban ni Jesus-Cristo didto sa Marcos kapitulo 7. Atong kutloon ang bersikulo 27 niining kasaysayan. *“Ug si Jesus miingon, “Kinahanglan busgon una ang mga anak, kay dili matarung nga kuhaon ang tinapay nga alang sa mga anak ug iitsa kini ngadto sa mga iro.”* Nganong nagsugo man si Jesu-Cristo sa iyang mga tinun-an nga dili sila moadto sa mga Gentil? Nganong gibalibaran man ni Jesu-Cristo sa tulo kahigayon ang babaye nga Canaanhon? Duna ba siyay kaligutgut batok sa mga Gentil? Duna ba siyay kakulang sa kaluoy ug gugma sa mga Gentil? Dili gayud kana tinuod. Nagasunod lamang ang Ginoo Jesus sa plano nga gipadayag sa Daang Tugon. Ang Israel kinahanglan una nga maluwas ug magatukod sa iyang gingharian. Ug unya ang kaluwasan mahatag na ngadto sa mga Gentil pinaagi sa Israel. Ang mga anak kinahanglan mauna pagkabusog. Daghang mga tawo nagatoo nga si Jesu-Cristo, samtang dinhi pa siya sa yuta, nangalagad sa walay pagpili sa tanang mga tawo nga moduol kaniya – Judio man o Gentil. Atong nasayran nga kini dili tinuod. Laing klaro nga kasaysayan diin ang Ginoo nagapagalagad sa usa ka Gentil, samtang dinhi pa Siya sa yuta, makaplakan sa Lucas kapitulo 7. Usa ka Gentil nga kapitan sa kasundalohan nga Romanhon adunay ulipon nga iyang gimahal nga nagkasakit nga ikamatay (ber. 2). Ang kapitan, ingon nga siya usa ka Gentil nahibalo nga siya dili takus nga mohangyo sa Ginoo. Busa siya mipadala sa “mga anciano sa mga Judio” ngadto kaniya sa paghangyo nga unta adtuon ug ayohon niya ang iyang ulipon, (ber. 3). Ang mga Judio miadto kang Jesus ug mipadayag nga kini

nga Gentil usa ka tawo takus nga alagaran. Unsaon ba nga ang usa ka Gentil mahimong takus sa panalangin sa Ginoo? Ang bersikulo 5 nagahatag ug katarungan: *“Kay siya nahigugma sa atong nasud ug gibuhatan kita niya sa atong sinagoga.”* Ug unya miadto si Jesus uban kanila ug giayo ang ulipon (ber. 6-10). Sama sa babaye nga taga Canaan, ang Ginoo mialagad lamang sa usa ka Gentil sa diha nga kini moila sa pagkalabaw sa kahimtang sa Israel ug moangkon nga sila dili takus.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/42/42_Lk_07_03_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Lucas 7:3 lamang

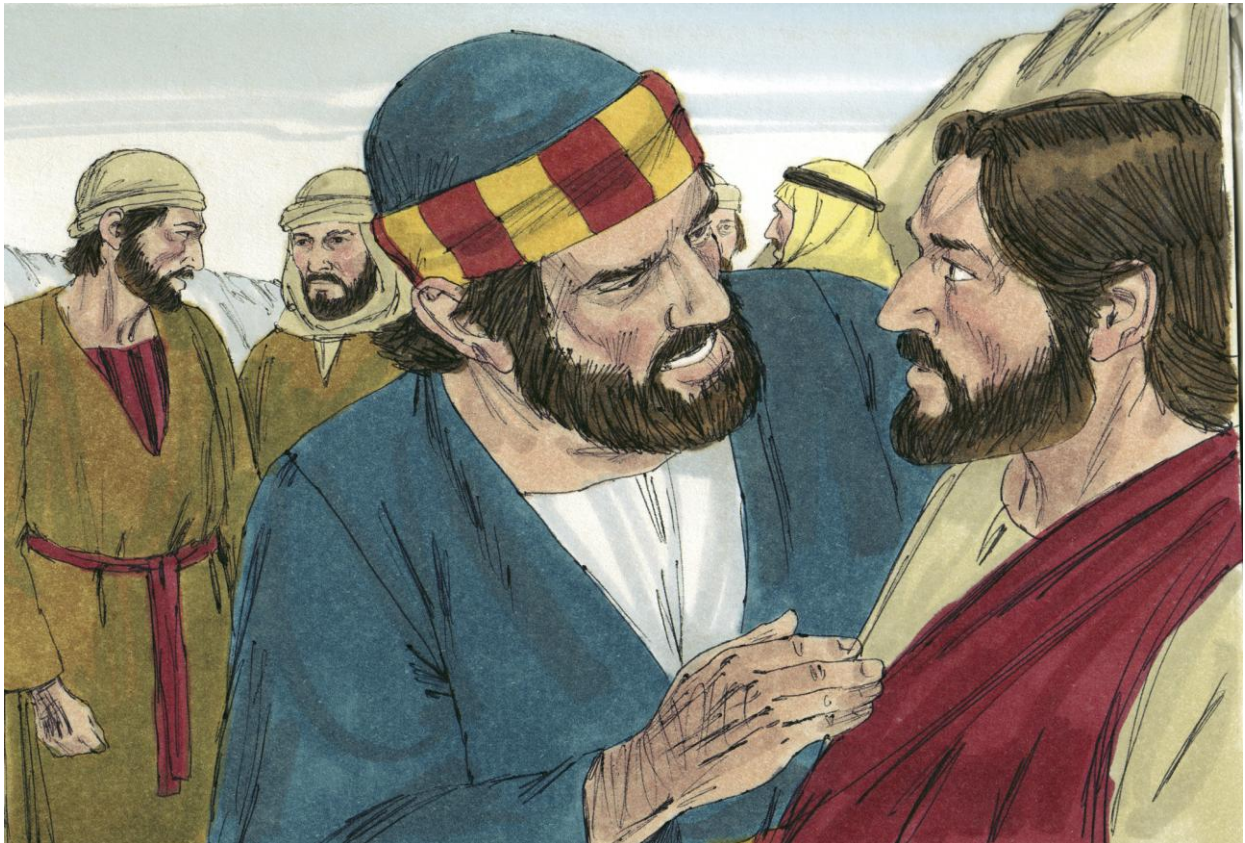
Ang ebidensya tin-aw ug daghang mga kamatuoran nga mapakita nga ang Judio ug Gentil dili gayud pareha ang kahimtang sa panan-aw sa Dios sa panahon nga si Jesu-Cristo nangalagad pa dinhi sa yuta. Si Pablo nagapamatuod niini: *“Kay sultihan ko kamo nga si Jesu-Cristo nahimong sulogoon ngadto sa mga may sirkunsisyon aron sa pagpakita sa pagkamatinuoron sa Dios, aron sa pagmatuod sa mga saad nga gihatag ngadto sa mga patriarca,”* (Roma 15:8). Si Jesu-Cristo gipadala lamang sa pag-alagad sa mga nangawalang karnero sa banay ni Israel (may sirkunsisyon - tinuli), dili ngadto sa mga Gentil. Ang kahibalo ug pagtoo niini mahinungdanon kaayo sa pag-angkon sa husto nga pagsabot sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan.

Ang Maayong Balita sa Gingharian

Unsa nga maayong balita ang giwali sa panahon nga gisulat ang mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan? Ang dose (12) ka apostoles nagawali ba ug pareho nga maayong balita sa atong ginawali karon?

Ato nang nahisgotan nga sumala sa Mateo 10, si Jesu-Cristo nagapili ug dose (12) ka apostoles ug gipadala sila aron sa pagwali (ber. 5-7). Sila ba nanglakaw ug nagwali sa kaluwasan pinaagi sa pagtoo sa kamatayon sa Ginoong Jesu-Cristo? *“Sukad niadtong panahona gisugdan ni Jesus ang pagpahayag ngadto sa Iyang mga tinun-an nga kinahanglan moadto Siya sa Jerusalem ug mag-antus sa daghang mga pagsakit nga pagahimoon Kaniya sa mga anciano ug sa mga sacerdote nga punoan ug mga escriba, ug pagapatyon Siya, ug sa ikatulo ka adlaw pagabanhawon Siya.”* (Mateo 16:21). Ang mga tinun-an gipadala aron sa pagwali sa kapitulo 10, apan ang Ginoo wala gayud mosulti kanila mahitungod sa Iyang umaabot nga kamatayon ug

pagkabanhaw hangtud sa pag-abot na sa kapitulo 16. Sila dili gayud makahimo sa pagwali sa kaluwasan pinaagi sa kamatayon sa kapitulo 10. Ug unsaon nila pagtubag human makadungog nga ang ilang magtutudlo mamatay diay? *“Ug gipinig Siya ni Pedro ug gisugdan Siya sa pagbadlong niya nga nagaingon, Palayo kana, Ginoo! Dili gayud kana mahitabo Kanimo,”* (ber. 22). Si Pedro nagatinguha sa pagpugong nga si Jesu-Cristo dili mamatay sa krus. Kon nahibalo pa si Pedro sa maayong balita nga atong ginawali karon, moduko siya ug mosimba sa Ginoo uban sa lalum nga pagkamapasalamaton nga mamatay Siya sa ibabaw sa krus. Unsa man karon ang giwali ni Pedro sa Mateo kapitulo 10?

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/40/40_Mt_16_08_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Mateo 16:22 lamang.

Atong tan-awon ang maayong balita sa sinulat ni Lucas mahitungod niining butanga. Dinhi adunay laing kasaysayan sa pagwali sa 12: *“Ug nanglakaw sila ug nangadto sa mga kabalangayan ug nagwali sa maayong balita ug nagpang-ayo sa mga masakiton bisan diin.”* (Lucas 9:6). Bantayi nga klaro nga kita gisuginlan nga sila nagawali sa maayong balita sa dihang sila nanglakaw sa kapitulo 9. Sa kapitulo 18, si Jesu-Cristo nagsulti sa iyang mga tinun-an nga Siya moadto sa Jerusalem, pagapatyon Siya ug sa ikatulo kaadllaw mabanhaw (ber. 31-33). Basaha pag-ayo kining mosunod nga bersikulo: *“Apan sila walay nasabtan niining mga butanga, kining sultiha nalilong kanila, ug wala nila matugkad ang iyang ipasabut,”* (ber. 34). Ang mga tinun-an nagawali sa maayong balita sa kapitulo 9, apan kadugayan sa dihang gisultihan sila mahitungod sa kamatayon ug pagkabanhaw, dili nila matugkad unsa ang gihisgotan sa Ginoo. Unsaon nila sa pagwali sa kaluwasan pinaagi sa kamatayon ni Cristo sa krus? Wala gayud silay kahibalo mahitungod niini, sa dihang gisultihan sila wala gayud sila makasabot. Unsa man kaha ang ilang giwali?

Kasagaran madunggan nato nga isulti sa mga tawo nga adunay usa lamang ka maayong balita diha sa Biblia. Atong nakat-onan nga dili kini tinuod. Dunay daghan nga maayong balita sa Biblia. Sa dihang miingon ang Dios kang Abraham, *“Ug diha kanimo pagapanalanginan ang tanang kabanayan sa yuta.”* Kini usa ka maayong balita

(Galacia 3:8). Apan dili kana ang maayong balita nga nagaluwas kanato karon. Ang Pinadayag kapitulo 14 nagahisgot ug panahon diin ang “maayong balita nga walay katapusan” igawali. Ang mensahi niining maayong balita mao nga ang “takna sa iyang paghukom miabot na,” (ber. 6-7). Dili kana ang mensahi sa maayong balita diin kita naluwas.

Sa panahon sa pagpangalagad ni Cristo dinhi sa kalibutan, ang iyang mga tinun-an gipadala aron sa pagwali sa “maayong balita sa gingharian sa Dios” (Marcos 1:14). Kini mao ang mensahi alang sa Israel aron sila magahinulsol tungod kay ang dugay na nga gisaad nga gingharian haduol na. Mao kini ang maayong balita nga kinahanglan toohan sa mga Judio, apan walay maluwas sa motoo niining maong maayong balita sa gingharian karon. Kana nga maayong balita wala gayud maghisgot sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Cristo, nga mao ang sentro sa atong maayong balita karon.

Sumada sa mga Pahayag sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan

Ang mga Kasulatan nga natun-an sa Pagtulon-an 19 ug 20 mohatag gayud unta kini sa daghang mga Cristohanon ug halawom nga pagpamalandong. Nakat-onan nato diha sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan nga:

1. Gikinahanglan nga ang katawhan sa Dios magakinabuhi ilalum sa kasugoan.
2. Ang paglaum sa mga tinun-an mao ang gingharian sa Dios nga moabot dinhi sa yuta.
3. Ang Israel dili na karon labaw sa ubang mga nasud. Wala nay kalainan sa mga Judio ug Gentil karon diha sa kahimtang nga espirituwal ug sa mga panalangin. (Roma 3:9; 10:12).
4. Kita magawali sa maayong balita sa grasya nga nagapahayag sa kamatayon ni Cristo alang sa atong mga sala ug sa iyang pagkabanhaw sa ikatulo kaadlaw. Ang maayong balita sa gingharian wala magahisgot sa mensahi sa kaluwasan alang kanato karong panahona.

Ang Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan maoy pagpadayon sa kasaysayan sa Daang Tugon sa “karaang panahon,” (time past) [Efeso 2:11]. Kini nagahatag ug dugang kasayuran mahitungod sa panahon gikan kang Moises ngadto kang Cristo (Kasugoan ug Grasya) [Roma 5:13-16]. Ang sentro mao gihapon ang “saad” nga gihatag ngadto kang Abraham, (Galacia 3:17). Ang mga magtotoo nailalum gihapon sa Kasugoan, (Galacia 3:17).

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 20 – Ang Maayong Balita Sa Ginghamarian (Parte 2)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang unang upat (4) ka mga libro sa Bag-ong Tugon mahimong masabtan bisan walay kahibalo sa Daang Tugon.
2. Sa Mateo 10, si Jesu-Cristo mipadala sa mga apostoles sa pagwali ngadto sa mga Gentil.
3. Ang babaye nga Gentil nawad-an sa paglaum human siya sultihi sa Ginoo nga Siya gipadala lamang ngadto mga nangawalang karnero sa banay ni Israel.
4. Sa dihang si Jesu-Cristo miingon, “kinahanglan ang mga anak mabusog una,” Siya nagasulti mahitungod sa nasud sa Israel.

Pili-pili

5. Sa panahon sa pagpangalagad ni Jesu-Cristo dinhi sa yuta:
  - a. Ang mga nasud nga Gentil gihatag ug pinasahi nga pagtagad sa Dios
  - b. Walay kalainan sa mga Judio ug mga Gentil
  - c. Siya wala gayud magapangalagad sa mga Gentil
  - d. Ang Israel mao ang pinili nga nasud sa Dios
6. Sa dihang gipadala ni Jesu-Cristo ang dose (12) ka apostoles sa pagwali didto sa Mateo 10:
  - a. Nagawali sila sa maayong balita sa grasya
  - b. Sila wala kahibalo mahitungod sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Cristo
  - c. Wala sila magtuman Kaniya
  - d. Sila nagawali sa kamatayon ni Jesu-Cristo alang sa mga sala sa tanang mga tawo
7. Asa man sa mga mosunod nga mga pahayag ang tinuod:
  - a. Adunay usa lamang ka maayong balita sa Biblia.
  - b. Ang maayong balita nga atong giwali karon makaplagaan sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan.
  - c. Adunay daghang mga maayong balita sa Biblia. Ang maayong balita sa ginghamarian lahi sa maayong balita nga atong ginawali karon.
  - d. Ang maayong balita sa ginghamarian dili ikawali hangtud si Jesu-Cristo namatay sa krus.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan nagatudlo sa mga tinun-an nga kinahanglan magkinabuhi sila ilalum sa _____.
9. Ang unang upat (4) ka mga libro sa Bag-ong Tugon, sama sa Daang Tugon, nagahisgot kini ug _____.
10. Ang Daang Tugon ug ang Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan nagatudlo nga ang _____ mao ang pinili nga nasud sa Dios.

Pagtulon-an 21 – Pakigpulong Sa Mga Apostoles Sa Israel (Parte 1)

Ang libro sa Buhat nagasunod sa mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan diha sa Bibila. Ang libro sa Buhat sumpay kini sa upat (4) ka mga libro sa ebangelyo (Mateo, Marcos, Lucas, Juan) diin kini nagahisgot sa mga nahitabo ug sa mga gibuhay sa mga apostoles. Unsay nahitabo sa Israel human si Jesu-Cristo nabanhaw ug mikayab ngadto sa langit? Unsa may gibuhay sa mga apostoles? Natuman ba sa mga apostoles ang sugo nga gihatag ni Cristo kanila? Dasigon ko ikaw sa pagbasa sa tibuok libro sa Buhat aron makaplagan nimo ang tubag ug sa uban pang mga pangutana nga miabot sa imong hunahuna. Apan niining atong pagtuon karon, atong tutokan ang mao gihapon nga pagtuon sa milabay nga mga pagtulon-an.

Kini ang mga pangutana nga atong tutokan: Ang nasud ba sa Israel nailalum gihapon sa kasugoan human si Cristo namatay ug nabanhaw gikan sa mga patay? Ang Israel ba mao gihapon ang nasud nga pinili sa Dios? Nagapadayon ba sila sa pagpaabot sa gingharian dinhi sa yuta? Unsa nga maayong balita ang ilang ginawali?

Ang Kasugoan

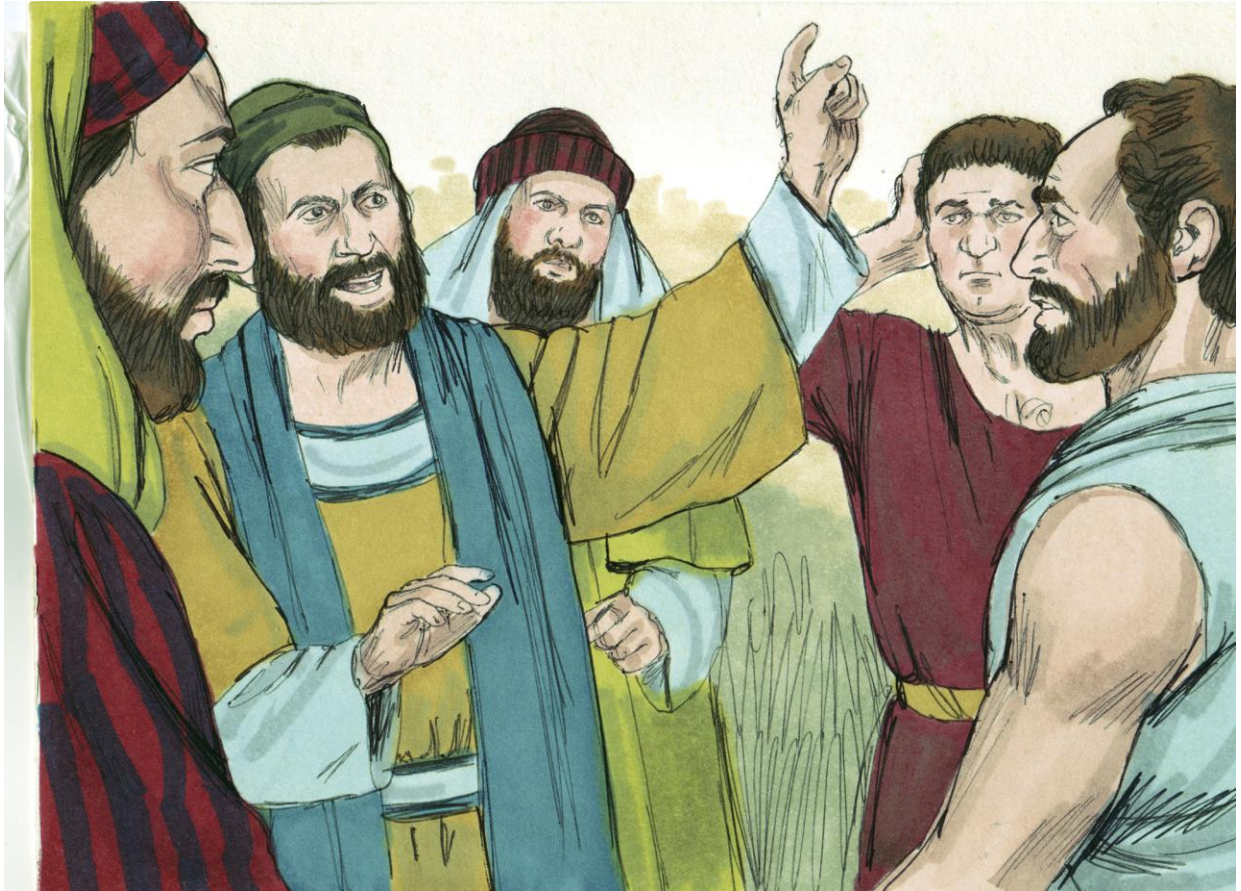
Atong nasayran nga ang Dios nagahatag sa Kasugoan ngadto sa nasud sa Israel didto sa Daang Tugon. Kini nagaapil sa mga buhat sa paghalad ug mga hayop, sirkunsisyon (pagtuli), pagbantay sa adlaw nga igpapahulay, ug paghimo sa mga piesta, ug uban pa. Ato usab nakita nga ang Israel nagapadayon sa pagkinabuhi sumala sa Kasugoan sa panahon sa pagsulat sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan. Sa diha nga nagasugod na ang libro sa Buhat, si Jesu-Cristo humana namatay sa krus ug nabanhaw na gikan sa mga patay. Sa kapitulo 1 sa Buhat Siya misaka na ngadto sa langit.

Ang nasud sa Israel nagakinabuhi pa ba gihapon ilalum sa Kasugoan human sa kamatayon, pagkabanhaw, ug pagsaka sa langit ni Cristo? O ang Israel ba misugod sa pagkinabuhi ilalum sa grasya ug dili na ilalum sa Kasugoan sumala sa gisulti sa Roma 6:14?

Daghang mga kasimbahanan ang nagatudlo nga ang mga tinun-an nagakinabuhi na ilalum sa grasya human si Cristo namatay. Apan atong tan-awon ang libro sa Buhat kon unsa ang gisulti mahitungod niini. Atong isentro ang atong mga hunahuna sa unang pito (7) ka kapitulo sa Buhat karon bisan usahay mohisgot kita sa mga kapitulo 8 hangtud sa 28. Una, kinahanglan atong bantayan nga dili nato makita sa unang pito (7) ka kapitulo sa Buhat nga nag-ingon nga ang Israel dili na ilalum sa Kasugoan. Sanglit sila nagkinabuhi man ilalum sa Kasugoan sa gatusan ka mga katuigan, maglaum gayud kita nga ang Biblia magatug-an gayud kanato kon adunay dagko nga kausaban sa Israel. Hinuon, wala gayud kitay makita nga timailhan nga ang Kasugoan gihiklin na o kini gipulihan na sa grasya.

Sa laing bahin, adunay daghang ebidensiya nga ang Israel nagakinabuhi gihapon ilalum sa Kasugoan. Atong mabasa sa Buhat nga sila “. . .*nanagpadayon sa paghiusa didto sa templo. . .*” ug sa Buhat 3:1 atong mabasa kini, “*Ug unya si Pedro ug si Juan nagkuyog sa pagsaka sa templo sa takna sa pag-ampo, nga mao ang ikatulong takna sa hapon.*” Atong makita nga ang mga apostoles wala magasugod sa pagtukod ug mga Cristohanong mga simbahan aron didto sila magasimba, apan nagapadayon sila sa pagsimba adlaw-adlaw didto sa templo sa Jeusalem.

Sa Buhat 15 atong mabasa nga adunay panagbangi mahitungod sa Kasugoan. Adunay nagatudlo, “*Gawas kon kasirkunsidahan (tulion) kamo sumala sa batasan ni Moises, dili kamo arang maluwas* (ber. 1). Si Pablo ug si Bernabe giakusahan nga sila nagapanudlo nga ang mga Gentil dili kinahanglan magakinabuhi ilalum sa Kasugoan ni Moises. “*Ug nanagtigum ang mga apostoles ug mga anciano aron sa pag-usisa niining mga butanga,*” (Buhat 15:6).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/44/44_Ac_15_01_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Buhat 15:1 lamang.

Niining hamubo nato nga pagtu-on, dili nato masulat ang tanang detalye sa Buhat 15, apan atong ipakita ang pipila ka mga importante nga mga kamatuoran:

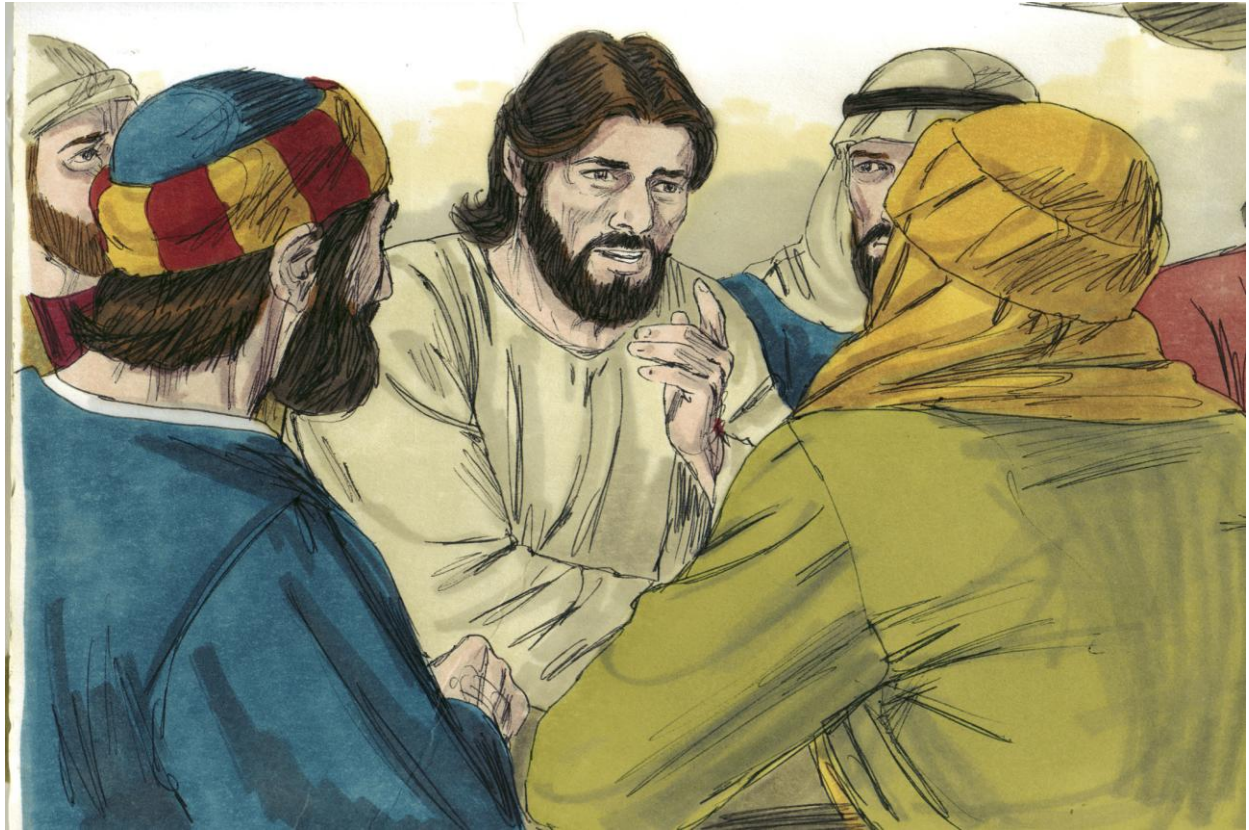
1. Sa Buhat 15, ang lantugi mahitungod sa mga Gentil kon kinahanglan ba sila magakinabuhi ilalum sa Kasugoan. Wala sila magahisgot kon ang mga Judio kinahanglan ba magakinabuhi ilalum sa Kasugoan. Ang tinuod, ang mga Judio kinahanglan gayud magatuman sa Kasugoan ug ang matag-usa nagakauyon niini.
2. Kon si Pedro ug ang ubang mga apostoles misugod na sa pagtudlo sa Buhat 2 nga *“kamo dili na ilalum sa kasugoan, apan ilalum sa grasya,”* wala gayud silay angay lantugian mahitungod niining mga butanga bisan sa ulahi na sa Buhat 15. Kon nga mga Judio nakadungog pa ni Pablo ug ni Bernabe nga nagawali makaingon gayud sila, *“Mao ra man diay gihapon kining mga butanga.”*

Si Pedro nagawali na sukad pa sa adlaw sa Pentecostes, (Buhat 2). Apan adunay dako nga panagkabingkil mahitungod niining butanga, (Buhat 15:1-7). Sa tinaw si Pedro ug ang ubang apostoles, wala pa gayud matudloi nga ang mga Gentil ilalum na sa grasya ug dili ilalum sila sa Kasugoan.

Bisan si Pablo sa dihang mibalik siya sa Jerusalem giingnan siya ni Santiago, *“Igsuon, nakita mo unsa ka hilabihan kadaghan sa mga Judio nga nanagpanoo, ug kini silang tanan mga masibuton gayud sa Kasugoan,”* (Buhat 21:20). Bantayi nga kini nagahisgot sa mga Judio nga *“nanagpanoo”* ug sila masibuton kaayo nga nagakinabuhi ilalum sa Kasugoan ni Moises. Kining libro sa Buhat nagatudlo sa tinaw kanato nga ang Israel nagakinabuhi pa gihapon ilalum sa Kasugoan sa panahon sa Buhat kapitulo 1 hangtud sa 7 (bisan pa human niining panahona).

Ang Ginharian sa Yuta

Ang mga balaan sa Daang Tugon ug ang mga tinun-an sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan, wala saari ug usa ka puloy-anan sa langit. Hinuon, sila gisaaran ug usa ka ginharian nga walay katapusan dinhi sa yuta. Sa unang pito (7) ka kapitulo sa Buhat, ang mga tinun-an ba gisaaran ug puloy-anan sa langit? O sila nagalantaw ba sa ginharian sa Dios nga moabot dinhi sa yuta? *“Ug unya sa nagakatigum sila, gipangutana Siya nila nga nanag-ingon, Ginoo, niini bang panahona karon igapahiuli Mo ang ginharian ngadto sa Israel?”* (Buhat 1:6). Dili kaduha-duhaan nga ang mga tinun-an nagalantaw gihapon sa ginharian dinhi sa yuta.

Tinubdanan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/44/44_Ac_01_02_RG.jpg - alang sa paghulagway sa Buhat 1:6 lamang.

Adunay pipila nga magatudlo nga ang mga tinun-an ignorante ug walay pagtoo sa diha nga sila nangutana sa Ginoo sa Buhat 1:6. Kini nga mga magtutudlo nagaingon nga ang mga tinun-an wala kasabot sa kausaban sa mga plano sa Dios. Matud nila, unta ang mga tinun-an magatinguha na sa pag-adto sa langit kay sa magapaabot sa ginharian dinhi sa yuta. Apan gibuksan na sa Ginoo ang salabutan sa mga tinun-an mahitungod sa Kasulatan sa wala pa sila mangutana sa Buhat 1:6 (Lucas 24:45).

Human sa pagkabanhaw, si Jesu-Cristo nagatudlo sa Iyang mga tinun-an mahitungod sa ginharian sa Dios sulod sa kwarenta (40) ka adlaw (Buhat 1:3). Ang mga tinun-an dili ignorante sa dihang nangutana sila, *“niini bang panahona karon igapahiuli mo ang ginharian ngadto sa Israel?”* Sila nakasabot sa pagabuhaton sa Dios, apan wala lang sila mahibalo kon anus-a kini buhaton sa Dios. Sila nakahibalo nga ang Dios misaad sa pagpadala sa Mesias aron molingkod sa trono ni David (Buhat 2:30). Palihug tan-awa usab ang Buhat 3:19-31. Imong makita nga ang mga tinun-an nagapaabot nga si Jesu-Cristo mobalik dinhi sa yuta. Wala sila magalaum nga dad-on sila sa langit. Ang saad mao nga si Cristo mobalik ug magapahiuli sa tanang mga butang dinhi sa yuta human ang tibuk Israel maghinulsol ug maluwas.

Busa atong nasayran nga sa panahon sa Buhat 1-7, ang mga tinun-an wala gayud saari nga sila moadto sa langit. Gisaaran sila ug dapit sa ginharian dinhi sa yuta sumala sa gisulti sa mga propeta sa Daang Tugon.

Israel – Pinili nga Nasud

Sa atong mga pagtuon, atong nakat-onan nga ang Dios nagpili sa Israel aron mahimong Iyang nasud ibabaw sa tanang kanasuran. Ang Israel nakabaton ug pinasahi nga kahimtang didto sa Daang Tugon ug kini nagapadayon sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan. Sa Buhat kapitulo 1 hangtud 7, ang Israel ba adunay pinasahi nga kahimtang ibabaw sa tanang kanasuran? O ang mga Gentil ba gihatagan ug pareha nga kahimtang sama sa mga Judio?

Sa atong pagtagad niining maong pangutana, atong pahinumduman ang magbabasa sa Buhat 1:6. Kini nagahisgot sa pagpahiuli sa gingharian ngadto sa Israel. Tin-aw nga ang mga tinun-an nagahunahuna nga ang Israel nagabaton gihapon sa pinasahi nga kahimtang. Sa pagbasa sa unang pito (7) ka kapitulo sa Buhat, ang mga apostoles husto sa ilang mga hunahuna mahitungod niini butanga. Si Pedro ug ang ubang mga apostoles napuno sa Espiritu Santo (Buhat 2:4) ug sa diha nga si Pedro nagawali, siya nagapakigsulti sa mga Judio nga nagapuyo sa Jerusalem (Buhat 2:5). Sumala sa atong nakat-onan sa libro sa Buhat, ang tanang mga tawo nga naminaw kang Pedro sa Buhat 2 mga Judio. Kon aduna may mga Gentil nga mitambong, si Pedro walay gisulti kanila bisan usa ka pulong.

Si Pedro misulti, *“Mga taga-Israel”* sa kapitulo 3 bersikulo 12. Miingon siya kanila, *“Kamo mao ang mga anak sa mga propeta ug sa pakigsaad nga gihimo sa Dios uban sa inyong mga ginikanan. . .”* (ber. 25). Dili mga Gentil, ang Israel ang gisultihan ingon nga mga anak sa mga propeta ug sa pakigsaad. Ug atong makita si Pedro nagapadayon sa pagpakigsulti sa Israel, dili mga Gentil. Si Pedro nagahisgot ni Jesu-Cristo sa kapitulo 5 nga nag-ingon, *“Ang Dios mao ang nagatuboy kaniya ngadto sa iyang too ingon nga Prinsipe ug Manluluwas aron ang Israel maghinulsol ug kahatagan sa kapasayloan sa mga sala”* (Buhat 5:31). Ang tanan nga nasulat sa Buhat 1-7 magadala kanato sa pag-ila nga ang mga Judio ug mga Gentil dili managsama sa kahimtang sa panan-aw sa Dios niadtong panahona. Ang Israel anaa gihapon sa pinasahi nga kahimtang. (Sa sunod nato nga pagtulon-an, mopadayon kita sa paghisgot sa libro sa Buhat).

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 21 – Pakigpulong Sa Mga Apostoles Sa Israel (Parte 1)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang libro sa Buhat nahimutang human sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan diha sa Biblia ug kini nagasulti unsay nahitabo human sa mga panghitabo sa maong mga libro.
2. Ang tanang kasimbahanan karon nagatudlo nga ang mga tinun-an nagapadayon sa pagkinabuhi ilalum sa Kasugoan human sa Cristo namatay ug nabanhaw.
3. Kon atong basahon ang Buhat 15, atong makaplagaan nga ang tanan nagauyon nga ang tanang magtotoo magakinabuhi sa grasya ug dili ilalum sa Kasugoan.
4. Ang tanang mga magtotoo sa tibuok Biblia gisaaran ug puloy-anan sa langit.

Pili-pili

5. Sa Buhat 3:19-21, atong nahibaw-an nga ang mga tinun-an gitudloan nga:
  - a. Si Jesu-Cristo mobalik sa yuta ug magtukod sa Iyang gingharian diin ipasig-uli ang tanang mga butang.
  - b. Sila pagadad-on ngadto sa langit.
  - c. Sila dili na kinahanglan magahalad ug hayop.
  - d. Ang Israel dili na ang pinili nga nasud sa Dios.
6. Ang Buhat 1:6 nagapakita nga:
  - a. Ang mga tinun-an wala kahibalo kabubut-on sa Dios niadtong panahona.
  - b. Ang Iglesia, ang Lawas ni Cristo magasugod.
  - c. Ang tinun-an nagalantaw gihapon nga ang Dios magatukod sa Iyang gingharian sa Israel.
  - d. Ang mga tinun-an wala makasabot sa Biblia.
7. Ang Dios nagasugo sa Israel sa pagbantay sa Kasugoan:
  - a. Didto sa Daang Tugon
  - b. Kon sila makasala lamang batok Kaniya
  - c. Samtang si Cristo ania pa sa yuta (sila si Mateo, Marcos, Lucas, ug si Juan nagasulat mahitungod niini nga panahon)
  - d. Sa panahon sa Buhat 1-7

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Sa Buhat 1-7, Ang Israel nagapuyo gihapon ilalum sa _____.
9. Sa Buhat 21, si Santiago nagasulti kang Pablo nga ang tanang mga Judio nga magtotoo mga _____ sa kasugoan.
10. "Ginoo, niini bang panahona karon igapahiuli mo ang gingharian ngadto sa _____?"

Pagtulon-an 22 – Pakigpulong Sa Mga Apostoles Sa Israel (Parte 2)

Sa Pagtulon-an 21, atong nakat-onan nga sa Buhat 1 hangtud 7, ang Israel pinili gihapon nga nasud sa Dios, ug nagapuyo sila sa ilalum sa Kasugoan, ug nangandoy gihapon sila sa pag-abot sa gingharian sa yuta. Atong hatagan karon sa pagtagad ang pangutana kon unsa nga maayong balita ang giwali sa Buhat 1-7.

Ang Maayong Balita nga Giwali ni Pedro

Daghang mga kasimbahanan, mga seminaryo, mga eskwelahan sa Biblia nagatudlo nga ang Iglesia, ang Lawas ni Cristo nagasugod sa Buhat 2. Kini ilang giangkong nga dinhi ang unang pagwali sa maayong balita sa grasya. Si Pedro ba ug ang ubang mga apostoles nagawali sa maayong balita sa grasya sa Buhat 2? Kini nga pangutana atong tubagon pinaagi sa pagtan-aw sa giwali ni Pedro sa Buhat 2. Atong usisahon kini nga kapitulo sa pagsuta kon unsa ang giwali niya mahitungod sa kamatayon, pagkabanhaw, ug pagkayab ni Cristo.

Unsa man ang giwali ni Pedro mahitungod sa kamatayon ni Cristo? Kita karon nagawali sa krus ingon nga maayong balita – ang pinakamaayong balita nga gihatag sa tawo. [Tan-awa ang Pagtulon-an 7 aron sa pagbaliktan-aw sa maayong balita mahitungod sa krus]. Mao ba kini ang mensahi nga atong makita sa Buhat 2? “. . . gipanugyan tuman sa gimbut-an nga laraw ug sa nahibaloan nang daan sa Dios, kini siya inyong gilansang sa krus ug gipatay pinaagi sa mga kamot sa mga tawong malinapason,” (Buhat 2:23). “Busa, ang tibuok banay sa Israel kinahanglan masayud sa tininuod gayud nga sa Dios si Jesus gihimong Ginoo ug Cristo, ang Jesus nga inyong gilansang sa krus,” (Buhat 2:36).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/44/44_Ac_02_03_RG.jpg - alang sa paghulagway sa pagwali ni Pablo lamang.

Si Pedro wala gayud magtanyag ug kaluwasan pinaagi sa pagtoo sa kamatayon ni Cristo. Siya wala magwali sa krus ingon nga maayong balita. Hinuon, iyang gibasol ang Israel sa paglansang sa Ginoo. Iyang gipasidan-an sila sa resulta sa ilang gibuhat. Ang krus dili makalipay sa mga tawo nga naminaw sa Buhat 2, apan maoy hinungdan sa ilang kaulaw ug kahadlok.

Unsay giwali ni Pedro mahitungod sa pagkabanhaw ni Cristo? Kita karon magawali nga si Cristo gibanhaw alang sa atong pagmatarung, (Roma 4:25). Kana nga panghunahuna dili makita sa Buhat 2. *“Ug kay propeta man siya, ug nasayud nga ang Dios nakahimo kaniyag pinanumpaang nga saad nga usa sa iyang mga kaliwat palingkuron sa Dios diha sa iyang trono,”* (Buhat 2:31). Si Pedro nagawali nga si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay aron sa pagpalingkuron sa trono ni David. Kini nagahisgot gihapon sa parehong gingharian nga gisaad didto sa Daang Tugon.

Unsa man ang giwali ni Pedro mahitungod sa pagkayab sa langit ni Cristo? Niining atong panahon karon, kita magawali sa pagkayab ni Cristo ingon nga maayong balita – si Cristo gipalingkod didto sa toong kamot sa Amahan. Siya *“ibabaw sa tanang pamunoan ug pagbulot-an ug gahum ug kaginoohan,”* diha sa mga langitnong dapit (Efeso 1:20-22). Dako kaayo ang kalainan niini sa wali ni Pedro didto sa Buhat 2. *“Kay si David dili mao ang misaka sa langit, hinunoa siya gayud ang nag-ingon, “Ang Ginoo miingon sa akong Ginoo, lumingkod ka sa akong too, hangtud nga ang imong mga kaaway pagahimoon ko nang tumbanan sa imong mga tiil,”* (Buhat 2:34-35). Ang mensahi ni Pedro mao nga si Cristo magalingkod sa toong kamot sa Amahan hangtud sa panahon nga Iyang tumban ang Iyang mga kaaway. Sa diha nga nagahisgot si Pedro sa pagsaka ni Cristo, dili makalipay nga mensahi sama sa atong mensahi karon. Apan usa ka pasidaan sa umaabot nga paghukom. Ang kamatuoran mao nga dili nato makita ang maayong balita sa grasya sa Buhat 1-7. Kita magawali sa krus ingon nga maayong balita sa kaluwasan – si Cristo namatay alang sa atong mga sala. Sa Buhat 2 ang krus giwali ingon nga pasidaan sa paghukom – *“ang inyong gilansang sa krus uban sa mga kamot nga dautan ug nabuhi pag-usab ug mobalik siya aron sa paghukom sa Iyang mga kaaway.”*

Sumada sa Buhat 1-7

Sa Pagtulon-an 21 ug 22, atong nakat-onan ang mga mosunod nga mga kamatuoran sa Buhat 1 hangtud sa 7:

1. Ang mga katawhan sa Dios nagapadayon sa pagkinabuhi ilalum sa Kasugoan.
2. Ang paglaum sa mga tinun-an mao ang gingharian sa Dios nga moabot dinhi sa yuta.
3. Ang Israel mao ang pinili nga nasud sa Dios. Ang Dios nagapadayon sa pagpakigsulti sa Israel sa paagi nga wala Niya buhata sa ubang mga nasud.
4. Ang maayong balita nga giwali nila nagahisgot sa pagtukod sa gingharian dinhi sa yuta. Ang Israel gibasol sa paglansang sa Ginoo ug gipasidan-an sila sa umaabot nga paghukom.

Niining panahon sa dispensasyon sa grasya:

1. Dili kita ilalum sa Kasugoan, kondili ilalum sa grasya (Roma 6:14).
2. Kita gisaaran ug puloy-anan sa langit, dili usa ka dapit sa gingharian sa yuta (Efeso 2:6; Filipos 3:20).
3. Ang Israel dili na labaw sa ubang mga nasud karon. Wala nay kalainan sa Judio ug Gentil sa espirituhanong kahimtang ug panalangin (Roma 3:9; 10:12).
4. Kita magawali sa maayong balita sa grasya nga nagapahayag sa kamatayon ni Cristo ingon nga maayong balita.

Ang kapitulo 1 hangtud sa 7 sa libro sa Buhat sumpay kini nga kasaysayan sa Daang Tugon sa *“panahon nga milabay”* (Efeso 2:11). Kini nagahatag ug dugang nga kasayuran mahitungod sa panahon gikan kang Moises ngadto kang Cristo (Kasugoan ug Grasya). [Tan-awa ang Roma 5:13-16]. Ang gitutokan mao gihapon ang “saad” nga gihatag ngadto kang Abraham (Galacia 3:17). Ang mga tinun-an nagakinabuhi gihapon ilalum sa Kasugoan (Galacia 3:17).

Ang Gingharian Gitanyag

Sa dili pa kita mobiya sa Buhat, atong bantayan ang pipila ka mga importante nga panghitabo nga nasulat niining maong libro. Atong nakita sa milabay nga mga pagtulon-an nga ang Israel gisaaran ug gingharian didto sa Daang Tugon. Kining

gingharian gipahayag nga haduol na pinaagi ni Jesu-Cristo ug sa mga apostoles. Apan kini nga gingharian wala pa gayud gitanyag hangtud si Cristo namatay didto sa krus ingon nga lukat alang sa nasud Israel. Ang unang higayon nga ang Israel gitanyagan sa gingharian didto lang sa Buhat 1-7. Sa Buhat 3:19-21, si Pedro miwali nga nagaingon, *“Kamo nga mga taga Israel”* ug gisultihan nga kinahanglan sila maghinulsol (sa ilang sala sa paglansang sa Ginoo). Siya miingon nga si Jesu-Cristo mobalik sa yuta ug igapahiuli Niya ang tanang mga butang sumala sa gisaad sa mga propeta sa Daang Tugon. Ang entablado (stage) gipahiluna na alang sa Israel aron sa pagdawat sa iyang gingharian.

Apan ang libro sa Buhat nagasaysay ug subo nga istorya mahitungod sa Israel. Ang gingharian nga gitanyag sa Dios gisalikway nga maisugon sa Israel. Ang sangkuanan miabot sa Buhat 7:51-60 dihang ilang gibato si Esteban hangtud sa kamatayon. Ang Israel misupak sa Espiritu Santo. Sila sad-an pinaagi sa paglimbong ug pagpatay sa Anak sa Dios. Kini nga desisyon sa mga pangulo sa Israel usa ka buhat diin sila gipasidan-an na ni Cristo didto sa Mateo 12:31-32. Sa Buhat 7, ang Israel nakahimo sa sala nga dili na gayud mapasaylo – sila nakapasipala batok sa Espiritu Santo. (Ang mga tinun-an napuno sa Espiritu Santo sa Buhat 1-7, apan gisalikway sa Israel ang Espiritu Santo sa diha nga Siya nagasulti pinaagi sa mga tinun-an).

Sa diha nga si Esteban hapit na batoon, siya miingon, *“Tan-awa nakita ko ang mga langit nga naabli, ug ang Anak sa Tawo nga nagatindog sa too sa Dios,”* (Buhat 7:55-56). Ngano kaha nga si Cristo nagatindog? Atong nahibaloan nga Siya nagalingkod sa kapitulo 2 (ber. 34). Sa Daang Tugon, kon atong mabasa nga ang Ginoo nagatindog na, kana panahon na nga Siya magahukom na sa iyang mga kaaway. *“Tumindog ka, oh Jehova diha sa imong kasuko, bumangon ka batok sa kapungot sa akong mga kabatok, ug magmata ka alang kanako, ikaw nga nagasugo sa paghukom,”* (Salmo 7:6).

Ang Dios nga Amahan nagapakigsulti sa Israel didto sa Daang Tugon pinaagi sa mga propeta. Apan ilang gipamatay ang mga propeta. Ang Anak sa Dios nagapakigsulti sa Israel sa dihang si Jesu-Cristo nagapangalagad dinhi sa yuta (sa Mateo, Marcos, Lucas, ug sa Juan). Ug gilansang sa mga taga Israel ang Anak sa Dios. Ang Dios Espiritu Santo nagapakigsulti sa Israel sa Buhat 1-7 sa diha nga ang mga tinun-an napuno sa Espiritu Santo. Apan ang Israel misupak sa gihapon ug nagapasipala sa Balaang Espiritu. Ang Israel nakahimo sa sala nga dili na mapasaylo. Ang nasud sa Israel hinog na alang sa paghukom niining higayona. [Sa sunod nato nga pagtulon-an, atong sayron kon unsa ang nahitabo sa Israel human sa Buhat 7].

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 22 – Pakigpulong Sa Mga Apostoles Sa Israel (Parte 2)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Sa Buhat 1-7, ang tanang mga nasud adunay pareha nga kahimtang sa atubangan sa Dios.
2. Kita karon magawali sa krus ingon nga maayong balita sa kaluwasan.
3. Ang mga magtotoo niining panahon sa grasya kinahanglan moila nga ang pagsaka ni Cristo usa ka pasidaan sa paghukom.
4. Ang Dios nagahiklin sa Kasugoan sa dihang namatay si Cristo sa krus.

Pili-pili

5. Ang kapitulo 1 hangtud 7 sa libro sa Buhat mao kini ang:
  - a. Kasaysayan sa pagsugod sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo
  - b. Sumpay kini sa” karaang panahon”
  - c. Sinugdanan sa dispensasyon sa grasya
  - d. Hulagway sa pagpangalagad ni Cristo dinhi sa yuta
6. Ang libro sa Buhat nagahisgot mahitungod sa:
  - a. Pagdawat sa Israel sa gingharian sa Dios.
  - b. Paghinulsol ug pagkakabig sa Israel
  - c. Pagkamapaubsanon ug gugma sa Israel sa mga Pulong sa Dios
  - d. Pagsalikway sa Israel sa gingharian sa Dios
7. Didto sa Daang Tugon:
  - a. Ang Dios Amahan nagapakigsulti sa Israel pinaagi sa mga propeta
  - b. Ang Dios Anak nagapakigsulti sa Israel pinaagi sa yutan-ong pagpangalagad ni Cristo
  - c. Ang Dios Espiritu Santo nagapakigsulti sa Israel pinaagi sa mga tinun-an nga puno sa Espiritu Santo.
  - d. Ang mga propeta nagapahibalo nga ang gingharian haduol na

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Daghang mga kasimbahanan karon, mga seminaryo, ug mga eskwelahan sa Biblia nga nangasayop sa pagtudlo nga ang Iglesia, ang Lawas ni Cristo nagasugod sa_____.
9. Sa Buhat 2, si Pedro miingon nga si Cristo gibanhaw gikan sa mga patay aron molingkod sa trono ni _____.
10. Ang maayong balita sa _____ dili makaplagnan sa Buhat 1-7.

Pagtulon-an 23 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 1)

Sa pagtapos nato sa Pagtolun-an 22, atong nakita nga ang Israel nakahimo ug sala nga dili na mapasaylo sa Buhat 7. Ang mga Gentil nagarebelde na batok sa Dios didto pa sa Genesis 11. Ang panahon karon hinog na alang sa paghukom. Apan kita karon ania pa gihapon bisan gatusan na ka mga katuigan ang nanglabay ug ang paghukom sa Dios wala Niya ipakanaug sa yuta. Unsa man ang nahitabo human sa Buhat 7? Ngano man nga ang Dios wala man mobubo sa Iyang kapungot dinhi sa yuta human sa gatusan ka mga katuigan ang milabay? Ang tubag niana nga mga pangutana makaplagan nato sa mga sinulat ni Pablo.

Ang Bag-ong Dispensasyon

Karon magatuon kita ug daghang mga bahin sa mga sinulat ni Pablo. Apan sa dili pa kita mopadayon, ato una nga tubagon kadali, ang mga pangutana sa ibabaw. Angay na unta nga ibubo sa Dios ang Iyang kapungot human si Esteban gipatay pinaagi sa pagbato sa Buhat 7, apan ang Dios mipadayag ug usa ka bag-o nga dispensasyon – ang dispensasyon sa grasya. Ilalum sa daan nga dispensasyon, ang Dios gayud magdumala sa yuta diha sa Iyang pungot. [Iya gihapon kini nga buhaton sa umalabot].

Apan sa bag-o nga dispensasyon ang Dios mibubo sa Iyang madagayaong grasya. Ang Dios mipadayag sa Iyang bag-o nga mensahi (ang tinago) ngadto kang Pablo, ang apostol sa mga Gentil. Kita karon nagakinabuhi niining panahon sa dispensasyon sa grasya; kini milungtad na ug duolan sa duha kalibo ka tuig.

Kining Presente nga Dispensasyon Dako ug Kalainan sa Nangaging mga Dispensasyon

Karaang Panahon (Time Past)

- Kasugoan
- Gingharian sa yuta gisaad
- Ang pinili nga nasud mao ang Israel
- Ang maayong balita sa gingharian

Karong Panahona (Now)

- Grasya
- Ang mga luwas moadto sa langit
- Wala nay nasud nga pinalabi
- Ang maayong balita sa grasya

Atong suportahan kana nga mga kamatuoran pinaagi sa pagtagad sa daghang mga bersikulo gikan sa mga sinulat ni Pablo.

Si Pablo ug ang Mga Gentil

Sa Roma 11:13, si Pablo nagasulat, *“Karon magasulti ako kaninyong mga Gentil. Tungod kay apostol man ako sa mga Gentil, magapasidungog ako sa akong pag-alagad.”* Kini usa ka mahinungdanon kaayo nga pahayag ni Pablo. Walay si bisan kinsa diha sa Biblia ang makaangkon nga siya apostol sa mga Gentil. Si Pablo gihatagan ug usa ka pinasahi nga mensahi mahitungod sa mga Gentil.

Atong nakat-onan sa Pagtolun-an 20 nga si Jesu-Cristo gipadala ngadto lamang sa mga nangawalang karnero sa banay ni Israel,” (Mateo 15:24). Si Jesu-Cristo mianhi ingon nga sulogoon sa mga “may sirkunsisyon (Judio),” (Roma 15:8). Si Pablo, sa laing bahin, misulat, *“sa Iyang paghimo kanako nga sulogoon ni Cristo Jesus ngadto sa mga Gentil.”* Kon ang pulong sa Dios nagaingon nga padakuon nato ang bulohaton ni Pablo, dili gayud nato kini pagamayon. Kinahanglan nga hatagan gayud nato kini ug gibug-aton ug pinasahi nga pagtagad.

Ang Tinago

Dili gayud masabtan ang Biblia kon walay husto nga pagsabot sa “tinago.” Ang pulong “tinago” diha sa Biblia wala kini magpasabot ug katingalahan o talagsaon. Ang tinago usa kini ka mensahi nga gitagoan sa milabay nga panahon, apan karon gipadayag na. Susiha ang musunod nga bersikulo ug bantayi ang kahulogan sa pulong “tinago.” *“Ngadto kaniya nga arang makapalig-on kaninyo, sumala sa Maayong Balita nga akong gimantala ug sa pagwali mahitungod kang Jesu-Cristo, sumala sa pagpadayag sa tinagoan nga gitipigan sa hilum sulod sa tag-as nga mga katuigan,”* (Roma 16:25).

Walay bisan usa o bisan kinsa didto Daang Tugon nga nasayud niini nga tinago, ni ang mga apostoles sa panahon sa pagpangalagad ni Cristo dinhi sa yuta. Walay bisan usa nga nasayud sa tinago hangtud nga kini gipadayag ngadto kang Pablo. Kini “gitipigan sukad pa sa pagsugod sa kapanahonan.”

Si Pablo kanunay nagahisgot niining maong tinago. *“Sa tinago nga nalilong sulod sa mga katuigan ug mga kaliwatan apan karon gipadayag na ngadto sa iyang mga balaan,”* (Colosas 1:24-27). Ang Dios wala dihadhiha mohimo ug bag-o nga plano human sa nahitabo sa Buhat 7. Ang Dios nagasaad na ug kinabuhing dayon sa mga Gentil wala pa magsugod ang kapanahonan, (Tito 1:2). Kini nga saad gihimo sa Dios diha sa Iyang kaugalingon, sanglit wala pamay tawo nga nagalungtad sa wala pa magsugod ang kapanahonan, gawas sa Amahan, sa Anak, ug sa Espiritu Santo. Kini gitagoan sa Dos, *“Ug sa gitagal nga panahon gikapadayag diha sa iyang pulong pinaagi sa pagwali nga gipiyal kanako sumala sa sugo sa Dios nga atong Manluluwas,”* (Tito 1:3). Bisin kini nahimo na nga plano sa wala pa ang kapanahonan, ang dispensasyon sa grasya wala gipadayag hangtud sa gitagal nga panahon. Unya ang Dios mitugyan niini nga mensahi kang Pablo. Ato na karon nga pagatun-an ang sulod sa “tinago,”

Tinubdan:https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/55/55_2Ti_04_01_RG.jpg - alang sa paghulagway ni Pablo sa iyang pagsulat lamang.

Ang Paglapas sa Israel

Ang Roma 11:11 nagatug-an kanato nga ang Israel nakalapas ug *“tungod sa ilang paglapas ang kaluwasan nahiadto sa mga Gentil.”* Ang paglapas sa Israel nahimong bahandi alang sa kalibutan,” (Roma 11:12). Ang *“pagsalikway”* sa Israel misangpot sa *“pagkapinasig-uli sa kalibutan,”* (Roma 11:15). Ang pagtulon-an sa Daang

Tugon mao nga ang kaluwasan mahiadto sa mga Gentil pinaagi sa pagbangon sa Israel (Isaias 60:1-3). Apan sa Roma 11, si Pablo nagatudlo nga ang kaluwasan mahiadto sa mga Gentil pinaagi sa paglapas sa Israel. Kini usa ka bag-o nga butang. Kini usa ka bahin sa tinago (Roma 11:25).

Ngano nga Tinago?

Ngano nga ang Dios nagatipig man ug mensahi nga tinago sukad sa pagsugod sa kapanahonan, ug wala kini ipadayag ngadto kang bisan kinsa sa wala si Pablo? Mao kini ang gitin-aw ni Pablo didto sa 1Corinto 2. *“Apan ang among panagsultihan mao ang tinagoan ug sinalipdan nga kaalam sa Dios, nga sa wala pa ang kapanahonan gitagana sa Dios alang sa atong kahimayaan. Walay bisan usa sa mga punoan niining kapanahonan karon nga nakasabot niini; kay kong nakasabot pa, ang Ginoo sa kahimayaan dili unta nila ilansang sa krus,”* (1Corinto 2:7-8). Si satanas mao ang “magbubuot sa kagamhanan sa kahanginan” (Efeso 2:2). Sa dihang gilansang si Jesu-Cristo sa krus ug namatay, si satanas ug ang uban pang “mga magbubuot niining kalibutan” nagahunahuna nga sila nakadaug na batok kang Cristo. Wala sila mahibalo nga ang kamatayon diay ni Cristo kompleto nga bayad sa silot sa sala alang sa tanang mga tawo ug magaabli sa dalan sa kaluwasan pinaagi sa grasya alang sa tanang tawo. Kong nahibalo pa si satanas sa kaluwasan nga gidala sa krus, magapaningkamot gayud siya nga dili mahitabo ang paglansang. Apan si satanas wala gayud mahibalo niining butanga. Wala siya mahibalo mahitungod niini gikan sa mga propeta sa Daang Tugon, sa dose (12) ka apostoles, o gikan kang bisan kinsa. Kining maong kahibalo gitipigan, tungod kay kini tinago wala pa gipadayag sa Dios. Si satanas nahulog sa lit-ag nga gihimo pinaagi sa kaalam sa Dios. Sa kaulahian na lamang, sa dihang gipadayag sa Dios ang tinago ngadto kang Pablo, nga si satanas nakaamgo nga ang krus diay dili kadaugan alang kaniya, apan mao ang pinakadako nga kapildihan sa kasaysayan.

Adunay daghang mga denominasyon, mga sekta, ug mga kulto sa Cristohanong katilingban. Silang tanan moangkon nga nagawali sila mahitungod kang Jesu-Cristo. Apan aduna silay daghang nagkalahilahi nga mensahi mahitungod sa Ginoo. Dili igo nga yano lang nga igawali si Jesu-Cristo.

Kinahanglan kita magawali kang Jesu-Cristo “sumala sa pagpadayag sa tinago” (Roma 16:25). Si Jesu-Cristo wala na sa kahimtang sa pagkaubos sama sa dinhi pa Siya sa yuta. Karon dili na Siya kapuyon o gutomon, wala nay magaluwa Kaniya, mosagpa, ug mobutang ug korona nga tunok sa Iyang ulo, o magalansang Kaniya. Siya mao na karon ang nabanhaw ug mikayab nga Ginoo, *“ibabaw sa tanang pamunoan ug pagbulot-an ug gahum ug kaginoohan, ibabaw sa tanang ngalan nga gihingalan, dili lamang niining kapanahonan karon kondili usab niadtong umalabot,”* (Efeso 1:21). Karon, Siya ang ulo sa Iglesia, nga mao ang Lawas ni Cristo. Kining tanan atong nakat-onan diha sa tinago.

[Sa sunod nga duha (2) ka Pagtolun-an, atong tun-an ang duha (2) ka mahinungdanon nga bersikulo mahitungod kang Pablo ug sa tinago.]

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 23 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 1)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang Israel nakahimo sa sala nga dili mapasaylo sa diha nga ang mga Judio nagalansang ni Cristo.
2. Dunay gamay nga kalainan tali sa dispensasyon karon ug sa milabay nga mga dispensasyon.
3. Dili gayud ikaw makasabot sa Biblia gawas kon aduna kay kahibalo sa tinago nga gipadayag ngadto kang Pablo.
4. Ang Dios nagapalabi sa Israel ibabaw sa tanang kanasuran karon.

Pili-pili

5. Atong mailhan ang usa ka Iglesia nga nagatudlo sa kamatuoran kon:
  - a. Sila miangkon nga Cristiyano.
  - b. Sila nagatudlo mahitungod kang Jesu-Cristo.
  - c. Sila nagawali kang Jesu-Cristo sumala sa tinago.
  - d. Sila nagatudlo nga si Jesu-Cristo mao ang Ginoo.
6. Human batoa sa Israel si Esteban sa Buhat 7:
  - a. Ang Dios mipadayag sa dispensasyon sa grasya.
  - b. Ang Dios mibubo sa Iyang kapungot sa yuta.
  - c. Ang Dios mitukod sa Iyang gingharian dinhi sa yuta.
  - d. Ilang gilansang ang Ginoo.
7. Sa Roma 11:13, si Pablo nagaingon:
  - a. Nga siya ang apostol sa Israel
  - b. Nga siya ang apostol sa mga Gentil
  - c. Ang Iyang bulohaton sa pagkaapostol dili importante
  - d. Nga si Pedro ang apostol sa mga Gentil

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang _____ gitipigan hangtud nga kini gipadayag kang Pablo.
9. “. . . kon nahibalo pa sila niini dili unta nila _____ ang Ginoo sa kahimayaan.
10. Ang mga _____ nagrebelde na batok sa Dios sa Genesis 11.

Pagtulon-an 24 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 2)

Niining pagtolun-an nato karon, atong itingob ang atong pagtagad sa Efeso 3:1-11. Atong pagatun-an kini nga detalyado sanglit mahinungdanon kaayo kini nga bahin sa Kasulatan mahitungod sa dispensasyon sa grasya.

Palihug basaha pag-ayo ang Efeso 3:1-11. Atong hatagan ug pinasahi nga pagtagad ang mga mosunod:

Bersikulo 2

“Kon ugaling nakabati man kamo mahitungod sa laraw sa grasya sa Dios nga gipiyal kanako alang kaninyo.” Ang panahon diin kita nagakinabuhi karon gitawag nga laraw (dispensasyon) sa grasya sa Dios. Bantayi nga ang dispensasyon sa grasya gihatag ngadto kang Pablo. Wala kini magsugod sa dihang natawo si Cristo, o human sa kamatayon ni Cristo, o didto sa Buhat 2. Walay nasayud niining dispensasyon sa grasya hangtud nga kini gipadayag sa Dios kang Pablo. Si Pablo nagagamit sa pulong *“akong maayong balita”* sa paghisgot niya sa maayong balita nga gitipigan sa tag-as nga mga katuigan hangtud nga gipadayag kini ngadto kaniya (Roma 16:25). Adunay mga kasimbahanan nga giila nga nagapanudlo mahitungod sa dispensasyon. Daghang mga Cristohanon ang wala kahibalo nga ang pulong dispensasyon gigamit diha sa Biblia. Unsa man ang kahulogan niining maong pulong? Ang gigikanan niini nga pulong mao ang “dispense” nga nagakahulogan ug “to deal out or distribute” = pag-apod-apod” ug “to administer” = pagdumala.” Ang dispensasyon nagakahulogan ug pagpang-apodapod, o pagdumala. Sa “karaang panahon” ang Dios nagapanghatag o “nagadumala” sa kasugoan ngadto sa nasud Israel. Niining atong panahon karon, ang Dios nagapanghatag o “nagapang-apod-apod” sa grasya sa tanang mga nasud. Ang Dios nagamando uban sa pagdumala pinaagi sa Kasugoan sa “karaang panahon.” Ang Dios karon nagamando uban sa pagdumala pinaagi sa grasya. Mao kini ang kahulogan sa termino nga “dispensasyon” sa grasya sa Dios. Usa ka kahibulongan nga pribilhiyo sa pagkinabuhi niining dispensasyon sa grasya.

Bersikulo 3

“Nga ingon sa ako nang gikadakilit pagsulat, ang tinago gikapahibalo kanako pinaagi sa pinadayag.” Sa bersikulo 3, si Pablo nagaingon, “ang tinago” gikapahibalo kanako pinaagi sa pinadayag gikan sa Dios. Ang dispensasyon sa grasya mahimo usab nga tawagon nga “tinago.” (Tan-awa ang Colosas 125-26). Makasusubo nga daghang mga Cristohanon wala gayoy ideya kon unsa ang “tinago,” bisan pa sila nagakinabuhi sa panahon nga gitawag ug “tinago.” Dili ikatingala kon daghan ang nagakalibog mahitungod sa kabubut-on sa Dios sa ilang mga kinabuhi. Ang bersikulo 5 nagapahayag nga ang tinago nga *“nalilong sa mga katuigan ug mga kaliwatan”* apan karon gipadayag na. Kini gihatagan ug gibug-aton sa makadaghang higayon ni Pablo ug kini mahinungdanon sa husto nga pagsabot sa Pulong sa Dios. (Roma 16:25; Colosas 1:25-26).

Dunay pipila nga nagagamit sa Efeso 3:5 sa pagsulay sa pagsupak nga ang tinago unang gipahibalo ngadto kang Pablo. Sila nagaingon nga ang Dios nagapadayag usab niini kang Pedro, Santiago, Juan, ug sa ubang mga apostoles tungod kay kini nga bersikulo nagaingon man, *“sa ingon nga pagpadayag niini karon ngadto sa iyang mga balaang apostoles ug mga propeta pinaagi sa Espiritu.”* Apan bantayi ang mga mosunod:

- a. Si Pablo midawat sa “tinago’ pinaagi sa personal nga pagpadayag ni Jesu-Cristo (Galacia 1:12; Efeso 3:3). Ang Biblia wala magaingon ang adunay lain gawas kang Pablo, nga nakahibalo sa tinago niini nga paagiha. Kini maoy nakapahimo ni Pablo nga talagsaon.

- b. Ang Colosas 1:23-27 nagaingon nga ang tinago “*karon gipadayag na ngadto sa iyang mga balaan.*” Ang pulong “balaan” wala lamang kini magahisgot sa mga apostoles. Apan giunsa sa mga balaan ang pagpakahibalo sa tinago? Ang mga bersikulo nagapakita sa tin-aw nga ang ilang kahibalo miabot pinaagi sa pagpanudlo ni Pablo.
- c. Sa atong sunod nga pagtolun-an, atong pagatun-an ang unang duha (2) ka kapitulo sa Galacia. Sa maong mga kapitulo atong makita nga si Pedro, si Santiago, ug si Juan nakasabot sa tinago sa dihang si Pablo misulti kanila mahitungod sa pinadayag nga iyang nadawat. Sa wala pa sila magkita, ang dose (12) ka apostoles walay kahibalo sa tinago.
- d. Ang Efeso 3:5 wala lamang magahisgot ug mga apostoles, apan nagahisgot usab ug “mga propeta.” Ang mga propeta sa Daang Tugon dugay na nga nangamatay sa wala pa ang tinago gipadayag ngadto kang Pablo. Kong moingon kita nga kining mga propeta nakahibalo sa tinago, atong gihimo nga walay kahulogan ang pahayag sama niini: “*ang tinago nga gitipigan sa hilum sulod sa tag-as nga mga katuigan*” (Roma 16:25) ug “*ang tinago nga nalilong sulod sa mga katuigan ug mga kaliwatan*” (Colosas 1:26). Ang usa ka butang dili mahimo nga gitipigan sa hilum kon kini ginapadayag ug ginabutyag. Ang mga propeta sa Efeso 3:5, dili ang mga propeta sa Daang Tugon.
- e. Ang mga “apostoles” ug mga “propeta” sa Efeso 3:5 dili ang mga propeta sa Daang Tugon ug dili usab ang dose (12) ka apostoles. Ang Efeso 4:11 nagatug-an kanato nga ang Dios naghatag ug mga apostoles ug mga propeta sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo. Apan kanus-a ba ang Dios nagahatag ug mga apostoles ug mga propeta? Ang mga bersikulo nagatudlo sa tin-aw nga kining mga apostoles ug mga propeta gihatag human si Cristo misaka sa langit (Efeso 4:8-11). Apan ang mga propeta sa Daang Tugon gipili sa wala pa matawo si Cristo. Si Cristo nagpili sa dose (12) ka apostoles samtang dinhi pa Siya sa yuta (sa wala pa Siya gilansang). Ang mga apostoles ug mga propeta sa Efeso, mga pinasahi (special) nga grupo sa mga apostoles ug mga propeta nga gihatag ngadto sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo. Sila maoy gigamit sa Dios sa pagpahimutang sa patukoranan sa Iglesia (Efeso 2:20).
- f. Sa unsa nga paagi kining pinasahi (special) nga mga apostoles ug mga propeta nakaangkon ug kahibalo sa tinago? Ang Efeso 3:5 nagaingon nga kini gipadayag ngadto kanila “*pinaagi sa Espiritu.*” Adunay duha (2) ka posible nga mga katarungan niining maong pahayag. Una, kita nasayud nga ang Espiritu Santo nakighinabi kang Pablo pinaagi sa iyang pagwali ug pagsulat. Busa, sa diha nga ang uban nakasabot sa tinago pinaagi sa mga sulat ug pagwali ni Pablo, makaingon kita nga sila nakaangkon niini nga kahibalo “*pinaagi sa Espiritu.*” Ikaduha, posible nga sa human si Jesu-Cristo nakapadayag sa tinago ngadto kang Pablo pinaagi sa nawong sa nawong nga pagpadayag, ang Espiritu Santo mihatag sa mga apostoles ug mga propeta sa gasa sa kahibalo aron masabtan ang tinago. (1Corinto 12:8).
- g. Kita makaingon gayud nga si Pablo lamang ang unang nakadawat sa tinago pinaagi sa nawong ug nawong nga pagpadayag gikan kang Jesu-Cristo. Sanglit si Pablo lamang ang tawo nga aduna niining kahibalo. Human niini ang uban nakaangkon sa maong kahibalo, apan si Pablo lamang ang nagahupot sa pinasahi nga posisyon sa pagkaapostol nga gipili sa Dios aron sa pagpahibalo sa tinago pinaagi sa iyang mga sinulat.

Adunay pipila nga mogamit sa Efeso 3:5 sa laing nga paagi sa pagsulay sa pagsupak sa unsay gitudlo sa Biblia mahitungod sa tinago. Kini nga bersikulo nagaingon nga ang tinago wala gipahibalo sa milabay nga panahon “*sama sa pagpadayag niini karon.*” Adunay pipila nga nagatudlo nga ang tinago gipadayag apan gamay lamang nga bahin niini sa milabay nga panahon, apan karon gipadayag na sa

hingpit. Sa laing pagkasulti, ang tinago wala sa hingpit napadayag sa milabay nga panahon, *“sama sa pagpadayag niini sa karon.”* Apan ang Roma 16:25 ug Colosas 1:25-26 nagapahayag sa tin-aw nga ang tinago wala napadayag (bisan gamay nga bahin lang) hangtud nga kini gipadayag ngadto kang Pablo. Ang kahulogan sa Efeso 3:5 mao nga ang tinago wala gayud gipadayag sa milabay nga panahon apan gipahibalo na kini karon.

Bersikulo 8

“Ako, bisan iwit sa tanang mga balaan, gihatagan sa maong grasya aron igawali ko ngadto sa mga Gentil ang dili matugkad nga mga bahandi ni Cristo,” Atong tutokan ang mga pulong nga, *“dili matugkad nga mga bahandi ni Cristo.”* Ang pulong “dili matugkad” kasagaran hubaron sa kahulogan nga ang mga bahandi ni Cristo kahibulongan ug dili nato masabtan. Tinuod usab kana nga ang mga bahanhi ni Cristo talagsaon sa ilang kaanindot. Apan dili kana mao ang tinuod nga kahulogan sa “dili matugkad” niining maong bersikulo. Ang pulong “dili matugkad” nagakahulogan ug “dili masusi.” Ang mga bahandi ni Cristo nga gipadayag sa tinago dili makaplakan sa Daang Tugon. Kini nga bersikulo nagapalig-on nga ang tinago wala mahibaloi hangtud nga kini gipadayag ngadto kang Pablo.

Bersikulo 9

“Ug sa pagpahayag ngadto sa tanang mga tawo kon unsa ang laraw sa tinago nga sulod sa mga katuigan gililong sa Dios nga mao ang nagbuhat sa tanang butang pinaagi kang Jesu-Cristo.” Ang mga magtotoo karon wala tawaga aron magakahiusa basi sa grupo sa relihiyon o usa ka doktrina. Ang atong panaghiusa ibasi gayud sa gipadayag nga tinago. Makasusubo nga daghang mga Cristohanon karon nga wala gayud makahibalo unsa ang atong giistoryahan sa diha nga kita magahisgot sa “tinago.” Tungod niini, ato silang tawagon ngadto sa “panaghiusa diha sa tinago.” Bantayi kini nga mahatagan unta ug gibug-aton ang tinago nga wala mahibaloi sa milabay nga panahon. Wala kini gitipigan sa Daang Tugon, kondili kini “gitipigan diha sa Dios.”

Ang Pagabuhaton

Mobalik kita sa pagtan-aw sa Pagtolun-an 15. Kinahanglan masabtan pag-ayo nimo ang sulbad sa mga bersikulo sa Biblia nga murag nagakasumpaki. Sa nagtuon kita sa sirkunsisyon (pagtuli), pagpang-ayo, pagkaon sa baboy, Adlawng Igpapahulay, pagsulti ug dila, ug uban pa nga atong gihisgotan, atong nakaplakan nga ang mga pagtulon-an ni Pablo sa iyang mga sinulat dako ug kalainan sa mga pagtolun-an sa ubang mga libro sa Biblia. Si Pablo nakadawat ug bag-o nga pinadayag (ang tinago) alang niining dispensasyon sa grasya. Mao kini ang hinungdan nga kinahanglan kita magabahin-bahin sa Kasulatan (2Timoteo 2:15).

Kinahanglan nga atong ipahimutang ang tanang pagtulon-an sa Biblia sa iyang hustong dapit:

- a. “Milabay nga panahon” (time past)
- b. “Karon” (ang dispensasyon sa grasya o tinago)
- c. “Panahon nga umalabot”

[Sa atong sunod nga Pagtulon-an, atong pagatun-an ang laing nga mga bersikulo nga mahinungdanon sa pagkab-ot sa hustong pagsabot sa dispensasyon sa grasya].

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 24 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 2)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang dispensasyon sa grasya sa Dios unang gipahibalo kang Pedro.
2. Ang tanang mga kasimbahanan nga nagatudlo ug dispensasyonalismo (dispensationalism) nagapanudlo ug bakak nga pagtulon-an.
3. Si Pablo nakahibalo sa “tinago” pinaagi sa pagtuon sa Daang Tugon.
4. Adunay pipila nga magatuis sa kahulogan sa Efeso 3:5 aron sa pagsupak nga ang tinago unang gipadayag ngadto kang Pablo.

Pili-pili

5. Ang Colosas 1:23-27 nagatudlo nga ang mga balaan nakasabot sa tinago pinaagi sa:
  - a. Mga libro sa Daang Tugon
  - b. Mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan
  - c. Tibuok nga Biblia
  - d. Pagpangalagad ni Pablo
6. Ang mga apostoles ug mga propeta nga gihisgotan sa Efeso 3:5;
  - a. Mga buhi pa
  - b. Dili mao ang mga propeta sa Daang Tugon ug ang dose (12) ka apostoles
  - c. Mao ang mga propeta sa Daang Tugon ug ang dose (12) ka apostoles
  - d. Mga mini nga apostoles ug mga propeta
7. Ang mga apostoles ug mga propeta nga gihisgotan sa Efeso 3:5 nakakat-on sa kahibalo sa tinago:
  - a. Pinaagi sa pagtuon sa Daang Tugon
  - b. Pinaagi sa nawong ug nawong nga pagpadayag gikan ni Jesu-Cristo
  - c. Pinaagi sa mga wali ug sa mga sinulat ni Pablo
  - d. Pinaagi sa pagdawat sa “gasa sa kahibalo”

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Roma 16:25 ug ang Colosas 1:23-27 nagatudlo nga ang tinago wala mahibaloi hangtud gipadayag ngadto kang _____.
9. Sumala sa Efeso 3:8 ang _____ nga mga bahandi ni Cristo makaplagan lamang sa mga sinulat ni Pablo.
10. Ang atong panaghiusa, ingon nga mga magtotoo, ibasi lamang diha sa panaghiusa sa _____.

Pagtulon-an 25 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 3)

Dinhi sa atong pagtulon-an karon, atong pagasusihon ang unang napulo (10) ka bersikulo sa Galacia kapitulo 2. Atong susihon ang mga detalye sanglit kini nga mga bersikulo makatabang kaayo sa pagsabot sa atong dispensasyon karon.

Ang Pagkagawasnon ni Pablo sa Iglesia sa Jerusalem

Kita makasabot pa ug maayo sa kapitulo 2 sa Galacia kon ato una nga tan-awon sa makadali ang kapitulo 1. Kini makatabang kanato sa pagsabot sa gisundan ug ang unahan nga mga bersikulo nga atong pagatun-an sa kapitulo 2. (Palihug basaha ang Galacia kapitulo 2). Bantayi giunsa ni Pablo pagpabarug ang iyang pagkagawasnon gikan sa 12 ka apostoles. Sa paghisgot sa iyang maayong balita, siya misulat sa bersikulo 12, *“Kay wala ko kini dawata gikan ug tawo, ni gikatudloan ako mahitungod niini, kondili pinaagi sa pagpadayag gikan ni Jesu-Cristo.”* Si Pablo wala makadawat sa iyang maayong balita gikan sa dose (12) ka apostoles. Sa bersikulo 17, siya misullat, *“Ni miadto ako sa Jerusalem ngadto kanila nga mga apostoles nga una pa kanako, kondili miadto hinuon ako sa Arabia, ug mibalik pag-usab sa Damasco.”* Makita nato giunsa ni Pablo paghatag ug bili ang wala dayon niya pag-adto sa pagpakigkita sa 12 ka apostoles human sa iyang pagkakabig. Ug sa katapusan, sa bersikulo 22 siya misulat, *“Ug sa kang Cristo nga mga iglesia sa Judea ako wala pa gihapon mailhi sa dagway.”* Si Pablo nagahatag ug bili sa kamatuoran nga siya migahin ug hamubo lamang nga panahon sa Jerusalem (diin didto ang dose (12) ka apostoles). Ang mga iglesia sa Judea wala gani makaila kang Pablo kon unsay iyang hitsura.

Galacia 2:1-10

Bersikulo 1-2

“Ug unya tapus sa napulog-upat (14) ka tuig, mitungas ako pag-usab sa Jerusalem, kinuyogan ni Bernabe; ug si Tito gidala ko usab uban kanako. Mitungas ako sumala sa pinadayag, ug ang maayong balita nga ginawali ko ngadto sa mga Gentil, kini akong gibutyag kanila (apan sa pinig, kanila lamang nga mga kadagkuan), basi ako maningkamot kon nakapaningkamot na ba kaha hinuon sa wala lamay kapuslanan.”

Si Pablo misugod sa kapitulo 2 pinaagi sa pagsulti mahitungod sa iyang biyahe paingon sa Jerusalem. Adunay pipila nga nagaingon nga si Pablo nagapailalum sa pagbulot-an sa 12 ka apostoles ug nga siya miadto sa Jerusalem aron sa pagpailalum sa ilang pagbulut-an. Apan kining pipila nga nagahimo niining maong pahayag mga bakakon nga mga magtutodlo. Si Pablo misulti kanato nga siya miadto “pinaagi sa pinadayag.” Siya wala moadto sa Jerusalem tungod kay ang dose (12) ka apostoles nagaingon nga siya paadtuon. Apan miadto siya sa Jerusalem tungod kay gisugo siya ni Jesu-Cristo nga paadtuon. Ang panaw ni Pablo ngadto sa Jerusalem wala gayud magapasabot nga nagapailalum siya sa dose (12) ka apostoles.

Adunay pipila nga nagahunahuna nga si Pablo miadto sa Jerusalem aron ang dose (12) ka apostoles makatudlo kaniya. Kini usab usa ka bakak. Si Pablo misulat: *“. . . ug ang maayong balita nga ginawali ko ngadto sa mga Gentil, kini akong gibutyag kanila. . .”* Siya miadto didto aron iyang ipahibalo ngadto sa dose (12) ka apostoles ang maayong balita iyang giwali, dili sa pagtuon gikan kanila. Si Pablo maoy nagatudlo sa dose (12), dili kay sila ang nagatudlo kaniya.

Adunay mga komentarista nga nagaingon nga si Pablo miadto sa Jerusalem sa pagsusi aron sa pasiguro nga ang iyang maayong balita pareha sa maayong balita sa dose (12) ka apostoles. Dili gayud kini tinuod. Si Pablo nagasulat nga siya miadto *“sa pinig, kanila lamang nga mga kadagkuan, basi maningkamot kon nakapaningkamot na ba kaha hinuon sa wala lamay kapuslanan.”* Sa diha nga si

Pablo miabot sa Jerusalem, siya miadto sa hilum kang Pedro, Santiago, ug Juan. Si Pablo wala gayud mabalaka nga siya nagawali ug lahi (o sayop) nga maayong balita. Siya nakahibalo nga ang iyang maayong balita lahi sa maayong balita nga giwali sa dose (12) ug siya nahibalo nga kini mao ang tinuod nga maayong balita niining atong dispensasyon. Ang iyang kahangawa mao nga ang magtotoo nga mga Judio magasalikway sa iyang maayong balita. Kini makahimo gayud ug dakong kagubot alang kang Pablo ug sa iyang bulohaton. Siya may kahangawa nga ang iyang pagwali mahimong “walay kapuslanan.” Kon ang Iglesia sa Jerusalem ug ang 12 ka apostoles mosupak ni Pablo, kini magapahilayo sa daghang mga tawo gikan sa maayong balita sa grasya.

Bersikulo 3-5

“Apan si Tito nga uban kanako wala nila pugsa sa pagpasirkunsisyon (pagtuli), bisan tuod siya Gresyanhon, apan tungod sa mga igsuong mini nga gipasulod sa hilum ug miyuhot aron sa pagpaniid sa atong kagawasan nga naato diha kang Cristo Jesus, aron sa pagdaldal kanato ngadto sa kaulipnan, kanila wala kami magpadaug bisan makadiyot na lang, aron ang kamatuoran sa maayong balita magapabilin alang kaninyo.”

Ngano man nga gidala ni Pablo si Tito sa iyang pag-adto Jerusalem? Kini usa ka maisog nga lakang tungod kay si Tito usa ka Gentil. Dunay dakung kalainan ang Kasugoan ug ang maayong balita sa grasya ni Pablo. Si Tito mao ang pagabasihan kon si Pablo sa kinabubut-on ba mouyon nga ang sirkunsisyon (pagtuli) kinahanglan buhaton ngadto sa mga Gentil. Pinaagi sa pagdala kang Tito, si Pablo nagsiguro nga ang isyo sa sirkunsisyon (tuli) mao ang mahimo nga sentro sa ilang panagtigum. Makapugos ba kaha ang mga Judio kang Pablo sa pagpailalum kanila ug sa ilang maayong balita pinaagi sa pagpasirkunsidar (pagtuli) kang Tito?

Ang pag-abot ni Pablo sa Jerusalem nakahimo ug indigay sa gitinguha sa mga mini nga mga igsuon ug sa pagkatinuod sa maayong balita ni Pablo. Si Pablo makahimo sa yano nga pagsulti nga siya wala magatoo sa sirkunsisyon (pagtuli) ingon nga usa ka dako nga isyo. Unsa kaha nga kadaot ang mahimo kon si Pablo mouyon lang dayon sa gitinguha sa mga Judio? Kini makapugong gayud sa dakong panag-away. Apan si Pablo wala mosugot nga mawalay bili ang maayong balita sa grasya pinaagi sa pagpailalum sa Kasugoan. Sa Galacia 5:2-3, si Pablo nagatudlo nga ang tawo nga magpasirkunsisyon (tuli) nailalum siya sa katungdanan sa pagbantay sa Kasugoan. Ang maayong balita sa grasya mahimo na kining walay kapuslanan. Si Pablo ug si Tito midumili sa pagsalikway sa ilang kagawasan diha kang Cristo ug magpailalum sa kaulipnan sa Kasugoan. Si Pablo masaligon sa iyang maayong balita nga “ang kamatuoran sa maayong balita magapabiliin diha kaninyo.”

Bersikulo 6

“Ug sila nga giila nga mga kadagkuan (unsa man sila kaniadto, kana walay bili alang kanako; ang Dios walay tawong pinalabi) – sila nga mga kadagkuan walay bisan unsa nga gikadugang kanako.”

Sila si Pedro, si Santiago, ug si Juan mao ang giila nga mga kadagkuan. Sila nakabaton sa maayo nga dungog ingon nga mga pangulo sa Iglesia sa Jerusalem. Apan kini sila nga mga apostoles nakulangan sa kahibalo. Sila wala pa masultihi mahitungod sa maayong balita nga gipadayag ngadto kang Pablo. Si Pedro, si Santiago, ug si Juan may labaw nga maayong dungog kay kang Pablo, apan nakulangan sila sa kahibalo nga anaa kang Pablo. Si Pablo wala magadayeg ug mga tawo (kon unsa sila, kana walay bili alang kanako). Siya miingon nga si Pedro, si Santiago, ug si Juan, “sila nga mga kadagkuan walay bisan unsa nga gikadugang kanako.” Wala silay gikatudlo kang Pablo nga bag-

ong butang o nakapausab sa pagtulon-an ni Pablo. Nasayud si Pablo nga kinahanglan iyang matudloan ang 12 ka apostoles. Human sa ilang panagtigum didto sa Jerusalem miadto si Pedro sa Antioquia, didto gikasab-an siya ni Pablo atubangan sa mga tawo sa nawong ug nawong (Galacia 2:11-14). Sila si Pedro, Santiago, ug Juan nagakinahanglan nga sila makahibalo sa maayong balita nga ni Pablo ug mopailalum sa iyang pagbulot-an ingon nga “apostol sa mga Gentil” (Roma 11:13).

Bersikulo 7-8

“Hinonoa, sa ilang pagkakita nga ako gipiyalan man sa Maayong Balita ngadto sa mga walay sirkunsisyon (Gentil), maingon man nga si Pedro gikapiyalan man sa Maayong Balita ngadto sa may sirkunsisyon (Judio), kay siya nga nagabuhat pinaagi kang Pedro alang sa pag-alagad ngadto sa may sirkunsisyon nagabuhat man usab pinaagi kanako alang sa mga Gentil.”

Sa bersikulo 6, sila si Pedro, Santiago, ug Juan walay gikadugang bisan unsa ngadto kang Pablo (walay gikatudlo nga bag-o nga mga kamatuoran o nakapausab sa iyang maayong balita). Karon si Pablo miingon, “*Hinonoa.*” Si Pablo hinuon ang dunay gikadugang ngadto sa mga apostoles sa Jersusalem. Sila gitudloan ni Pablo mahitungod sa gipadayag nga tinago nga iyang nadawat gikan kang Jesu-Cristo (Roma 16:25; Colosas 1:24-26). Kining mga apostoles nga dungganan nahimong mga tinun-an ni Pablo ug gitudloan mahitungod sa bag-o nga dispensasyon.

Human ang mga apostoles nagkaistoryahanay, nahimong tin-aw alang kanila ni Pedro, Santiago, ug Juan nga ang Dios nagahatag kang Pablo ug bag-o nga mensahi sa kaluwasan. Ang *maayong balita sa may sirkunsisyon* (tinuli) gihatag ngadto kang Pedro ug karon anaay lahi nga maayong balita, *ang maayong balita sa mga walay sirkunsisyon* (dili tinuli) nga gihatag ngadto kang Pablo. Bisan daghan ang nagatudlo nga adunay usa lamang ka maayong balita sa Biblia, atong nakita nga kini dili tinuod. Ang maayong balita nga giwali ni Pablo lahi sa maayong balita nga giwali ni Pedro. Ang mga apostoles nagaila usab nga ang pagkaapostol ni Pedro ug ni Pablo dako ug kalainan. Si Pedro mao ang apostol sa mga may sirkunsisyon. Si Pablo mao usab ang apostol sa mga Gentil.

Bersikulo 9-10

“Sa ilang pagkakita sa grasya nga gihatag kanako, si Santiago ug si Cefas (Pedro) ug si Juan, ang mga gipanag-ila nga mga haligi, mitunol kanako ug kang Bernabe sa toong kamot sa pakig-ambitay, aron kami managpangadto sa mga Gentil ug sila mangadto sa mga may sirkunsisyon (Judio), mao lamang nga buot nila nga among pagahinumduman ang mga kabus, nga sa maong butang ako maikagon man gayud usab sa pagbuhat.”

Sa katapusan, ang mga apostoles nagkasabot na nga adunay duha ka managlahi nga sugo. Sila si Pedro, si Santiago, ug si Juan mangadto na lang karon sa mga may sirkunsisyon (tinuli) ug si Pablo moadto sa mga Gentil. Ang mga apostoles naghimo ug pormal nga kasabotan sa usag usa (“ . *ilang gihatag kanako ug kang Bernabe ang toong kamot sa pakig-ambitay.* .”) Human sa ilang panagsabot, ang mga apostoles sa Jerusalem adunay usa ka hangyo ngadto kang Pablo. Ilang gihangyo siya sa paghinumdum, diha sa iyang pagpangalagad, ang mga pagkinahanglan sa mga kabus nga balaan sa Jerusalem. Mahinungdanon nga mabantayan nga sila si Pedro, si Santiago, ug si Juan walay kagahum sa pagsugo ni Pablo sa paghimo niini. Ang ila lamang mahimo mao ang paghangyo kaniya. Si Pablo misulat, “*nga sa maong butang ako maikagon man gayud sa pagbuhat.*” Si Pablo mituman sa ilang gihangyo, dili tungod sa pagpailalum, apan tungod sa gugma nga kinasingkasing gayud. Anaa

na sa iyang hunahuna kini nga pagkinahanglan. Ug bisan sa maong hangyo, ang mga apostoles sa Jeusalem walay gikadugang nga bag-o ngadto sa maayong balita o sa sugo ngadto kang Pablo.

Ang mga apostoles nagaila nga adunay:

- a. Duha ka managlahi nga mga maayong balita
- b. Duha ka managlahi nga pagka-apostol
- c. Duha ka mga sugo

Kinahanglan usab ilhon nato kini nga kamatuoran kon gusto kita makasabot sa Biblia ug magakinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios. Ang pagsabot ug paghupot sa maayong balita nga gihatag ngadto kang Pablo mao ang yawe sa husto nga pagtudlo sa Biblia ug sa pagkinabuhi nga madaugon diha sa Ginoo.

[Sa sunod nga pagtulon-an atong pagatun-an ang mahitungod sa pagkatapus niining dispensasyon sa grasya].

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 25 – Ang Dispensasyon Sa Grasya (Parte 3)

Tinuod o Dili Tinuod

1. Sa Galacia kapitulo 1, si Pablo mibarug sa iyang pagkagawasnon gikan sa dose (12) ka apostoles.
2. Si Pablo nagasulat sa Galacia kapitulo 2 mahitungod sa iyang biyahi paingon sa Roma.
3. Si Pablo miadto sa Jerusalem aron sa pagtandi nga ang iyang maayong balita sama sa maayong balita nga giwali ni Pedro.
4. Si Pablo midala kang Tito sa Jerusalem aron si Tito sirkunsidahan (tulion).

Pili-pili

5. Sa Galacia 2:6 si Pablo misulat mahitungod niadtong “*mga giila nga mga kadagkuan.*” Siya nagahisgot kanila ni:
  - a. Pedro, Santiago, ug Juan
  - b. Moises ug Eliseo
  - c. Sa mga apostoles sa Daang Tugon
  - d. Sa mga mini nga propeta
6. Si Pablo nakigtigum uban kang Pedro, Santiago, ug Juan. Ang resulta sa ilang pagtigum:
  - a. Si Pedro, si Santiago, ug si Juan nagatudlo sa maayong balita kang Pablo
  - b. Ang mga apostoles nasuko sa usag usa ug midumili sa pag-uyon
  - c. Sila si Pedro, Santiago, ug Juan walay gikadugang sa maayong balita ni Pablo
  - d. Giusab ni Pablo ang iyang pagtudlo aron kini mohaum sa maayong balita nga giwali ni Pedro
7. Si Pablo mipahibalo sa mga apostoles sa Jerusalem mahitungod sa:
  - a. Tinuod nga kahulogan sa Daang Tugon
  - b. Maayong balita nga gihatag ngadto kaniya pinaagi sa pagpadayag ni Jesu-Cristo
  - c. Maayong balita sa gingharian
  - d. Ikaduhang pagbalik ni Cristo.

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Si Pedro ug si Pablo pareho nga mga apostoles, apan sila adunay _____ nga pagkaapostol.
9. Ang mga apostoles nagkahiusa nga adunay duha ka managlahi nga maayong balita, pagkaapostol, ug _____.
10. Ang pagsabot sa maayong balita nga gihatag kang _____ gikinahanglan aron mahimuot ang Dios ug makahibalo sa iyang kabubut-on karon.

Pagtulon-an 26 – Mga Panahon Nga Umalabot

Sa Pagtulon-an 16, atong gitun-an ang pipila ka mga pagkabahin sa Biblia. Ang dispensasyon sa grasya mao ang panahon “karon” (Efeso 2:13). Mao kini ang panahon diin ang grasya nagahari (Roma 5:21) ug ang panahon nga “ang pagtoo miabot” (Galacia 3:23).

Sa pagtulon-an nato karon, atong pagatan-awon sa unsa nga paagi ang dispensasyon sa grasya matapus ug unsa ang moabot human sa pagkatapus niini. Atong tun-an sa makadiyut ang *“panahon nga umalabot”* nga gihisgotan sa Efeso 2:7

Ang Paglalin

Wala kita masayud kon unsa pa kataas nga magapadayon ang dispesasyon sa grasya. Ang Biblia wala gayud magahatag ug kasayuran niini kanato. Apan kita nasayud unsaon sa pagkatapus ang dispensasyon sa grasya. Kini pagatapuson sa usa ka panghitabo nga gitawag sa kadaghanan ug “paglalin.” Mao kini ang panahon nga ang Iglesia, ang Lawas ni Cristo, pagasakgawon sakay sa mga panganud aron makig-uban kang Cristo. Atong pagatun-an ang duha ka bahin sa Biblia nga naghisgot niining maong panghitabo.

1Corinto 15:51-52

“Ania karon, isulti ko kaninyo ang usa ka tinago. Dili kitang tanan mangamatay, apan kitang tanan mangausab, sa kalit sa usa ka pagpamilok, inigtingog na sa katapusang trumpeta; Kay ang trumpeta pagapatunggon, ug ang mga patay pagabanhawon nga may lawas na nga dili madunot, ug kitang tanan mangausab.”

Bantayi ang mosunod nga mga kamatuoran niining maong mga bersikulo:

1. Ang paglalin usa ka tinago. Kini nagakahulogan nga kini bahin sa pinadayag ngadto kang Pablo. Ang paglalin wala gayud kini hisgoti sa Biblia gawas lamang sa mga sinulat ni Pablo. Si Pablo nagasulat makadaghan niining maong panghitabo.
2. Ang Biblia nagagamit sa pulong “pagkatulog” kanunay kon magahisgot sa kamatayon sa usa ka magtotoo. Atong makita niini nga bersikulo nga dunay pipila ka miyembro sa Lawas ni Cristo nga dili mamatay. Sila madala sa paglalin nga dili na moagi sa kamatayon sa lawas.
3. Ang matag-usa ka sakop sa Lawas ni Cristo mangausab pinaagi sa papagkabaton sa lawas nga mahimayaon, ug dili na madunot. Kini mahitabo “sa kalit, usa ka pagpamilok.”

1Tesalonica 4:13-18

Palihug basaha pag-ayo kini nga bahin sa 1Tesalonica 4 ug bantayi kining mga mosunod:

1. Si Cristo mismo manaug gikan sa langit uban sa singgit sa pagsugo. Madunggan usab ang *“tingog sa punoan sa mga manulonda”* ug sa *“trumpeta sa Dios.”*
2. Ang mga *“nangamatay diha ang Cristo mouna sa pagpamangon.”* Ang mga sakop sa Lawas ni Cristo nga nangamatay na maoy unahon sa paglalin.
3. Human sa pagkuha sa mga *“nangamatay diha kang Cristo, “kadtong mga “buhi pa nga magapabilin”* mao na usab ang pagalalinon. Kini nga mga balaan mao ang moadto aron makig-uban ni Cristo nga dili moagi sa kamatayon sa lawas.
4. Kita gisultihan nga ang mga magtotoo pagasakgawon. Ang pulong “rapture = paglalin” dili makita sa Eninglis nga Biblia. Kini nagagikan sa pulong nga Latin nga ang kahulogan pagsakgaw “caught up.”
5. Human kita sakgawon, magapakig-uban na kita sa Ginoo sa tanang panahon. Ang tanang magtotoo hiusahon aron moatubang sa *“hukmanan ni Cristo”* (2Corinto 5:10). Dili kini paghukom aron susihon kon ang magtotoo moadto ba sa langit o sa impyerno. Ang matag-usa ka magtotoo aduna nay kasigurohan sa

langit sa walay katapusan. Kini nga paghukom mao ang panahon sa pagpanghatag ug ganti (1Corinto 3:10-15).

Ang Kapungot nga Umalabot

Unsa man ang mahitabo sa yuta human sa paglalin? Ang katuyoan sa Dios alang sa Israel ipadayon gikan sa panahon diin kini nahunong sa Buhat 7. Si Juan Bautista nagapasidaan sa Israel sa “umalabot nga kapungot” (Mateo 3:7). Sa atong nakita sa Pagtulon-an 22, ang panahon hinog na alang sa kapungot sa Dios sa Buhat 7. Apan kining umalabot nga pagbubo sa kapungot nalangan sa gatusan na ka mga katuigan tungod sa dispensasyon sa grasya. Human sa paglalin, ang Dios magabubo na sa iyang kapungot dinhi sa yuta.

Ang Daang Tugon ug Bag-ong Tugon migahin ug daghang mga bersikulo sa paghisgot niining maong kapungot sa Dios. Niining atong pagtulon-an karon, atong tanawon sa makadali ang pipila ka mga bersikulo lamang. Usa ka mahinungdanong bahin sa Kasulatan mao ang Daniel 9:24-27. Si Daniel nagasulat mahitungod sa siyetenta (70) ka semana sa kasaysayan sa Israel. [Sa Daniel ang usa ka “semana” usa ka semana sa mga tuig. Busa, ang usa ka semana, pito (7) na katuig]. Ang masusing pagtuon niining maong bahin sa Kasulatan magapakita nga ang saysiyentay nuybe (69) ka semana milabay na. Apan ang ika-siyetenta (70) ka semana umalabot pa. Ang tawo nga gitawag sa kadaghanan ug anti-cristo magahimo ug pakigaad uban sa Israel (ber. 27). Human sa pagpirmahanay niining maong pakigsaad usa ka pinasahi nga pito (7) ka tuig nga panahon sa kasakitan magasugod sa Israel. Gitawag kini ni Jeremias nga “*panahon sa kasakitan ni Jacob*” (Jeremias 30:7).

Si Jesu-Cristo nagatudlo ug daghang mga butang mahitungod sa “*panahon sa kasakitan ni Jacob*.” Ang Mateo 24 mao ang kapitulo nga nagahisgot sa mga pagtulon-an ni Cristo mahitungod sa maong panahon. Gitawag Niya ang katapusang tulo (3) katuig ug tunga ning maong panahon nga “*dakung kasakitan*” (ber. 21). Kini mao ang pinakalisud nga panahon sa tibuok kasaysayan sa tawo. Halos ang libro sa Pinadayag nagahulagway sa makapahingangha ug makalilisang nga mga hitabo niining maong panahon.

Ang Ikaduhang Pagbalik

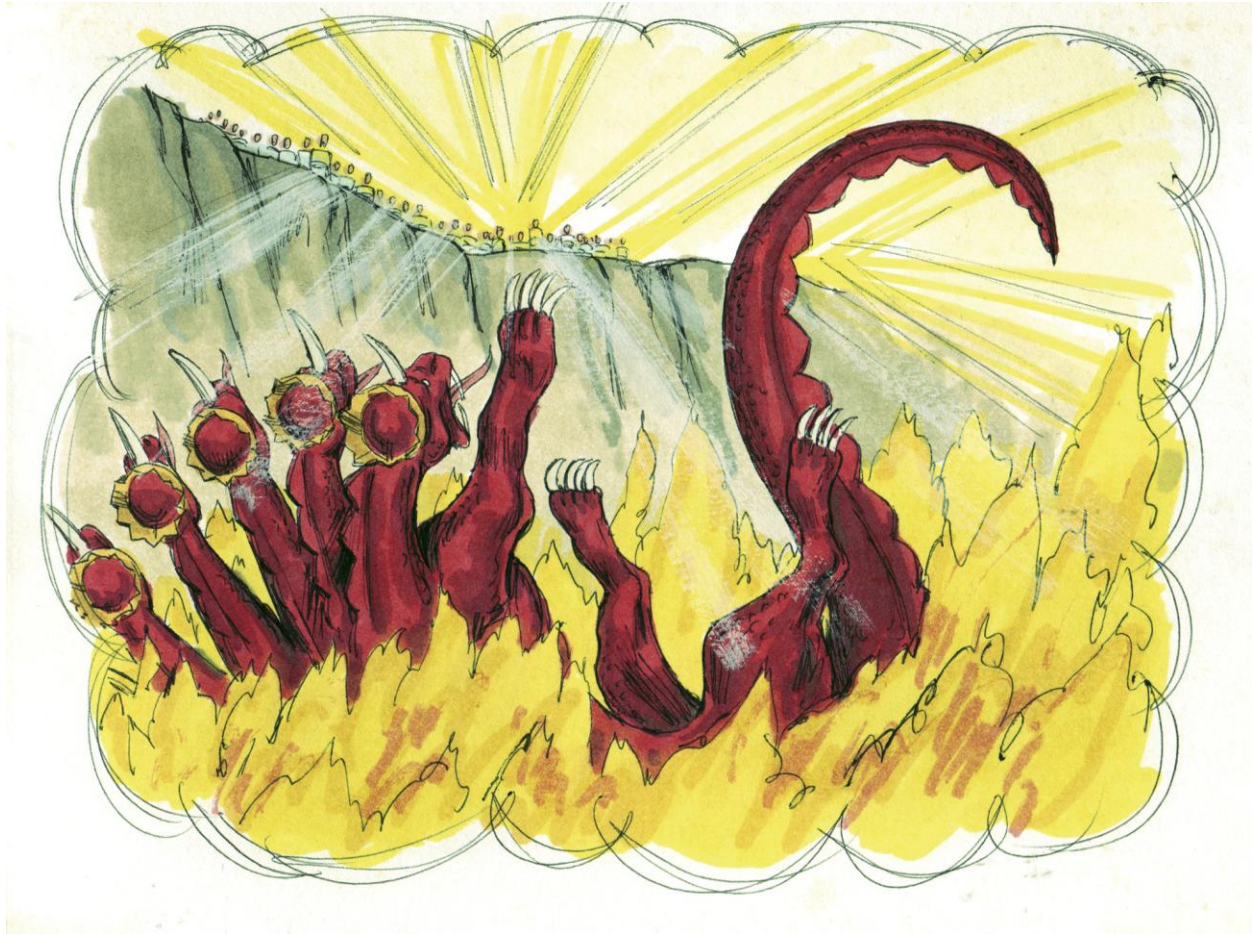
Kon ang pito (7) katuig (ika-siyetenta (70) ka semana sa Daniel 9) makompleto na, si Jesu-Cristo mabalik na dinhi sa yuta. “*Tan-awa, siya umalabot uban sa mga panganud, ug makita Siya sa tanang mata, sa tanang nanagdughang Kaniya, ug ang tanang kabanayan sa yuta managminatay tungod Kaniya. Oo amen*” (Pinadayag 1:7). Sa dihang mianhi si Jesu-Cristo sa unang higayon, Siya miahi aron mag-antus ug mamatay. Apan, sa dihang moanhi Siya sa ikaduhang higayon, Siya moanhi aron sa “paghukom ug sa pagpakiggubat” (Pinadayag 19:11-16). Siya magadugmok sa iyang mga kaaway ug luwason ang Israel (Roma 11:26).

Ang Usa Ka Libo Katuig nga Gingharian

Ang “millennium” nagpasabot ug usa kalibo katuig. Human si Cristo mabalik sa yuta, si satanas pagagapuson sulod sa usa ka libo ka tuig (Pinadayag 20:2). Si Cristo magahari dinhi sa yuta sa usa ka libo katuig. Kini gitawag sa kadaghanan nga usa ka libo ka tuig nga gingharian (millennial kingdom). Sulod sa panahon niining maong gingharian, ang mga saad nga gihimo sa Dios ngadto sa Israel didto sa Daang Tugon pagatumanon na. (Tan-awa ang Pagtulon-an 17 ug 18). Adunay hingpit nga kalinaw ug pagkamatarung dinhi sa yuta.

Si Satanas ug Mga Dili-Magtotoo Pagahukman

Human sa usa ka libo katuig nga gingharian, si satanas pagabuhian (Pinadayag 20:7). Siya magatigum ug dako ug daghan kaayo nga mga kasundalohan aron sa pagpakig-away sa Ginoo. (ber. 8). Apan, adunay kalayo nga moabot gikan sa langit ug magalaglag kanila (ber. 9). Si satanas, ang anti-cristo, ug ang mini nga propeta igatambog ngadto sa linaw nga kalayo diin sila magapuyo sa wala nay katapusan, (ber. 10).

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/66/66_Re_19_02_RG.jpg - alang sa paghulagway sa linaw nga kalayo lamang.

Unya moabot ang paghukom sa “dakong trono nga maputi.” Ang tanang mga tawo nga dili luwas sa tanang kapanahonan igatambog ngadto sa linaw nga kalayo nga walay pagkatapus (Pinadayag 20:11-15).

Bag-ong Langit ug Bag-ong Yuta

Ang unang langit ug ang unang yuta mahanaw. Adunay bag-o nga langit ug bag-o nga yuta nga wala nay pagkatapus. Si Cristo magahari sa yuta pinaagi sa nasud sa Israel. Siya magahari sa mga langit pinaagi sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo. Ang walay katapusan nga tuyo (eternal purpose) sa Dios pagatumanon na. Ang matag-usa ka saad nga gihimo ngadto sa Israel ug ang matag-usa ka saad nga gihimo ngadto sa Lawas ni Cristo pagatumanon na. Ang mga langit ug ang yuta pagapun-on sa himaya sa Dios ug ang mga balaan malipayon nga mangalagad Kaniya sa tanang panahon.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 26 – Ang Panahon Nga Umalabot

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang dispensasyon sa grasya managsama ra sa “panahon nga umalabot (Efeso 2:7).
2. Ang Biblia wala magatug-an kanato unsa pa ka taas ang paglungtad sa dispensasyon sa grasya.
3. Adunay daghang mga besikulo mahitungod sa paglalin didto sa Daang Tugon.
4. Pipila sa mga miyembro sa Lawas ni Cristo ang makabaton ug mahimayaon, dili madunot nga lawas didto sa langit.

Pili-pili

5. Ang unang mabanhaw sa paglalin mao ang:
  - a. Mga balaan sa Daang Tugon
  - b. Mga sakop sa Lawas ni Cristo nga nangamatay
  - c. Mga dili luwas sa tanang kapanahonan
  - d. Mga manulonda
6. Sa panahon nga moabot na ang paglalin, ang mga magtotoo sa yuta:
  - a. Magaantus sa paglutos
  - b. Magasunod sa anti-cristo
  - c. Magadala sa gingharian sa Dios dinhi sa yuta
  - d. Pagasakgawon aron makig-uban kang Cristo
7. Human sa paglalin:
  - a. Ang pagdumala sa Dios sa Israel ipadayon
  - b. Si Cristo magahari dinhi sa yuta sa 7 katuig
  - c. Si Cristo mobalik sa yuta ug luwason ang tanang katawhan
  - d. Adunay usa ka libo ka tuig nga gubat ug pagkadautan

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Si Jeremias nagasulat mahitungod sa panahona sa _____ ni Jacob sa Jeremias 30:7.
9. Si Jesu-Cristo mobalik sa yuta human sa pagkahingpit sa _____ nga semana sa Daniel.
10. Kon ang usa ka libo katuig nga gingharian matapus na, si _____ pagabuhian.

Pagtulon-an 27 – Ang Iglesia

Ang pulong “iglesia” usa sa mga mahinungdanon nga mga pulong sa Biblia. Makasusubo hunahunaon nga kini nga pulong wala masabti ug wala magamit sa husto. Usahay ang mga tawo maghisgot ug dako nga gambalay ingon nga iglesia. (Magahimo kami ug bag-ong iglesia sa Mintal, Davao City). Dunay mga panahon nga itudlo nga ang iglesia usa ka organisasyon. (Ako usa ka Baptist. Unsa nga iglesia ka nasakop?). Usahay kini gitan-aw ingon nga usa ka panagtigum. (Moadto kami sa iglesia mga alas 8). Sumala sa pulong sa Dios, unsa man ang iglesia? Kanus-a man nagasugod ang iglesia? Unsa kadaghan ang mga iglesia? Aduna bay tinuod nga iglesia? Mao kini ang pipila ka mga pangutana nga atong hatagan sa pagtagad niining atong pagtulon-an karon.

Unsa Ang Iglesia

Ang pinakamaayo nga paagi sa pagpasabot sa mga pulong nga makaplagan sa Biblia mao ang paggamit sa Biblia.

1. Susiha ang pulong diha sa iyang kinatibuk-an (context);
2. Tandia o itandi ang ubang mga bersikulo nga naggamit sa maong pulong.

Ang Hebreohanon 2:12 nagahisgot ug “iglesia:” *“Sa iyang pag-ingon, ‘Ipahayag ko ang imong ngalan ngadto sa akong mga igsuon, sa taliwala sa katilingban (iglesia) pagadayegon ko ikaw.’* Kini nga bersikulo 2:12 sa Hebreohanon gikutlo gikan sa Salmo 22:22: *“Igapahayag ko ang imong ngalan ngadto sa akong kaigsuonan, sa kinataliwad-an sa katilingban pagadayegon ko ikaw.”* Makita nato nga ang pulong “iglesia” sa Hebreohanon maoy gigamit nga hubad sa pulong “katilingban” didto sa Salmo 22:22. Busa, ang iglesia usa ka katilingban. Kinahanglan kuhaon nato sa atong hunahuna nga gambalay, denominasyon, o panagtigum kon makadungog kita sa pulong “iglesia.” Ug atong hunahunaon nga kini katilingban o panagkatigum sa mga tawo.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/44/44_Ac_28_09_RG.jpg - alang sa paghulagway sa iglesia lamang.

Pila Man Ang Mga Iglesia

Adunay duha ka mga pangutana nga atong pagatagdon karon. Pila ka mga iglesia ang gihisgutan sa Biblia? Pila ka mga iglesia ang giila sa Dios karon?

Adunay pipila nga nagatudlo nga adunay usa lamang ka iglesia sa Biblia. Kanunay ginatudlo nga walay iglesia sa Daang Tugon, nga ang iglesia nagasugod lamang sa Bag-ong Tugon. Ang maong mga pagtudlo sayop sa makita nato sa atong pagpadayon karon.

Sa kasaysayan, ang unang iglesia nga gihisgotan sa Biblia mao ang iglesia nga gisulti sa Buhat 7:38: *“Mao kini siya ang didto sa katilingban (iglesia) sa kamingawan uban manulonda nga misulti kaniya sa Bukid sa Sinai, ug uban sa atong mga ginikanan, ug maoy midawat sa buhing mga pulong aron kini ilang ihatag kanato.* Makita nato nga ang *“iglesia sa kamingawan”* usa ka Judio nga iglesia nga nagalungtad sa mga adlaw dihang si Moises misaka sa Bukid sa Sinai (Exodo 19). Kini nga iglesia nagapuyo ilalum sa Kasugoan sa *“karaang panahon”* ang nangita sa gingharian dinhi sa yuta. Kini nga iglesia natigum sa panahon sa Daang Tugon (1500 katuig sa wala pa si Cristo ug ang mga apostoles nangalagad sa Israel). Tungod niini, makasulti kita nga ang nagaingon nga ang iglesia nagasugod sa Bag-ong Tugon nangasayop gayud sila.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/02/02_Ex_19_10_RG.jpg - alang sa paghulagway sa iglesia sa kamingawan lamang.

Diha sa Bag-ong Tugon, makakaplag usab kita ug mga bersikulo nga nagahisgot ug Judio nga iglesia. *“Ug sultihan ko ikaw, nga ikaw mao si Pedro, ug sa ibabaw niining bato pagatukoron ko ang akong iglesia, ug ang mga gahum sa kamatayon dili gayud makabuntog kaniya”* (Mateo 16:18). Kita nasayud nga ang mga tinun-an nga gisultihan ni Cristo sa libro sa Mateo mao ang:

1. Mga Judio
2. Nanagpuyo ilalum sa Kaugoan
3. Nagapangita sa yutan-ong gingharian

Kini nga iglesia susama sa “iglesia didto sa kamingawan.” Apan sa Mateo 16:18, si Cristo miingon, *“Pagatukoron ko ang akong iglesia.”* Dinhi nagahisgot Siya ug iglesia nga umalabot pa. Bisan tuod pareha ra kini sa “iglesia sa kamingawan,” ang iglesia sa Mateo 16 mao ang ikaduha nga iglesia nga atong nakita sa Biblia. Ang Biblia wala magahatag ug ngalan niini nga iglesia sama sa “iglesia sa kamingawan.” Apan mahimo nga ato kining tawagon nga “iglesia sa gingharian,” sanglit sila nagawali man sa maayong balita sa gingharian. Mao usab kini ang iglesia nga makapuyo sa gingharian nga usa ka libo katuig dinhi sa yuta. Ang Mateo 18:17, Buhat 2:47, ug Santiago 5:14 mao kini ang laing mga bersikulo nga nagahisgot ug iglesia sa gingharian dinhi sa yuta.

Sa katapusan, si Pablo nagahisgot ug *“iglesia, nga mao ang iyang lawas”* (Efeso 1:22-23). Kini nga iglesia nagapuyo sa ilalum sa grasya, dili sa ilalum sa Kasugoan. Mao kini ang iglesia nga gitukod sa Dios niining atong panahon karon sa dispensayon sa grasya. Ang mga sakop niining maong iglesia pagadad-on ngadto sa mga langitnong dapit, dili sila magapuyo sa yutan-ong gingharian. Ang mga sulat ni Pablo lamang ang nagahisgot sa Iglesia, nga mao ang Lawas ni Cristo. Kini nga iglesia tin-aw nga lahi sa “iglesia sa kamingawan” ug sa iglesia sa yutan-ong gingharian. Kadtong magaingon nga ang Biblia nagatudlo ug usa ka iglesia lamang wala magasusi sa Biblia.

Ato nang nakita nga adunay sobra sa usa ka iglesia nga giingon sa Biblia. Apan pila ba niining mga iglesia ang giila sa Dios karong panahona? Unsa man ang mga Iglesia Baptista? Mga Iglesia Metodista? Mga Iglesia Romana Katolika? Ug uban pa? Usa ba kanila ang tinuod nga iglesia? O ang Dios ba nagaila kanilang tanan nga mao ang Iyang Iglesia?

Sa Efeso 4:4, atong mabasa nga *“Adunay usa lamang ka lawas, ug usa ka Espiritu, maingon nga adunay usa lamang ka paglaum nga alang niini gipangtawag kamo.”* Ang Dios nagaila ug usa lamang ka iglesia karon. Ang usa nga tinuod nga iglesia karon mao ang “Iglesia, nga Lawas ni Cristo.”

Unsaon aron Mahimong Sakop sa Iglesia

Ang Dios nagaila lamang ug usa ka iglesia karon. Ug tungod niana, mahinungdanon kaayo nga kita mahimong sakop niining maong iglesia. Ang mga grupo sa relihiyon (denominations) nga gibuhat sa tawo nagahatag ug daghang kinahanglanon aron mahimong sakop sa iglesia. Apan aron mahimo kita nga sakop sa “iglesia nga mao ang Iyang Lawas, kinahanglan kita motoo sa maayong balita sa grasya, (tan-awa ang Pagtulon-an 5-9).

Sa takna nga kita mosalig sa kamatayon ni Cristo alang sa atong mga sala, ang Espiritu Santo magbautismo kanato ngadto sa Lawas ni Cristo. Dili kini bautismo sa tubig. *“Kay pinaagi sa Espiritu kitang tanan – mga Judio o mga Gresyanhon, mga ulipon o mga tawong gawas – nabautimo ngadto sa usa ka lawas, ug kitang tanan gipatuhop ug usa ka Espiritu”* (1Corinto 12:13).

[Kini ang bautismo nga atong natun-an sa Pagtulon-an 13]. Usa lamang ka bautismo, “pinaagi sa Espiritu” ang makapahimo sa tawo nga sakop sa “iglesia nga mao ang Lawas ni Cristo.”

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 27 – Ang Iglesia

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang pulong “iglesia” dili makita sa Biblia.
2. Usa lamang ka iglesia ang gihisgotan sa Biblia.
3. Adunay daghang mga bersikulo sa Bag-ong Tugon nagasulti sa usa ka Judio nga iglesia.
4. Daghang mga relihiyon (denomination) ug mga iglesia ang giila ug nahimut-an sa Dios karon.

Pili-pili

5. Sa Hebreohanon 2:12 adunay pulong nga “iglesia.” Kini gikutlo gikan sa Salmo 22 diin ang pulong gigamit mao:
  - a. Gambalay
  - b. Relihiyon
  - c. Katilingban
  - d. Panagtigum
6. Sa kasaysayan, ang unang iglesia nga makita sa Biblia mao ang:
  - a. Iglesia sa kamingawan
  - b. Romano Katoliko
  - c. Iglesia, ang Lawas ni Cristo
  - d. Iglesia Bautista
7. Ang mga sakop sa Iglesia nga Lawas ni Cristo:
  - a. Nagapuyo ilalum sa Kasugoan
  - b. Kinahanglan bautismohan sa tubig aron mahimong sakop
  - c. Anaa sa mini nga iglesia
  - d. Nagapuyo ilalum sa grasya

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Aron mahimong sakop sa “Iglesia nga mao ang iyang lawas,” kinahanglan nga kita _____.
9. Ang Iglesia usa ka _____.
10. Sayop ang pagtudlo nga walay _____ didto sa Daang Tugon.

Dugang nga Pagtuon

1. Ang mga balaan ba kinahanglan magatigum sa usa ka dapit aron mahimo nga Iglesia? Basaha ang Buhat 14:27 ug 1Corinto 14:23.
2. Unsa nga Iglesia ang gihisgotan didto sa Filipos 3:6?
3. Human si Cristo nabanhaw gikan sa mga patay, ang Iglesia ba sa Jerusalem nanaglaum nga makaadto sa langit? (Basaha ang Buhat 1:6).
4. Ang Pulong ba sa Dios nagasugo nga ang local nga iglesia magatukod ug simbahan aron magakatigum? (Tan-awa ang Roma 16:5 ug 1Corinto 16:19).
5. Giunsa sa mga musunod nga mga bersikulo ang paghulagway sa Iglesia niining dispensasyon karon? (Roma 12:5, 1Corinto 12:12, 14, Efeso 2:16, 4:12).
6. Basaha ang 1Corinto 12:15-20, Galacia 3:28, ug Efeso 4:15-16. Ang uban ba nga mga sakop sa Lawas ni Cristo labing mga mahinungdanon ug labing gikinahanglan?
7. Kinsa ang ulo sa Iglesia nga Lawas ni Cristo (Tan-awa ang Efeso 4:15 ug 5:23).
8. Unsa ang gitudlo sa Roma 12:5 mahitungod sa pagpasakop sa Iglesia?
9. Daghang mga tawo nagatinguha nga adunay panaghiusa ang daghang mga iglesia o relihiyon. Unsaon ba sa Iglesia ang pagkab-ot sa panaghiusa? (Tan-aw ang 1Corinto 12:13 ug Efeso 4:4-6.)
10. Gitawag ba kita aron magahimo sa panaghiusa? (Tan-awa ang Efeso 4:2-3).

Pagtulon-an 28 – Paghibalo Sa Kabubut-on Sa Dios

Sa Pagtulon-an 27, nakat-onan nato nga ang Dios nagatukod sa Iglesia karon, ang Lawas ni Cristo. Unsa man ang kabubut-on sa Dios alang sa Iglesia? Unsa man ang kabubut-on sa Dios alang kanako? Kini nga mga pangutana maoy atong tutokan niining atong pagtuon karon.

Ang Pagpadayag sa Kabubut-on sa Dios

Ang mga magtotoo sa kanunay magkabalaka kon unsay gusto sa Dios nga ilang buhaton mahitungod sa trabaho, kaminyoon, ug daghan pa nga mga butang. Kon magapaminaw ka sa paagi sa pag-ampo ug pagsulti sa kadaghanan, magahunahuna ka nga ang Dios nagtago sa Iyang kabubut-on ug nagabilin lamang ug mga timaan o ilhanan. Busa sila nagapadayon sa pagpaningkamot sa pagsabot ngano ang Dios mibuhat niini ug niana, unsay buot isulti sa Dios pinaagi niining panghitabo. Ang tanan nga nahitabo ilhon ingon nga laing timaan gikan sa Dios. Tinuod ba kini? Sa Efeso 1:8 atong mabasa kini: *“nga iyang gipadagaya kanato diha sa tanang kaalam ug pagsabot.”* Ang Dios wala magatago sa Iyang kabubut-on. Wala gayud Niya gibilin nga gikatag ang mga ilhanan. Siya nagahatag kanato ug kadagaya sa kaalam.

Dugang nga mabasa nato sa Efeso 1:9: *“Kay diha sa tanang kaalam ug pagsabot, Iyang gipahibalo kanato ang tinago mahitungod sa Iyang kabubut-on, sumala sa Iyang maayong tuyo nga gilaraw niya diha kang Cristo.”* Ang Dios nagapahibalo na kanato sa *“tinago sa Iyang kabubut-on.”* Dili na kinahanglan moadto kita sa nagkalainlaing dapit sa pagpangita sa Iyang kabubut-on. Ang kabubut-on sa Dios napadayag na ug kini makaplagan sa Biblia.

Daghang mga magtotoo magasigi ug hangyo sa Dios nga iyang ipadayag ang Iyang kabubut-on sa usa ka butang. Usahay sila magapuasa ug magaampo sa taas nga mga oras aron ang Dios magapakita sa Iyang kabubut-on kanila. Murag ang Dios dili gusto nga ang mga balaan makahibalo sa Iyang kabubut-on. Dili gayud kita magahunahuna nga mao kini ang gusto sa Dios. Ang Efeso 1:9 nagaingon nga kalipay sa Dios nga mopadayag sa Iyang kabubut-on. Dili na kinahanglan nga magapakiluoy kita sa Dios aron iyang itug-an ang Iyang kabubut-on. Gusto sa Dios nga makahibalo kita sa Iyang kabubut-on. Mao kini ang hinungdan ngano nga iyang gihatag ang Biblia. Diha sa Biblia anaa ang tanang giya nga atong gikinahanglan aron kita makakinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios. Iyang gipadayag ang *“tinago sa Iyang kabubut-on.”* *“Busa ayaw kamo pagpakaboang, kondili sabton hinuon ninyo kon unsa ang kabubut-on sa Ginoo”* (Efeso 5:17).

Unsa Ang Gibuhat sa Dios

Daghan kanato napuno na ang hunahuna sa atong kaugalingon tinguha imbis itumong unta nato sa Dios ang atong hunahuna. Kon nahibalo kita sa gibuhay sa Dios niining dispensasyon sa grasya ug atong ipahaum ang atong kinabuhi sa Iyang ginabuhat, mahimo nga magkinabuhi gayud kita sumala sa Iyang kabubut-on. Sa wala pa ang kalibutan, ang Dios duna nay plano sa pagtukod sa Iglesia, nga mao ang Lawas ni Cristo. *“Diha sa paglaum sa dayong kinabuhi nga sa Dios nga dili arang makabakak, gisaad kaniadto sa wala pa ang kapanahon”* (Tito 1:2). Apan kini gitago sa Dios nga plano hangtud nga iya kining gipadayag ni Pablo, ang apostol sa mga Gentil (Roma 16:25 – *“ang pagpadayag sa tinagoan nga gitipigan sa hilum sulod sa tag-as nga mga katuigan.”*) Dili kita makahimo sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios gawas kon masabtan nato ang gipadayag nga tinago sa Dios.”

Ang kabubut-on sa Dios dili lisud sabton ug mahibaloan sama sa hunahuna sa kadaghanan. *“Kay ang pagbuot sa Dios mao kini, ang inyong pagabinalaan; nga kamo managlikay sa pakighilawas.”* (1 Tesalonca 4:3). Yano kaayo nga makita nato nga ang pagbuot sa Dios managlikay kita gikan sa pakighilawas. *“Magmapasalamaton kamo sa tanang higayon, kay kini mao ang kabubut-on sa Dios diha kang Cristo Jesus, alang kaninyo”* (1 Tesalonca 5:18). Kini nga bersikulo sa tin-aw nagapahayag nga ang kabubut-on sa Dios mao nga magpasalamat kita sa tanang higayon. Kon kita mogahin lamang gayud ug panahon sa pagtuon sa mga sinulat ni Pablo, kita masayud gayud sa mga

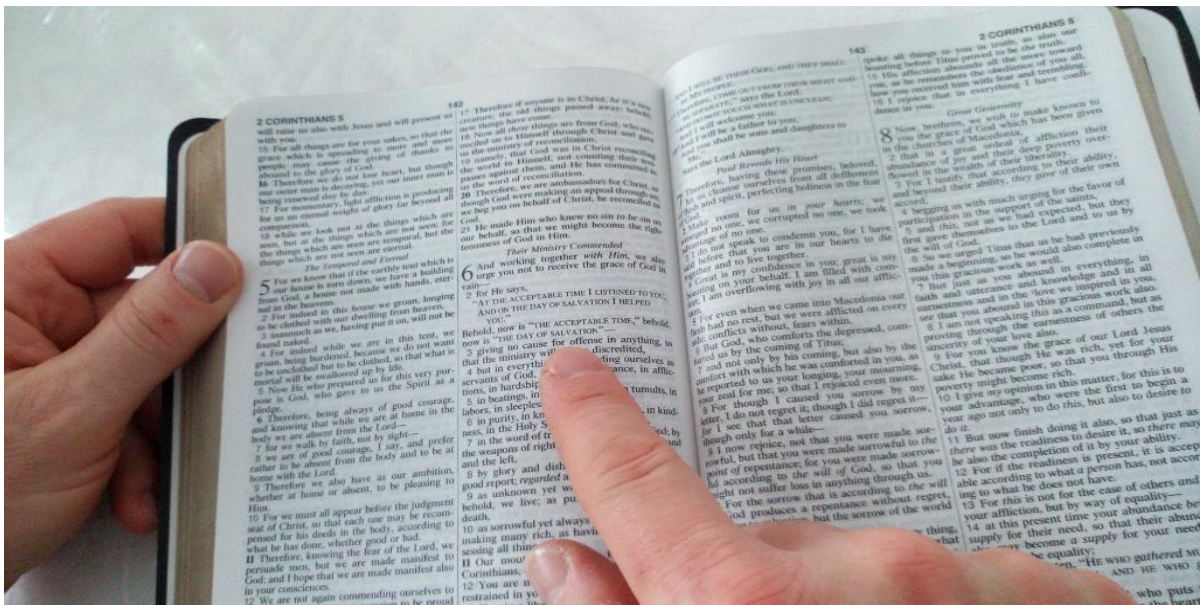

gibuhat sa Dios niining dispensasyon karon. Kon atong ipahiuyon ang atong kinabuhi sa gibuhat Niya, kita makasiguro nga kita magakinabuhi sumala sa pabulot-an sa Dios.

Paghimo ug Desisyon

Unsaon ba sa usa ka magtotoo sa paghimo ug desisyon, pananglitan sa trabaho nga gusto niya kuhaon, kinsa ang pangasaw-on, asa gusto mopuyo, ug uban pa. Ang mga mosunod nga mga giya makatabang sa paghimo ug desisyon:

- 1) Kinahanglan adunay mapinadayonon ug hinan-ay nga plano sa pagtuon sa Kasulatan. Kon ikaw mapinadayonon nga natudloan sa Pulong sa Dios ang imong kahibalo nagasige ug kadaghan. Makaplagan nimo ang imong kaugalingon nga magatubo ngadto sa daghang kaalam aron imong makuhaan ug giya sa paghimo ug mga desisyon. Ang Biblia dili magatug-an kanimo unsang bulok ang imong isul-ob nga sanina karon o unsay imong kaonon sa pamahaw. Apan tungod sa walay panahon sa pagtuon sa Biblia, daghang mga magtotoo wala makahibalo unsa kadaghan sa mga giya nga makita sa Biblia. Ang tibuok Biblia kinahanglan pagatun-an, ug hatagan gayud ug dakong pagtagad ang mga sinulat ni Pablo (Roma hangtud sa Filemon) sanglit kini nasudlan man sa pagbulot-an sa Dios niining dispensasyon sa grasya. Kini mao ang pinaka importante nga imong mahimo kon gusto ka mahibalo sa kabubut-on sa Dios.

- 2) Pangayo ug tambag sa ubang mga magtotoo nga natudloan pag-ayo sa Pulong sa Dios. Ayaw dawata ang pulong sa tawo ingon nga mao ang tingog sa Dios. Hinuon, ang tambag sa hamtong na nga mga magtotoo makatabang kaayo sa magatinguha kita sa paghimo ug maalamon nga desisyon. *“Lakaw uban sa tawong manggialamon, ug ikaw mahimong manggialamon, Apan ang kauban sa mga buang magaantus tungod niana”* (Proverbio 13:20). *“Diin walay pagtambag ang mga tinguha makawang, apan diha sa panon sa mga magtatambag sila mangatukod”* (Proverbio 15:22).
- 3) Pangutan-a ang imong kaugalingon sa mga mosunod nga mga pangutana mahitungod sa pagpili sa imong pagatagdon:
  - a. Unsa nga bersikulo sa Biblia ang may kalabotan sa akong desisyon?
  - b. Kini ba makatabang? (Tan-awa ang 1Corito 6:12)
  - c. Kini ba makahimaya sa Dios? (Tan-awa ang 1Corinto 6:19-20; 10:31)
  - d. Mahimo ba kini nga maayong panig-ingnan sa uban? (Tan-awa ang 1Corinto 8:9)

Makapahisalaag nga Mga Pagtudlo

Adunay mga magtutudlo nga magaingon nga mahimo kita nga masayud sa kabubut-on sa Dios pinaagi sa pagbati o bisan dili kita mobati ug kalinaw sa sulod (“inner peace”) sa pipila sa mga desisyon. Apan kining pagbati sa sulod mga yano lamang nga emosyon ug kinahanglan dili kini nato ilhon ingon nga mao na ang tingog sa Dios. Ang Colosas 3:15 usahay gamiton sa pagsuporta sa “kalinaw sa sulod” (inner peace) nga panghunahuna. Kon imong basahon ang Colosas 3:12-15, imong masayran nga kini nagahisgot mahitungod sa kalinaw sa atong relasyon uban sa mga sakop sa Lawas ni Cristo. Dili husto nga gamiton ang Colosas 3:15 sa paghisgot sa kalinaw sa sulod ingon nga paagi sa pagkaplag sa kabubut-on sa Dios. Ang maong pagtudlo magadala kanimo pagdali ngadto pagkinabuhi nga emosyonal imbis nga magakinabuhi sa sumala sa gipadayag nga kabubut-on sa Dios. Kini magadala ngadto sa pagkalibog, pagkahuyang, ug pagkahakog.

Ang uban magatudlo nga kinahanglan kita magatan-aw sa mga nahitabo kanato aron atong makit-an ang kabubut-on sa Dios. Kon adunay maayo, o dautan, o talagsaon nga mahitabo, daghang mga magtotoo maghunahuna nga ang Dios mitugot niini aron sultihan sila sa mga butang mahitungod sa kabubut-on sa Dios. [Pananglitan: “Kon adunay maanyag nga babaye motupad nako sa paglingkod sa paniudto, ang Dios nagasulti kanako sa pagpangasawa kaniya.” “Kon ang akong sakayanan, maguba samtang ako magapaingon sa usa ka interbiyo sa trabaho, ang Dios nagasulti kanako sa dili pagpadayon sa pagtrabaho sa maong kompaniya,” ug uban pa] Tinuod usab kana nga atong hatagan ug pagtagad ang mga nahitabo sa magahimo kita sa mga desisyon. [Pananglitan: “Aduna ba akoy igong gastohon sa pagbuhat niini? Pila ba kaadlaw ang magugol niini? Aduna ba kini epekto sa akong pamilya ug sa akong panglawas? Ug uban pa]. Hinuon dili gayud nato hunahunaon nga ang Dios maoy hinungdan sa pagkaguba sa akong sakayanan o ang paglingkod sa babaye tupad nko. Ang Biblia wala gayud magtug-an nga ang Dios maoy hinungdan niining tanan. Ako nagahunahuna ug naggamit lamang sa akong imahinasyon kon moingon ako nga ang Dios maoy nagbuhat (pananglit sa pagkaguba sa sakayanan) tungod kay Siya adunay gusto isulti kanako (ayaw pagtrabaho sa maong kompaniya). Dili kini mao ang paagi sa pagkahibalo sa kabubut-on sa Dios. Gusto sa Dios nga masayud kita sa Iyang kabubut-on. Mao kini ang hinungdan ngano nga Iyang gipadayag ang Iyang kabubut-on diha sa Biblia. Mapinadayonon ug hinan-ay nga pagtuon sa Biblia maoy magahatag kanimo ug kaalam nga gikinahanglan sa paghimo ug usa ka maalamon, espirituhanon nga mga desisyon nga makapasidungog sa Dios.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 28 – Paghibalo Sa Kabubut-on Sa Dios

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang kabubut-on sa Dios gitago, apan aduna Siyay gihatag nga mga timailhan.
2. Ang Dios gusto nga kita mohangyo Kaniya aron ipadayag ang Iyang Kabubut-on.
3. Ang pagduol sa Dios aron kita mahibalo sa Iyang kabubut-on usa ka butang nga malisud himoon.
4. Sa paghimo ug desisyon, maayo ang pagpangayo ug tambag sa ubang mga magtotoo nga adunay husto nga kahibalo sa Pulong sa Dios.

Pili-pili

5. Kon kita magahimo ug desisyon kinahanglan kita:
  - a. Maghunahuna nga ang Biblia dili makahatag ug praktikal nga tabang
  - b. Mag-abli sa Biblia nga way tumong ug tuhan nga ang Dios magahatag ug bersikulo nga mohatag kanimo ug giya
  - c. Buhata ang tanan nga gisulti sa Pastor o sa Pari
  - d. Basaha ang Biblia ug timan-i ang mga bersikulo nga may kalabotan sa atong desisyon
6. Ang Dios magapadayag sa Iyang kabubut-on nganhi kanato:
  - a. Pinaagi sa paghatag kanato ug mga ilhanan pinaagi sa mga hitabo sa atong kinabuhi
  - b. Pinaagi sa Biblia
  - c. Pinaagi sa paghatag kanato ug pagbati sa kalinaw sa sulod
  - d. Pinaagi sa mga lihuk sa mga bituon ug sa buwan, pagbasa sa palad, ug uban pa
7. Sumala sa Efeso 1:9, ang Dios:
  - a. Nagapadayag sa tinago sa Iyang kabubut-on
  - b. Nagtago sa Iyang kabubut-on
  - c. Magpadayag sa Iyang kabubut-on kon atua na kita sa langit
  - d. Nagapadayag sa Iyang kabubut-on sa daghang paagi karon

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Ang Dios adunay plano, _____, sa pagtukod sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo.
9. Mahinungdanon nga adunay _____ ug _____ nga plano sa pagtuon sa Kasulatan.
10. Ang pagbati sa kalinaw sa sulod maoy usa ka yano nga _____ ug kinahanglan dili ilhon kini nga mao na ang tingog sa Dios.

Dugang nga Pagtuon

1. Unsa man ang kabubut-on sa Dios niining dispensasyon karon mahitungod sa Kasugoan? Tan-awa ang Roma 6:14; Galacia 5:18.
2. Kinahanglan ba nga kita magatan-aw sa Dios nga magapadayag sa Iyang kabubut-on diha sa makita nga pamaagi? Tan-awa ang 2Corinto 5:7.
3. Basaha ang Roma 12:9-21 ug paglista ug lima (5) ka panig-ingnan unsaon nga kining mga bersikulo makatabang kanimo sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios?

4. Basaha ang Efeso 4:25-32 ug paglista ug upat (4) ka panig-ingnan unsaon nga kining mga bersikulo makatabang sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios.
5. Basaha ang Colosas 3:12-15 ug paglista ug upat (4) ka mga panig-ingnan unsaon nga kining mga bersikulo makatabang sa pagkinabuhi sumala sa kabubut-on sa Dios.
6. Usa man ang kabubut-on sa Dios sumala sa 1Timoteo 2:3-4?
7. Unsaon nga ang 2Timoteo 2:15 ug ang 2Timoteo 3:16 malambigit sa pag-ila sa kabubut-on sa Dios?
8. Unsaon nga ang imong mga pangandoy ug tinguha mohaum ngadto sa pagkabot sa kahibalo sa kabubut-on sa Dios
9. Unsa man ang gisulti sa Roma 12:1-2 kanato mahitungod sa kabubut-on sa Dios?
10. Basaha ang Maghuhukom 6:36-40. Pipila ka mga magtotoo moingon nga kita kinahanglan, “magabutang ug balahibo sa karnero sa giukan” aron makahibalo sa kabubut-on sa Dios. Mosunod ba kita sa panig-ingnan ni Gideon aron mahibalo sa kabubut-on sa Dios niining dispensasyon karon?

Pagtulon-an 29 – Ang Bautismo Sa Tubig

Sa Pagtulon-an 13, atong nahisgotan sa makadiyut unsa ang gitudlo sa Biblia mahitungod sa bautismo sa tubig. Sanglit, ang bautismo sa tubig gihatagan man ug dako nga pagtagad sa daghang mga Iglesia ug kasagaran kini wala masabti. Atong itingob kining tibuok nga pagtulon-an sa maong hisgutan.

Unsa man ang kahulogan sa pulong “bautismo”? Adunay daghang nagatudlo nga ang pulong nga Griyego “baptizo” nagakahulogan ug “pagtuslob sa tubig” o “pagsablig sa tubig.” Sa Mateo 3:11, si Juan Bautista miingon: *“Ako nagabautismo kaninyo sa tubig tungod sa paghinulsol, apan siya nga nagapaulahi kanako labi pang gamhanan kay kanako, nga bisan gani sa iyang mga sapin dili ako takus sa pagbitbit; ang iyang igabautismo kaninyo mao ang Espiritu Santo ug kalayo.”* Bantayi nga adunay tulo ka nagkalahi nga mga bautismo nga gihisgotan niining maong bersiklo. Ang tutolo ka mga bautismo:

1. Bautismo sa tubig;
2. Bautismo sa Espiritu Santo; ug
3. Bautismo sa kalayo

Duha niining maong mga bautismo walay kalabutan ang tubig. Adunay pinakaubos pito (7) nga nagkalahi nga matang sa bautismo sa Biblia ug kadaghanan niini walay kalabutan sa tubig. Atong tan-awon ang ubang mga bersikulo mahitungod niini: *“Mga igsuon, buot ko nga inyong masayran nga silang tanan nga atong mga ginikanan nahianha sa ilalum sa panganud ug silang tanan milatas sa dagat, ug silang tanan nabautismo ngadto kang Moises diha sa panganud ug sa dagat,”* (1Corinto 10:1-2). Kini nga mga bersikulo nagahisgot sa nahitabo didto sa Exodo 13-14. Gibahin sa Dios ang mga tubig sa Dagat nga Pula ug ang Israelitas milakaw sa dagat ingon sa mamala nga yuta. Sumala sa bersikulo nga gikutlo sa ibabaw, ang Israel gibautismohan sa diha nga nagalakaw sila sa mamala nga yuta.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/02/02_Ex_14_07_RG.jpg - alang sa paghulagway sa pagtabok sa mga Israelitas sa Mapulang Dagat lamang.

Klaro kaayo nga walay tubig nga naapil sa maong bautismo. Usa kini ka uga (dry) nga bautismo. *“Ako adunay bautismo nga kanako igabautismo, ug hilabihan ang kaguol ko hangtud mamatuman kini”* (Lucas 12:50). Si Jesu-Cristo, niining panahona, humana gikabautismohan sa tubig (Lucas 3:21). Apan nagasulti pa gihapon Siya ug bautismo nga umalabot sa Lucas 12:50. Kini nagahisgot sa Iyang umaabot nga kamatayon sa krus. Ang Iyang paglansang sa krus giingon nga usa ka bautismo, apan wala Siya gituslob sa tubig o gisablign ug tubig. Niining maong gihisgotan, ang pulong “bautismo” wala magapasabot nga “pagtuslob o pagsablig sa tubig.”

Sa Biblia, ang pulong “bautismo” nagadala sa ideya nga nahiusa ngadto sa usa ka butang o napaila uban sa usa ka butang. Sa diha nga ang Israelitas nagalakaw sa dagat ingon sa mamala nga yuta, sila nahiusa o napaila sa pagpangulo ni Moises. Sa diha nga namatay si Cristo sa krus, Siya nahiusa uban sa atong mga sala ug sa kamatayon nga gidala sa sala. Ang Roma 6 nagatug-an kanato nga kita nabautismo ngadto kang Jesu-Cristo. Kini usa ka buhat sa Espiritu Santo ug walay kalabutan ang tubig. Ang Espiritu Santo nagahiusa kanato diha kang Jesu-Cristo. Kita nahiusa sa Iyang kamatayon. Sa laing pagkasulti, ang Dios nagaisip sa kamatayon ni Jesu-Cristo nga maoy bayad alang sa atong mga sala.

Asa Niini nga Bautismo?

Makasusubo nga daghan sa mga magtotoo nagahunahuna dayon sa bautismo sa tubig kon makabasa sila sa pulong “bautismo” sa Biblia. Sa ato nang nakita, adunay daghan nga nagkalainlaing mga bautismo sa Biblia ug kadaghanan niini walay kalabutan sa tubig. Ang Biblia nagahisgot:

1. Ang Israel nabautismo ngadto kang Moises sa panganud ug sa dagat (1Corinto 10:2-3).
2. Daghang mga nagkalain-laing mga bautismo sa Kasugoan [Duna pay daghan nga gisulti mahitungod niini sa ubos].
3. Gikabilin-bilin sa Judio nga mga seremonyas sa bautismo (Macos 7:1-9) [Kinahanglan bantayan nga kini nga mga bautismo, wala gayud kini gisugo sa Dios ug kini gipanghimaraut ni Jesu-Cristo. Giapil niini ang mga buhat pagpanghugas (baptizing) sa ilang mga kamot sa dili pa mokaon ug sa pagpanghugas (baptizing) sa mga tasa, kaang, ug uban pa].
4. Ang bautismo ni Juan alang sa paghinulsol (Lucas 3:3) [Gawas nga kini tawag sa paghinulsol, kini nga bautismo nagapaila kang Jesus nga mao ang Messias (Juan 1:31)].
5. Ang bautismo sa kamatayon ni Cristo didto sa krus (Lucas 12:50)
6. Si Cristo nagabautismo sa Espiritu Santo (Mateo 3:11) [Kini nga bautismo nahitabo sa Buhat 2. (Tan-awa ang Buhat 1:4-5, 2:3-5)].
7. Si Cristo magabautismo sa kalayo (Mateo 3:11). [Kini umalabot pa nga bautismo sa paghukom sa Israel (Mateo 3:7-12)].
8. Ang Espiritu Santo magabautismo sa mga magtotoo ngadto sa Lawas ni Cristo (1Corinto 12:13).

Ang uban nagalista ug 12 ka matang sa nagkalain-laing mga bautismo diha sa Biblia. Dili gayud kita magahunahuna nga ang “bautismo” kanunay nagakahulogan ug bautismo sa tubig. Ang pagsabot sa bautismo sa Roma 6, Galacia 3:27, ug sa Colosas 2:12 nga kini bautismo sa tubig nagabugkag sa kamatuoran nga gitudlo niini nga mga bersikulo.

Ang Pagsugod sa Bautismo sa Tubig

Kasagaran ginatudlo nga ang bautismo sa tubig usa ka pagtulon-an sa Bag-ong Tugon, ug nga kini nagasugod diha kang Juan Bautista. Apan dili gayud kana tinuod. Ang Hebreohanon 6:2 ug 9:10 nagahisgot ug mga “pagtulon-an sa mga bautismo” ug “nagkalain-laing mga pagpanghugas” nga nalambigit sa Kasugoan ni Moises. Ang Israel nagahimo ug daghang mga klase sa bautismo sa tubig sa panahon sa Daang Tugon. Kini nga mga bautismo (mga paghugas) mabasa nato sa Exodo 29:4, Levitico 14:4-7,

Numeros 8:7, 19:7-10, ug daghan pang mga bersikulo sa Daang Tugon. Ang mga Judio wala gayud mangutana ni Juan Bautista, “Unsa manang imong gibuhat? O “Unsa manang bautismo sa diha nga misugod na siya sa pagpamautismo? Sila kahibalo na unsa ang bautismo human sa gatusan ka mga katuigan nga nagapuyo sila ilalum sa Kasugoan ni Moises. Sila nahibulong lamang ngano nga si Juan nagapangbautismo man, dili man ang mga propeta o ang Cristo (Juan 1:25). Hinumdumi nga ang bautismo sa tubig nagasugod sa Daang Tugon. Usa kini ka pagtulon-an sa Kasugoan, dili pagtulon-an sa pagkinabuhi pinaagi sa grasya (Roma 6:14).

Simbolo ba ang Bautismo sa Tubig?

Daghan ang nagatudlo nga ang bautismo nga mabasa sa Roma 6, bautismo sa tubig ug nagasimbolo kini sa atong paglubong ug pagkabanhaw uban kang Cristo. Ang bersikulo 4 nagaingon nga kita *“nalubong uban kaniya pinaagi sa bautismo ngadto sa iyang kamatayon.”* Adunay nahimo nga butang kini nga bautismo: dili kini simbolo. Ang Biblia wala gayud magatudlo nga ang mga tawo gilubong sa tubig. Walay kahulogan ang paghunahuna nga ang pag-adto sa ilalum sa tubig (gituslob) diha sa bautismo usa ka simbolo sa atong pagkalubong uban kang Cristo. Dili kita nagalubong ug mga tawo diha sa tubig ug walay bisan unsa nga kultura nga nagahimo niining atong gihisgutan. Si Cristo gilubong sa mamala nga lubnganan nga gikalot sa bato. Dili gayud makita nga gitudlo sa Biblia nga ang bautismo sa tubig nagasimbolo sa paglubong. Apan ang bautismo sa tubig nagarepresentar sa paghinlo ug pagputli (Juan 3:23-25, Buhat 22:16, Numeros 31:23-24, Ezekiel 36:25).

Ang Bautismo sa Dispensasyon sa Grasya

Si Juan Bautista ug ang 12 ka apostoles gipadala aron sa pagpamautismo (Mateo 28:19-20; Marcos 1:4; 16:16). Apan si Pablo miingon, *“Kay si Cristo wala magpadala kanako sa pagpamautismo, kondili sa pagwali sa maayong balita, dili pinaagi sa kaigmat sa mga pulong, aron ang krus ni Cristo dili kawad-an sa gahum”* (1Corinto 1:18).

Sa atong nakat-onan sa miagi, kita karon nagakinabuhi sa dispensasyon sa grasya. Atong nakita nga ang bautismo sa tubig nagasugod sa panahon pa sa Daang Tugon. Unsa man ang kabubut-on sa Dios niining dispensasyon mahitungod sa bautismo sa tubig? Ang Efeso 4:5 sa tin-aw nagaingon nga adunay “usa ka bautismo” alang sa Lawas ni Cristo niining dispensasyon karon. Dili duha, dili tulo, adunay usa lamang ka bautismo niining atong panahon karon.

Unsa man ang usa ka bautismo? *“Kay pinaagi sa usa ka Espiritu kitang tanan nabautismo ngadto sa usa ka lawas, mga Judio ug mga Gresyanhon, mga ulipon o mga tawong gawas, ug kitang tanan gipatuhop ug usa ka Espiritu”* (1Corinto 12:13). Ang tanan nga sakop sa Lawas ni Cristo gibautismohan pinaagi sa Espiritu Santo ngadto sa usa ka lawas. Sanglit ang tanan nakaagi man niining maong bautismo, klaro nga kini mao gayud ang “usa ka bautismo.” Busa walay dapit ang bautismo sa tubig niining atong panahon karon. Kon atong idugang ang bautismo sa tubig sa 1Corinto 12:13 nga bautismo, aduna kitay duha ka bautismo. Apan dili kini mahimo. Kinahanglan dili kita magasupak sa Pulong sa Dios pinaagi sa pag-usab sa usa ug himoon kining duroha. Kon kita nakasabot gayud sa tinuoray sa “usa ka bautismo” kita makahibalo gayud nga wala na kinahanglana ang bautismo sa tubig karon. Ang “usa ka bautismo” nagahatag kanato ug kahimtang diin kita nahimong “hingpit diha kaniya” (Colosas 2:10). Kita gipanalanginan sa *“tanang espirituhanong mga panalangin diha sa mga langitnong dapit diha kang Cristo”* (Efeso 1:13). Unsa pa nga benepisyo ang ikadugang sa bautismo sa tubig niini? Wala! Kon ang mga kasimbahanan ug mga grupo sa relihiyon magapadayon gihapon sa pagpanudlo sa bautismo sa tubig, kita kinahanglan magasalikway gayud sa mga gikabilin-bilin nga relihiyosong kalagdaan ug mokuopot kita sa Pulong sa Dios.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 29 – Ang Bautismo Sa Tubig

Tinuod o Dili Tinuod

1. Dahang mga kasimbahanan nga nagahatag ug dako nga pagtagad sa bautismo sa tubig.
2. Ang nasud sa Israel nabautismohan sa tubig ngadto kang Moises didto sa dagat.
3. Ang pulong bautismo diha sa Biblia kanunay kini nga nagakahulogan ug “pagbutang ngadto ilalum sa tubig.
4. Ang Israel adunay usa ka bautismo ilalum sa Kasugoan ni Moises.

Pili-pili

5. Ang bautismo ni Juan Bautista:
  - a. Nagapailaila kang Jesu-Cristo ngadto sa Israel ingon nga ilang Mesias.
  - b. Nagatawag sa mga Gentil ngadto sa paghinulsol.
  - c. Gipanghimaraot pag-ayo ni Jesu-Cristo
  - d. Simbolo sa kamatayon ni Cristo sa krus
6. Ang Buhat 2:4 nagahisgot mahitungod sa:
  - a. Paglansang ni Cristo
  - b. Espiritu Santo nga nagabautismo sa mga magtotoo ngadto sa Lawas ni Cristo
  - c. Cristo nga magabautismo sa Espiritu Santo sumala gipanagna sa Mateo 3:11.
  - d. Sa Bautismo ni Juan alang sa paghinulsol.
7. Ang bautismo pinaagi sa Espiritu Santo ngadto sa Lawas ni Cristo:
  - a. Pareho sa bautismo sa kalayo ni Cristo
  - b. Mao ang “usa ka bautismo” nga makita sa Efeso 4:5
  - c. Mao lamang ang bautismo nga makaplagan sa Biblia
  - d. Pareho sa pagbautismo sa Espiritu Santo ni Cristo sa Buhat 2

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Daghang nasayop sa pagtudlo nga ang bautismo sa tubig usa ka pagtulon-an sa _____ Tugon.
9. Sayop nga pagtudlo nga ang bautismo pinaagi sa Espiritu Santo sa Roma 6 mao ang bautismo _____ ug nagasimbolo sa atong pagkalubong uban kang Cristo.
10. Ang Efeso 4:5 tin-aw nga nagaingon nga adunay _____ ka bautismo alang sa Lawas ni Cristo.

Dugang nga Pagtuon

1. Ang Exodo 19:5-6 nagatug-an sa katuyoan sa Dios nga ang *Israel* “*alang kanako mahimong gingharian sa mga sacerdote, ug usa ka balaan nga nasud.*” Unsa man ang ingalan sa Israel sa panahon sa usa ka libo katuig nga gingharian sumala sa Isaias 61:6?
2. Ingon nga gingharian sa mga sacerdote, ang nasud sa Israel magadala sa kaluwasan ngadto sa mga Gentil kon si Cristo magahari na dinhi sa yuta. Unsa ang seremonyas nga gikinahanglan buhaton alang sa paghimo sa usa ka sacerdote? Tan-awa ang Exodo 29:4.
3. Ang Buhat 13:24 nagatug-an nga si Juan Bautista nagawali sa “bautismo sa paghinulsol alang sa tanang mga tawo sa Israel.” Sumala sa Marcos 1:4, alang sa unsa ang bautismo ni Juan?

4. Si Juan gipadala aron sa pag-andam sa Israel nga mahimong usa ka gingharian sa mga sacerdote. Unsa ang gibuhat sa Israel nga pagpangandam alang niining gingharian? Tan-awa ang Mateo 3:5-5.
5. Ang bautismo sa tubig gikinahanglan aron ang mga Israelitas makaandam sa paglikay sa kapungot nga umalabot (Mateo 3:7). Unsa ang mahitabo ngadto sa mga “tahop” nga wala bautismohan ni Juan? Tan-awa ang Mateo3:1-12.
6. Ang bautismo sa tubig nahimong bahin sa kaluwasan sa Israel. Giunsa sa Lucas 7:29-30 ang paghatag ug kamahinungdanon sa pagpabautismo kang Juan?
7. Giunsa sa Marcos 16:15-17 ug Buhat 2:38 ang pagpamatuod nga ang bautismo sa tubig anaay kalabutan sa kapasayloan sa mga sala sa Israel?
8. Ikompara ang Marcos 1:4 ug Buhat 2:38. Ang mahinungdanon nga katuyoan sa bautismo sa tubig alang sa Israel nausab ba dihang si Cristo namatay ug nabanhaw?
9. Daghang mga relihiyosong grupo nga nagatudlo nga ang bautismo sa tubig usa ka gikinahanglan nga tulomanon alang sa Iglesia karon. Unsa man ang atong nakat-onan mahitungod sa mga tulomanon sa Efeso 2:15 ug Colosas 2:14, 20?
10. Adunay mga tawo nga molantugi nga si Pablo namautismo sa tubig ug tungod niana kita kinahanglan nga magabuhat usab. Apan si Pablo nagabautismo sa tubig lamang sa pagsugod niya sa iyang pagpangalagad. Kadugayan, siya nagatudlo na nga adunay usa ka bautismo lamang ug kini dili bautismo sa tubig (1Corinto 1:17; Efeso 4:5). Unsa pa nga mga bulohaton ang gihimo ni Pablo sa bag-o pa siya sa iyang pagpangalagad? Kinahanglan ba nga atong sundon kini karon? Tan-awa ang Buhat 16:3; 18:6; 18:18; 21:26.

Pagtulon-an 30 – Espirituhanong Mga Gasas

Mga kahinam, kalibog, panaglalis, ug pagkabahin-bahin ang mitungha sa milabay nga mga katuigan sa Cristiyanismo mahitungod sa esirituhanong mga gasa. Daghan ang madasigon nga nagaangkon nga sila nakadawat sa gasa sa pagsultig dila, pagpang-ayo, pagpanagna, milagro. Ang uban nagapangita sa maong mga gasa ug nagapangamuyo alang niini, apan misangko lamang sa kapakyasan. Importante kaayo nga atong masayran sa tin-aw unsa ang gisulti sa Pulong sa Dios mahitungod sa esirituhanong mga gasa. Adunay mga iglesia nga nagatoo niini nga mga gasa ingon nga milagrosong mga hiyas, karismatik nga mga gasa, ilhanan nga gasa, o pentekostal nga mga gasa.

Ang atong pagtulon-an karon magasentro sa mga gasa nga makita sa Corinto 12. Kini nagalakip sa: pulong sa kaalam, pulong sa kahibalo, pagtoo, pagpang-ayog sakit, milagro, propesiya, pag-ila sa mga espiritu, pagpanultig dila.

Ilhanan Nga Mga Gasas

Adunay mga kasimbahanan nga nagatudlo nga ang esirituhanong mga gasa mahinungdanon kaayo diha sa atong pagsimba ug pagkinabuhi nga esirituhanon. Apan wala kitay taas nga panahon nga gigahin sa paghisgut alang niining maong mga gasa sa Biblia. Ang nagahisgot ug esirituhanong mga gasa sa mga libro sa ebanghelyo (Mateo, Marcos, Lucas, Juan) mao lamang ang Marcos 16:17-20. Kini nga mga bersikulo sa Marcos, wala magagamit sa pulong “gasa.” Hinuon ang gigamit nga pulong mao ang “ilhanan” (mao nga kini gitawag ug “ilhanan nga mga gasa”). Ang mga “ilhanan” nga gihinganlan dinhi mao ang: pagpagawas ug mga demonyo, pagsultig bag-ong pinulongan, paggunit sa bitin nga dili madaot, pag-inum ug hilo ug dili madaot, ug pag-ayo sa mga masakiton. Si Marcos wala maghulagway o nagsaysay pa niining mga “ilhanan” sobra sa gihisgutan dinhi.

Tin-aw nga kinahanglan masabtan ang paggamit sa pulong “ilhanan” diha sa Biblia. Ang unang mga ilhanan nga gibuhat sa tawo diha sa Biblia mao ang mga “ilhanan” nga gihimo ni Moises sa taliwala sa Israel (Exodo 4:8-9). Ang ilhanan mahinungdanon kaayo sa Israel sa tibuok nga kasaysayan niini. *“Ug si Jehova miingon ngadto kang Moises, “Hangtud anus-a nga magatamay kanako kining katawhan? Ug hangtud anus-a nga sila dili motuo kanako, tungod sa mga ilhanan nga akong gibuhat sa taliwala nila? Ang Israel gipagawas sa Ehipto “pinaagi sa mga ilhanan” (Deuteronomio 4:34; 6:22). Ang 1Corinto 1:22 miingon, “Kay ang mga milagro maoy ginapangayo sa mga Judio.” Ang Dios wala magahatag ug mga ilhanan sa Iglesia, ang lawas ni Cristo. Ang mga “ilhanan” nga gilista sa Marcos 16:17-20 gihatag ngadto lamang sa mga tinun-an nga mga Judio. Kini gihatag kanila aron sa pagpamatuod sa maayong balita nga igawali sa Israel ngadto sa tibuok kalibutan. “Ug sila nanglakaw ug nagwali sa tanang mga dapit, ug ang Ginoo nagbuhat uban kanila ug nagpamatuod sa ilang giwali pinaagi sa mga ilhanan nga nagauban kanila” (Marcos 16:20). Sa Kasulatan nga atong natun-an sa Pagtulon-an 19-25, atong nahibaloan nga ang Marcos 16:17-20 dili ato nga sugo. Ang dakong sugo (uban sa mga ilhanan) gihatag ngadto sa Israel. Kinahanglan buhaton nato ang hustong pagbahinbahin sa Pulong sa Kamatuoran (2Timoteo 2:15). Ang mga ilhanan gihatag sa Israel, dili ngadto sa Iglesia, ang Lawas ni Cristo.*

Unsa ang Pagsultig Mga Dila

Ang kanunay nga pagalalisan nga esirituhanong gasa mao ang gasa sa pagsultig dila. Tungod niana, impotante nga mahatagan kini ug pinasahi nga pagtagad sa atong pagtuon mahitungod sa esirituhanong mga gasa. Kon magatuon kita sa mga gasa, kinahanglan nga ang Biblia ang atong himoon nga awtoridad dili ang atong pagbati. Si Pablo nagapasidaan sa 2Timoteo 4:3-4 nga ang mga tawo magadumili sa hustong pagtulon-an sa Biblia ug maminaw hinuon sa tinumotumo nga mga sugilanon (istorya, testimoniyo, kasinatian, nobela, ug uban pa). Daghan diha sa karismatik ug mga Pentecostal nga mga Iglesia nagaangkon nga ang pagsultig dila (tongues) usa ka makalipay nga pinulongan o langitnon nga pinulongan. Ngadto sa mga walay husto nga kahibalo kining dila (tongues) mura lamang ug mga nagapangyamyam (paspas dili

masabtan nga sinultihan). Kinahanglan mabantayan nga ang kadaghanan sa mga magtotoo sa Corinto nagasimba sa mga “amang nga mga diosdios” sa wala pa sila naluwas (1Corinto 12:2). Nahibalo kita nga ang mga pagano sa Corinto (ug daghan karon, sama sa Hindu) kasagaran naggamit ug dili masabot nga mga pulong nga gipadayag sa mga espiritu. Sila nagatoo nga sila makahimo sa pagpakigsulti nga epiktibo sa mga diosdios pinaagi sa pinulongan sa diosdios. Atong bantayan nga si Jesu-Cristo sa dinhi pa Siya sa yuta wala mogamit ug pinasahi ug langitnon nga pinulongan. Bisan nga Siya nagapakigsulti sa Amahan, si Cristo nagapakigsulti pinaagi sa pinulongan nga gigamit sa Israel niadtong maong panahon.

Ang 1Corinto 13:1 nagahisgot ug “mga dila sa mga tawo ug mga manulonda.” Adunay magatudlo nga ang “dila sa mga manulonda” nagahisgot kini sa pinasahi nga mga pinulongan sa mga manulonda. Limitado ang atong panahon sa paghisgot sa detalye niini nga bersikulo. Ato lamang ipadayag nga diha sa Biblia ang mga manulonda kanunay magasulti sa pinulongan nga gigamit ug nasabtan sa mga tawo. Ang pulong “dila” sa Biblia kanunay naga hisgot sa nahibaloang pinulongan dinhi sa yuta.

Unsa man ang tuyo sa gasa sa pagsultig mga dila? *“Diha sa kasugoan kini nahisulat, “Pinaagi sa mga tawong lain ug mga dila ug pinaagi sa mga ngabil sa mga langyaw, ako magasulti ngadto niining mga tawhana, apan bisan pa niini dili gihapon sila magapatalinghug kanako, nagaingon ang Ginoo”* (1Corinto 14:21).

Ang espirituhanong mga gasa wala gihatag alang sa kalingawan o pagdala ug kalipay ngadto kaniya nga nakaangkon niini (1Corinto 12:7). Ang 1Corinto 14:21 mahinungdanon, apan wala mahatagi ug husto nga pagtagad, ang gihisgutan sa bersikulo mahitungod sa gasa nga mga dila. Makapatingala nga si Pablo nagakutlo gikan sa sinulat ni Isaias sa diha nga nagasulat siya mahitungod sa gasa sa mga dila. Kadaghanan sa mga Cristohanon nagahunahuna nga ang mga dila usa ka gasa sa Bag-ong Tugon nga gihatag ngadto sa Iglesia. Ngano man nga si Pablo nagaingon nga ang mga dila nasulat kini sa Isaias 28:11-12?

Sa pagpakisusi sa mga bersikulo sa Isaias 28, kini nagapakita nga ang Dios nagapasidaan sa Israel mahitungod sa panahon nga sila pagasultihan sa pinulongan sa mga Gentil. Mao kini ang ilhanan nga gisilotan sila sa Dios. (Kinahanglan usab nga bantayan nga ang mga “dila,” mga pinulongan nga gigamit sa tawo dinhi sa yuta. Tin-aw nga ang pinulongan sa Assyria mao ang gitumong dinhi.

Human sa pagkutlo sa Isaias didto sa 1Corinto 14:21, si Pablo misugod sa bersikulo 22 sa pulong nga “Busa.” Tin-aw nga ang paghisgot sa mga dila sa Isaias adunay kalabutan kini sa pagtudlo ni Pablo mahitungod sa mga dila sa Corinto. Ang 1Corinto 14:22 usa ka tin-aw nga pahayag mahitungod sa katuyoan sa gasa sa mga dila. *“Sa ingon niana, ang pagsultig mga dila, ilhanan diay dili alang sa mga magtotoo, kondili alang sa mga dili magtotoo, samtang ang paghimog mga propesiya ilhanan dili alang sa dili mga magtotoo, kondili alang sa mga magtotoo”*. Ang tuyo sa pagsultig mga dila alang sa usa ka “ilhanan.” Ilhanan ngadto kang kinsa? Ang pagkutlo gikan sa Isaias nagapakita nga kini ilhanan alang sa Israel. Si Pablo nagatul-id sa sayop nga panghunahuna sa mga Corintohanon nga ang pagsultig mga dila gihatag alang sa personal nga paglig-on.

Kon unsa man ang giangkon sa mga kasimbahanan mahitungod sa katuyoan sa gasa sa mga dila, tin-aw kaayo ang pahayag sa Kasulatan, ang mga dila “usa ka ilhanan.” Dugang pa niini, sa tin-aw gitug-anan kita nga kini ilhanan dili alang sa mga magtotoo, “apan ngadto sa dili mga magtotoo.” Ang bersikulo 22 misuporta sa gikutlo gikan sa Isaias, sa bersikulo 21, nga ang nagasulti ug mga dila nagasulti alang “niining mga tawhana.” Ang mga pulong, “niining mga tawhana” nagatumong sa mga Judio lamang kon tan-awon sa iyang kinatibuk-an (Context). Kon atong usahon kini nga mga kamatuoran sa Biblia, kita makahukom nga ang mga dila alang sa katuyoan nga mahimong ilhanan sa paghukom ngadto sa mga dili magtotoo nga mga Judio. Adunay daghan nga mga ehemplo sa Biblia nga mosuporta niining maong baruganan. *“Ania karon, padad-an ko kamo ug usa ka nasud gikan sa halayo, oh balay sa Israel, nagaingon si Jehova: kini usa ka nasud nga gamhanan, usa ka nasud kansang pinulongan dili mo mahibaloan, ni makasabot ikaw sa ilang igaingon”* (Jeremias 5:15). Ang mga dila nga ginasulti sa adlaw sa Pentecostes sa Buhat 2, nagasilbi gihapon

kadto nga ilhanan sa pagpasidaan sa Israel. Ang pasidaan ni Pedro sa Israel gipamatud-an pinaagi sa milagroso nga abilidad sa pagsulti sa laing mga pinulongan (Tan-awa ang Buhat 2:34-36). Ang mga dili magtotoo nga mga Judio nagaila niining kalit nga abilidad sa pagsulti ug lainlaing pinulongan ingon nga milagro gikan sa Dios. Ang walay hinungdan nga mga pagyamyam dili makahimo ug ingon ato nga epekto. Ang pagano nga mga magsisimba, mga dautan nga tawo, ug mga palahubog magasulti sa samang mga paagi. Kini dili makahatag ug pagdayeg sa mga Judio ingon nga usa ka ilhanan gikan sa Dios.

Tinubdan: https://filedn.com/ID0GfuMvTstXgqaJfpLL87S/sweet_images/jpg/44/44_Ac_02_03_RG.jpg - alang sa paghulagway sa pagpasidaan ni Pablo sa mga Israelitas lamang.

Ang mga tawo nga Hebreohanon nasayud nga kon pagasultihan sila pinaagi sa Gentil nga pinulongan kini usa ka ilhanan sa paghukom sa Dios kanila. Sa nagasulat si Pablo sa taga Corinto, ang Israel napukan na (Roma 11:11-12, 15). Ang Dios nagapakigsulti sa Israel sa daghang mga paagi aron sa pagpahibalo kanila nga napukan na. Usa sa paagi sa Dios diin Siya nagsulti sa dili matinuohon nga Israel sa maong panahon mao ang pagsulti mga dila. Ang mga magtotoo nga taga Corinto nagatigum sa usa ka balay tapad sa sinagoga (Buhat 18:7). Ang pagsultig mga dila didto sa Iglesia sa Corinto mga ilhanan sa mga Judio didto sa tapad nga sinagoga. Ang Dios wala na magadumala sa nasud nga Israel karon. Busa, ang Dios wala na magahatag sa gasa sa pagsulti ug mga dila ingon nga ilhanan sa mga dili matinuohon nga mga Judio.

Kinahanglan Ba Nga Magasulti Kitag Dila Karon?

Karon ato nang hatagan ug pagtagad ang 1Corinto 13:8-13. Kita nahibalo nga ang mga ilhanan nga mga gasa nga gilista sa 1Corinto 12:8-10, nagapadayon pa gihapon sa panahon sa pagsulat ni Pablo sa taga Corinto. Apan giklaro ni Pablo nga ang mga gasa sa propesiya, pagsutig mga dila, ug ang kahibalo pagahunongan. *“Ang gugma walay pagkatapus, apan kon duna may paghimo ug propesiya, kini igahiklin ra*

unya, kon aduna may pagsultig mga dila, pagahunongan ra unya (1Corinto 13:8). Ang pangutana: Anus-a man pagahunongon ang pagsultig mga dila?

Ang kinatibuk-an (context) sa 1Corinto 13:9-12 nagahisgot sa kahibalo. (*“Kay ang atong kahibalo karon dili man hingpit”* – ber. 9; *“ako nagapangatarungan ingon nga bata”* – ber. 11; *“Sa karon, bahin lamang ang akong nahibaloan”* – ber. 12). Sa pagsulat ni Pablo sa 1 Corinto, wala pa niya madawat ang hingpit nga pagpadayag sa tinago. Bahin lamang ang iyang nahibaloan (dili hingpit nga kahibalo). Apan, siya nahibalo nga ang “hingpit” moabot gayud. “Apan kon ang hingpit moabot na, ang dili hingpit igahiklin na lang unya” (1Corinto 13:10). Daghan ang nagatudlo nga ang pulong “hingpit” niining maong bersikulo nagahisgot kang Cristo sa iyang ikaduhang pagbalik. Apan walay makita diha sa kinatibuk-an (context) nga magadala kanato sa pag-ingon nga si Pablo nagasulti mahitungod sa ikaduha nga pagbalik. Ang kinatibuk-an (context) nagahisgot lamang sa kahibalo.

Kon ang “hingpit” (puno, kompleto, hamtong) nga kahibalo moabot, ang mga “bahin” (mga gasa) pagakuhaon na. (ber. 10). Ang bersikulo 11 usa ka paghulagway niining maong pagtulon-an. *“Sa bata pa ako, nagasulti ako ingon nga bata, nagapangatarungan ingon nga bata, nagahunahuna ingon nga bata, apan sa nahamtong na ako, gihiklin ko ang mga paaging binata,”* (1Corinto 13:11). Ang “bata” dinhi nga bersikulo nagapasabot sa Iglesia diha sa iyang kahimtang nga masuso pa. Sa diha nga ang Iglesia nahimo na nga “hamtong,” ang mga butang nga binata (mga gasa) pagakuhaon na. *“Kay sa karon, kita nagasud-ong man sa hanap nga panagway nga daw pinaagig salamin, apan makita ra nato kini unya sa nawong sa nawong. Sa karon, bahin lamang ang akong nahibaloan, apan unya masabtan ko ra ang tanan, maingon nga ang tanan kanako nahisabtan na”* (1Corinto 13:12). Ang bersikulo 12 wala kini magasulti mahitungod sa pag-abot ni Cristo sa iyang ikaduhang pagbalik ingon sa ginatudlo sa daghan. Si Pablo naa pa gihapon sa hilisgutan nga mao ang kahibalo. Sa pagtan-aw pinaagig daw salamin pareho ra sa pag-ingon ngadto sa masuso pa ang Iglesia nga kini adunay dili kompleto nga kahibalo. Ang “nawong sa nawong” sama ra sa pagtan-aw sa tin-aw nga salamin ug nagasimbolo kini sa tinago nga naklaro na ug anaa na sa iyang kahupnganan.

Kon tun-an gayud pag-ayo, ang 1Corinto13:8-13 tin-aw kini nga nagatudlo kanato nga ang mga gasa sa propesiya, pagsultig mga dila, ug kahibalo mihunong na sa diha nga nadawat ni Pablo ang hingpit nga kahibalo sa tinago. Sa diha nga ang mga sinulat ni Pablo nakompleto na, kining mga gasa wala na kinahanglana. Bisan tuod ug adunay daghan nga mga istroya ug mga testimonyo, wala nay bisan usa karon nga aduna niining espirituhanong mga gasa.

Mga Pangutana Sa Pagtulon-an 30 – Espirituhanong Mga Gasas

Tinuod o Dili Tinuod

1. Ang espirituhanong mga gasas gigamit sa Dios niining ulahing mga adlaw aron adunay panaghiusa ug kalinaw sa Cristiyanismo.
2. Sa taliwala sa Israel, si Moises ang mihimo sa unang mga ilhanan pinaagi sa tawo diha sa Biblia.
3. Ang Biblia nagasulti nga ang pagsultig mga dila usa ka makalipay nga pinulongan o langitnon nga mga pinulongan.
4. Ang espirituhanong mga gasas gihatag alang sa kalipayan ug personal nga paglig-on ngadto sa tawo nga nakaangkon niini.

Pili-pili

5. Si Pablo mikutlo sa Isaias 28:11-12 aron sa:
  - a. Pagpamatuod nga kinahanglan kita magabantay sa Kasugoan.
  - b. Pagpakita sa katuyoan sa gasas sa pagsultig mga dila.
  - c. Pagpamatuod nga ang Dios naggamit sa gasas sa pagsultig mga dila ngadto sa mga Gentil.
  - d. Pagpakita nga ang bautismo sa tubig usa ka ilhanan sa atong pagtoo.
6. Sa diha nga ang Jeremias 5:15 naghisgot ug “usa ka nasud kansang pinulongan wala nimo mahibaloi,” kini nagahisgot sa:
  - a. Mga panalangin sa mga nasud nga Gentil ngadto sa Israel.
  - b. Nasud sa mga manulonda.
  - c. Pagkamahinungdanon sa pagtuon sa langyaw nga pinulongan alang sa bulohaton sa mission.
  - d. Langyaw nga pinulongan nga gisulti ngadto sa Israel nga napagpakita sa hukom sa Dios kanila.
7. Sa dihang si Pablo misulat sa libro sa 1Corinto:
  - a. Ang mga gasas nagapadayon pa gihapon
  - b. Ang mga gasas mihunong na
  - c. Walay bisan usa nga nagasultig mga dila
  - d. Siya nagatudlo sa mga magtotoo sa pagsultig mga dila

Isulat ang Tubag sa Blangko

8. Sa 1Corinto 13, si Pablo nagatudlo nga kon ang _____ nga kahibalo moabot na, ang mga bahin (mga gasas) mohunong.
9. Ang 1Corinto 13:8-13 nagatudlo nga ang mga gasas sa propesiya, pagsultig mga dila, ug ang kahibalo _____ na kon madawat na ni Pablo ang hingpit nga kahibalo sa tinago.
10. Sa mga libro sa Mateo, Marcos, Lucas, ug Juan, ang nagahisgot lamang sa espirituhanong mga gasas mao ang _____.